

דברי הכנסת

הישיבה המאה-ועשרים-ושבע של הכנסת השלוש-עשרה

יום שני, י"ג באלול התשנ"ג (30 באוגוסט 1993)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:00

תוכן העניינים

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

הצעה לסדר

התבטאותו של רבין שלפיה יש לו אמון מוגבל בפרקליטות המדינה

המערערים על שלטון החוק ועל אמינותו של ראש הממשלה בפרשת אריה דרעי

החשש לאיבוד שלטון החוק על סמך כיבוד הבטחות אישיות

הכפפת הממלכתיות לשיקולים פוליטיים על-ידי ממשלת ישראל

הפיצויים והשיקום בכלכלה ובשיכון בגליל

מחדלים באמצעי המיגון והביטחון ביישובי קו העימות

הודעה אישית של חבר הכנסת י' לוי

ההשתלחות של ראש הממשלה לשעבר יצחק שמיר וחבר הכנסת רפאל איתן באנשי צבא

נפילת חיילי צה"ל בלבנון והשתלחות הימין בקציני צה"ל

רתימת צה"ל לוויכוח הפוליטי

פוליטיזציה בצבא

הצורך בהליכה לבחירות מוקדמות עקב נכונות ממשלת רבין למסור שטחי ארץ-ישראל לאש"ף

חידוש התהליך המדיני

נסיגות מדיניות נוספות של ממשלת ישראל לקראת חידוש המפגשים בווינגטון

ההתקדמות במשא-ומתן עם הפלשתינים – עזה ויריחו תחילה

ההבנות של רבין עם ה"חיזבאללה"

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

נסיגת רבין ורמון מהתחייבויותיהם לציבור לביטול הזיקה בין קופת-חולים להסתדרות במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו פותחים ישיבת פגרה נוספת של הכנסת, בוקר טוב לכם, י"ג באלול התשנ"ג, 30 באוגוסט 1993.

הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת –

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה: הצעת חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה) (מס' 2), התשנ"ג-1993; והצעת חוק להארכת תוקף של תקנות שעת-חירום (אבטחת מוסדות חינוך) (מס' 2), התשנ"ג-1993.

על-פי בקשת חבר הכנסת יוסף עזרן, תרד מסדר-היום הצעת חוק שוויון הזדמנויות בעבודה (תיקון – איסור הפטור), התשנ"ג-1993, שמספרה תתר"ו, שהונחה על שולחן הכנסת ביום 28 ביולי 1993. תודה.

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

היו"ר ש' וייס:

הודעה ליושב-ראש ועדת הכנסת.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ועדת הכנסת החליטה, כי ועדת העלייה והקליטה תדון בנושא "פיטורי מדענים עולים לנוכח תקציב קליטת העלייה", הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת חנן פורת.

כמו-כן אישרה ועדת הכנסת את הרכב הוועדה המשותפת של ועדת הכנסת וועדת הכספים לדין בתקציב הכנסת, כדלקמן: מטעם ועדת הכנסת, חברי הכנסת חגי מירום, רפי אלול, אברהם פורז, משה קצב ויצחק לוי; מטעם ועדת הכספים, חברי הכנסת רפאל אדרי, אלי גולדשמידט, דן תיכון, גונן שגב ושלמה בניזרי. יושב-ראש הוועדה המשותפת יהיה חבר הכנסת חגי מירום. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת חגי מירום.

הצעה לסדר

היו"ר ש' וייס:

יש לך שאלה, חבר הכנסת פרוש? כי הצעות לסדר הן שאלה. בבקשה, אם אפשר, מהר ככל האפשר.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

כבוד היושב-ראש, אני מודה לכבוד היושב-ראש, שנתן לי את האפשרות למלא שליחות שנתבקשתי למלא בשמותי לפני שבוע בארצות-הברית, לגולל מה שמעיק על לבב רבבות אלפי ישראל, והוא הכאב הגדול והאכזבה המרה אם אומנם ישוחרר צורר היהודים איבן דמיאניוק.

עשרות פעמים ביקרתי בארצות-הברית. אני לא מסוגל ברגעים ספורים אלה לתאר מה שמעיק על היהודים שם בארצות-הברית: הצער, הזעם, הכאב שביטאו שרידי השואה, אם אומנם יינתן לשחרר את צורר היהודים. הם לא שכחו את המעשים האיומים והנוראים שלו, והם לעיניהם עד היום הזה.

כולנו מתקוממים נגד הזוממים להשכיח את השואה. הקשיבו למה שפורסם בעיתון בווינגטון, שבית-המשפט בישראל אישר הכחשת השואה בכך שישוחרר הצורר המסמל רצח רבבות אלפי ישראל.

שחרורו של צורר היהודים ישאיר כתם בל יימחה, כאב גדול, אכזבה מרה. נטה אוזנינו ונשמע הבכיות ההיסטריות המתפרצות משרידי השואה. אל נקמות השם, אל נקמות הופיע.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. טוב, חברי הכנסת, זה במסגרת שאלה, זאת לא הצעה לסדר. מה אומר ומה אגיד, אנחנו כבר התבטאנו בנושא בכנסת, איש איש על-פי תחושותיו, השקפתו המשפטית. הנושא בידי בתי-

המשפט, ואינני חושב שלכנסת יש בעניין זה מעמד. עמדה ורגש ולב וכאב יש בוודאי לחברי הכנסת, אבל מעמד אין. תודה רבה, חבר הכנסת פרוש.

התבטאותו של רבין שלפיה יש לו אמון מוגבל בפרקליטות המדינה

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, הוצגה בפני השאלה, האם העובדה שכעת, בעת הזאת ממש, מקיים בית-המשפט הגבוה לצדק דיון בנושא שאנחנו מקיימים בו דיון, פחות או יותר – האם אין בכך סוב-יודיציה.

תשובתי, חברי הכנסת: מדי פעם בפעם המליאה דנה בנושאים שנדונים בבית-משפט. מכיוון שרוב הנושאים האלה שגם אנחנו עוסקים בהם לאחרונה הם שפיטתיים, אם נעמיס על עצמנו את כלל של הסוב-יודיציה באופן מדוקדק לגבי המליאה, נדמה לי שאין כמעט נושא שנוכל לדון בו. כך שאנחנו נדון בזה, זאת הרגשתי, ואם יש בעיה של סוב-יודיציה, ממש בדקות אלה היא נעלמת, כי בית-המשפט יושב ודן והוא לא יוכל לשמוע את הדיון שלנו. לפחות עכשיו לא נשפיע.

שר הבריאות ח' רמון:

יש להם קו ישיר.

היו"ר ש' וייס:

יש להם קו ישיר, ערוץ-2, מה לעשות.

חברי הכנסת, הנושא הוא: התבטאותו של רבין – אני הייתי כותב פה "ראש הממשלה" – שלפיה יש לו אמון מוגבל בפרקליטות המדינה; של הליכוד. בבקשה, חבר הכנסת מיכאל איתן.

חבר הכנסת איתן, אתה מרשה לי לתקן ולומר: של ראש הממשלה, יצחק רבין?

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מקווה שזה לא לתקופה ארוכה, אבל – – –

היו"ר ש' וייס:

אבל בינתיים.

מיכאל איתן (הליכוד):

בינתיים אין לי התנגדות.

היו"ר ש' וייס:

אין לך התנגדות. אם כן, אני מתקן: התבטאותו של ראש הממשלה יצחק רבין.

בבקשה, חבר הכנסת איתן, הבמה שלך. יש לך שבע דקות.

מיכאל איתן (הליכוד):

למה רק שבע?

היו"ר ש' וייס:

יש ויכוח אם זה שבע דקות או עשר דקות. חבר הכנסת איתן, אם אתה מבטיח לי עשר דקות, אני גומר אתך עסקה. בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אכן בשעה זאת מתקיים דיון בבית-המשפט העליון, ומטבע הדברים אנחנו, חברי הכנסת, מצויים לשמור על העיקרון, שלפיו אין אנחנו מתערבים בשאלות המשפטיות. אין אנחנו רשאים, גם בהתבטאויות, להשפיע על הכרעה שיפוטית, אבל בדיון ובצדק, אדוני היושב-ראש, אתה אפשרת את קיום הדיון כאן, משום שהנושא הוא לא רק נושא משפטי. הוא נושא ציבורי מהדרגה הראשונה.

מדוע אנחנו צריכים בכלל להגיע למצב שבג"ץ ידון בשאלה הזאת? יש סמכות בחוק לראש הממשלה לפטר שר. אנחנו צריכים להגיע למצב שבג"ץ ייתן הוראה לראש ממשלה להפעיל את סמכותו כדי לפטר שר? מדוע? מדוע ראש ממשלת ישראל לא מקבל את ההמלצה של שר המשפטים שלו, של היועץ המשפטי שלו? מדוע ראש הממשלה אינו רגיש למה שכתוב כאן בכתב האישום הזה? כתוב כאן: המדינה נגד אריה מכלוף בן אליהו דרעי. מדינת ישראל מאשימה אותו בהאשמות כבדות, לא במעידה חד-פעמית, לא בעבירה טכנית; בעבירות של שוחד, של מרמה.

אם הדברים הכתובים כאן בשמה של מדינת ישראל יוכחו כנכונים, הרי מדובר פה בפשע רציני ומאורגן, חסר תקדים בתולדות מדינת ישראל, ויש חשד, למעלה מסביר, חשד שהתגבש כבר עכשיו, לא כתבה בעיתון, כפי שהיה קודם לכן, לא חומר חקירה במשטרה; יש כאן חשד שהתגבש לכתב אישום, שאנחנו ניצבים בפני תופעה של פשע חמור. הלוואי שנתבדה, אבל החשד קיים.

אומרים: אדם חף מפשע עד אשר הוכחה אשמתו. בהחלט צריך להילחם על העיקרון הזה, אבל כדי להיות שר במדינת ישראל, די שתהיה חף מפשע על רקע הפרזומפציה המשפטית, או שאתה, ראש הממשלה יצחק רבין, שאמרת כי תנהיג נורמות חדשות, תובע מהשרים שלך לא רק להיות נקיים מאשמה; הם חייבים להיות נקיים אפילו מחשד אשמה. הם צריכים להיות הדוגמה, נקיים מעבר למה שאתה דורש מאזרח רגיל. ואתה, יצחק רבין, מנהיג היום נורמות שאומרות, ששר במדינת ישראל יכול להיות גם מי שחשוד, שמדינת ישראל עצמה מעמידה אותו לדין, וזה לא מפריע.

שמענו את ההתבטאויות בדבר האמון המוגבל, שמענו את ההתבטאויות בדבר האיפה ואיפה. ראש ממשלה בישראל מאשים את הפרקליטות באיפה ואיפה. איפה נשמע כדבר הזה? עשרות אלפי אזרחים שמועמדים לדין על-ידי הפרקליטות במשך שנה, גורלם האישי עלול להיות מוכרע על-ידי החלטות של פרקליטות, הם לעתים גם נפגעים ממעשה הפרקליטות. ראש ממשלת ישראל אומר: הפרקליטות הזאת, שגורלם של אזרחי ישראל תלוי בה, נוהגת איפה ואיפה.

שמענו את ההשתלחות חסרת התקדים של חבר הכנסת גמליאל, מלווה בהסתה עדתית פרועה. איש מכם לא קם להסות אותו. איפה ראש הממשלה? איפה אתם, חברי מפלגת העבודה? איפה אתם, השר רובינשטיין ואנשי מרצ? להגיד מלה למען העניין הלאומי, למען מיזוג הגלויות, לומר לחבר הכנסת גמליאל: הס, בלום פיך. מעבר להשתלחות הבלתי-חוקית בפרקליטות, ביועץ המשפטי ובשלטון החוק, גם לעניין העדתי, בשם העניין העדתי. למה אתם שותקים? אתם מפחדים? גם את זה אתם רוצים למכור? גם את זה?

דרך אגב, איפה שר המשפטים? יצחק רבין מדבר על אמינות. איזו אמינות הוא יכול להביא כאן לבית הזה כאשר הוא מנע משר המשפטים להופיע ולענות? כאשר שר המשפטים, שהוא הכתובת הטבעית לענות על הסוגיה הזאת, איננו, מסתתר מבושה, ושולחים כאן את חבר הכנסת חיים רמון – – –

רפאל אלול (העבודה):

שר.

מיכאל איתן (הליכוד):

את שר הבריאות חיים רמון, שהוא עצמו תהיה לו בעיה של אמינות על רקע חוק ביטוח בריאות ממלכתי. ארבעה ימים לפני הבחירות אמר ראש הממשלה לפני קהל מריע של רופאים: "אני מבטל את הזיקה בין ההסתדרות לקופת-חולים". השר רמון אמר: "אני אתפטר אם הזיקה לא תבוטל".

היו"ר ש' וייס:

השר רמון, אתה תצטרך להשיב. מקובל שתקשיב לו. מקובל לא להפריע.

מיכאל איתן (הליכוד):

יש לו נאום מוכן, הוא לא צריך להקשיב. הוא יספר לנו מה היה בזמן הליכוד. בזמן האחרון השר רמון הפך להיות היסטוריון.

שלמה בוחבוט (העבודה):

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא יספר מה היה בזמן הליכוד.

שלמה בוחבוט (העבודה):

מיכאל איתן (הליכוד):

ראש הממשלה יצחק רבין מדבר על אמון. הוא אומר: זאת שאלה של אמון. מה יגידו מדינות ערב? מה יגידו מדינות העולם אם אני לא אקיים את ההתחייבות שדרעי נטל על עצמו?

ובכן, אני שואל את ראש הממשלה יצחק רבין – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

הם התחייבו לשמור על ארץ-ישראל ומוכרים אותה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אמון לעם ישראל, אמון ליהודים בארץ-ישראל, זה לא חשוב לך? אמון בערפאת יש לך, אמון בדרעי יש לך. אמון בערפאת יש לך, להביא אותו להקים מפקדות של אש"ף כאן בסביבתנו – – –

היו"ר שי וייס:

זה הנושא הבא.

שלמה בוחבוט (העבודה):

על מה אתה מדבר עכשיו? מה אתה מערבב?

מיכאל איתן (הליכוד):

אם זאת שאלה של אמינות, השאלה של האמינות צריכה להיות בראש ובראשונה אמינות כלפי עם ישראל וציבור הבוחרים.

שלמה בוחבוט (העבודה):

ראינו את הממשלה שלך כמה היא היתה אמינה.

מיכאל איתן (הליכוד):

ראש הממשלה אמר שהוא לא ירד מרמת-הגולן – מפקיר את רמת-הגולן. ראש הממשלה אמר שלא יקיים משא-ומתן עם אש"ף – מקיים משא-ומתן עם אש"ף.

שלמה בוחבוט (העבודה):

ראש הממשלה מכבד הסכמים והוא יכבד הסכמים.

מיכאל איתן (הליכוד):

ראש הממשלה מוליך היום שולל כאשר הוא מתבטא בכלי התקשורת, שלא מדובר במדינה פלשתינית. הוא מרמה בידעין את עם ישראל. הוא יודע שהמהלכים שלו יובילו בהכרח למה שיוסי שריד מנענע בראש ואומר, נכון, זה בהכרח מוביל למדינה פלשתינית. לא רק זאת, גם זאת, שליחיו של ראש הממשלה מבטיחים מאחורי הקלעים לאש"ף, תסכימו לתנאים האלה כי תקבלו בהמשך מדינה פלשתינית.

שלמה בוחבוט (העבודה):

מה הקשר?

מיכאל איתן (הליכוד):

תנו לנו זמן להרגיל את הציבור הישראלי לאכול את כל הבשורות המרות האלה מנה מנה, אנחנו נרגיל אותם. והם משתפים פעולה, ערפאת ורבין, במטרה להקים מדינה פלשתינית בארץ-ישראל המערבית, ואז, מאחורי גבו של עם ישראל, מתוך הונאה של ציבור הבוחרים – – –

רן כהן (מרצ):

למה מאחורי גבו?

מיכאל איתן (הליכוד):

רבין מופיע ומדבר על אמינות. לצורך הגשמת התוכנית הזאת הוא צריך את אריה דרעי, ואריה דרעי לא מעניין אותו ארץ-ישראל, ולא מעניין אותו השלום, ולא מעניין אותו יריחו ולא מעניין אותו עזה. מעניין אותו להיחלץ מהמשפט.

אם אתם תיתנו יד למהלך הזה, אתם תפסידו את כל העולמות, גם את זה וגם את זה. אמינות אינה ניתנת לחלוקה. אמינות צריכה להיות אמינות בכל התחומים. מי שאינו אמין בתחום אחד, אין להאמין לו גם בתחום אחר.

היו"ר ש' וייס:

תודה. חבר הכנסת איתן ואלה שיבואו אחריו, אני אצטרך לבקש מכל הדוברים אחר-כך בנושא התוכנית המדינית, שידיברו על אריה דרעי.

המערערים על שלטון החוק ועל אמינותו של ראש הממשלה בפרשת אריה דרעי

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין את חבר הכנסת אלי דיין: המערערים על שלטון החוק ועל אמינותו של ראש הממשלה בפרשת אריה דרעי. אין לך התנגדות שיהיה כתוב כאן שר הפנים אריה דרעי?

אלי דיין (העבודה):

אין לי התנגדות.

היו"ר ש' וייס:

המעבר הקליל הזה לשמות קצת לא בסדר. יש גם תארים. בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הלילה אירע דבר חמור בישראל, ואני מתפלא על שחבר הכנסת מיקי איתן אינו מתייחס לאירוע. נזרק רימון לביתו של השר אריה דרעי.

הבוקר, אחרי האירוע הזה, חבר הכנסת צחי הנגבי אומר: אנחנו לא נקבל את החלטות הכנסת, אנחנו נפעל בחוץ, אנחנו נסתובב ביריחו, אנחנו נסתובב בעזה, אנחנו נמריד, אנחנו נסית.

מדברים על שלטון החוק – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

– – – עד שתקבלו מנדט מהציבור.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אנחנו לקראת יום חשוב מאוד בחיי הכנסת.

אלי דיין (העבודה):

חבר הכנסת מיקי איתן מדבר על שלטון החוק.

היו"ר ש' וייס:

רק רגע, חבר הכנסת אלי דיין. אתה תקבל את כל זמנך.

זה המקום שבו חייבים להקפיד על כללי המשחק. אם אנחנו פה נשבש אותם – אני בכוונה מנצל קריאת ביניים קלה, כדי שלא נגיע למצבים לא נעימים – נצטרך לקיים כאן ויכוח היסטורי, שלא התחיל היום, אבל היום זה ודאי שלב חשוב בו. אני מאוד מבקש לשמור על כללים סבירים. אני יודע שזה היה סביר מה שעכשיו הערת, אבל לקראת העתיד, היום, ובכלל, כדי שנוכל לקיים את המוקד הזה של הדיון. אני גם שמעתי כל מיני הערות מצד חברי כנסת, שהתמיהו והדהימו אותי – להחרים את המליאה, להתאסף במקום אחר. אני כבר לא מדבר על החסר הנורא בהבנה פרלמנטרית, אלא על הנטייה הזאת, שהיא מסוכנת כמו פצצת זמן לבית הזה.

באותה הזדמנות אני גם רוצה לגנות את המעשה שקרה, אף שאיננו יודעים, כמובן, מי עשה אותו. הוא חמור כלפי כל אזרח, הוא חמור כלפי שר, הוא חמור מאוד.

אלכס גולדפרב (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גולדפרב, זה לא זמן לשאלות עכשיו.

אלכס גולדפרב (צומת):

היו"ר ש' וייס:

יכול להיות שהוא ירצה גם להביע תמיהה עליך, אל תעשו את זה בפרהסיה. תביעו תמיהות כאלה בלובי.

אלי דיין (העבודה):

רבותי חברי הכנסת, אני שומע רוממות של שלטון החוק בגרונכם ואתם מדברים גבוהה גבוהה, יצא עתק מפיכם, נאמר, על שלטון החוק, ואתם מסיתים למרד נגד הממשלה הנבחרת, נגד הכנסת.

משה נסים (הליכוד):

לא נכון. אל תאמר דבר כזה.

אלי דיין (העבודה):

זה שלטון החוק?

משה נסים (הליכוד):

אין בזה שמץ של אמת.

אלי דיין (העבודה):

שמעתי את חבר הכנסת מרידור הבוקר, במלה אחת, כשר המשפטים לשעבר, במלה אחת לא גינית את דבריו של צחי הנגבי. זו בושה וחרפה. שר משפטים לשעבר.

דן מרידור (הליכוד):

אני לא מתבייש.

אלי דיין (העבודה):

אני האזנתי לדברך וציפיתי ממך כמשפטן, כשר משפטים, שתתייחס, שתגנה את דברי ההסתה, את דברי הבלע, שיש כאן אנשים במדינה שאומרים: אנחנו נפעל מחוץ לכנסת.

יהושע מצא (הליכוד):

זו ממשלה שנתמכת על-ידי אש"ף.

אלי דיין (העבודה):

אומרים: אנחנו נסית.

יהושע מצא (הליכוד):

תומכי אש"ף, זו הממשלה שלכם.

אלי דיין (העבודה):

זורקים רימון נגד שר, לא אמרת מלה על זה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי דיין, תן לי רגע.

יהושע מצא (הליכוד):

— — —

אלי דיין (העבודה):

זה שלטון החוק.

יהושע מצא (הליכוד):

— — — תומכי אש"ף.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אני פונה אליך, תפנה אלי.

יהושע מצא (הליכוד):

— — — רוב הממשלה בתומכי אש"ף — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה – א. אני קורא אותך לסדר; ב. אני מודיע לכם, אם ככה זה יתחיל, לא יהיה דיון היום. אני אפסיק את את דיוני הכנסת לפני סיום סדר-היום.

יהושע מצא (הליכוד):

תפסיק דמגוגיה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני לא צנזור. גם כאשר אתה תנאם, מישהו יוכל להציע לי עצה כזאת על הדברים שלך, ואני אגיב באותה צורה.

צחי הנגבי (הליכוד):

איפה שר החוץ השקרן – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הנגבי, אני קורא אותך לסדר.

שלמה בוחבוט (העבודה):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בוחבוט, אני קורא אותך לסדר.

צחי הנגבי (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הנגבי, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

צחי הנגבי (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. לא יהיו היום חוכמות. לא תרסקו את הכנסת הזאת. זה המקום היחיד שנקיים בו את הדיון ההיסטורי הזה.

צחי הנגבי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

פעם שנייה אני קורא אותך לסדר, ופירוש, שפעם שלישית אתה יוצא החוצה.

צחי הנגבי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר בפעם השלישית. אני מבקש שתעזוב את האולם. ואני גם אפסיק את הדיונים היום אם זו הכוונה שלכם. לא תרסקו את הכנסת הזאת, זה ברור? אני מבקש ממך לצאת.

(חבר הכנסת צ' הנגבי יוצא מאולם המליאה.)

יהושע מצא (הליכוד):

לא תחלקו את המדינה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה.

יהושע מצא (הליכוד):

אתם מיעוט.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אל תאלץ אותי להוציא אותך. אני לא אוהב לעשות את זה.

יהושע מצא (הליכוד):

עמיר פרץ (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עמיר פרץ, תודה.

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, קראתי אותך לסדר בפעם השנייה.

חברי הכנסת, אנחנו לפני הנושא העיקרי - - -

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

היו"ר ש' וייס:

השר שריד.

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן.

שאול גוטמן (מולדת):

הנה עוד פושע.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גוטמן, איזה דיבורים אלה.

שאול גוטמן (מולדת):

מי צריך את הכנסת הזאת.

היו"ר ש' וייס:

אתה, אתה ותלמידיך. אתה ותלמידיך צריכים את הכנסת הזאת.

שאול גוטמן (מולדת):

הם שולחים אותנו לאירופה.

היו"ר ש' וייס:

מי שאומר שלא צריך את הכנסת הזאת ויש לו יושר פנימי, מתפטר ממנה.

שאל גוטמן (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר.

דוד צוקר (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צוקר.

שאל גוטמן (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גוטמן, תקשיב לי רגע אחד. אתה חבר כנסת חדש – אומנם שנה ורבע – – –

שאל גוטמן (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גוטמן, תקשיב לי. חבר כנסת שקם במליאה ואומר "מי צריך כנסת כזאת", יכול להסיק מסקנות כלפי עצמו. זה לא שייך לפוליטיקה, לא לשמאל ולימין. מי שלא מבין שצריך את הכנסת הזאת, מדוע הוא יושב בה?

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו נמשיך. אם זה לא ילך, אפסיק את הישיבה. בבקשה, תמשיך.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הכנסת כולה צריכה לגנות היום כל מעשה של אלימות, כל מעשה של הסתה, ולקיים את הדין ההיסטורי. יש לנו חילוקי דעות אידיאולוגיים, אנחנו לא מסתירים אותם. אמרנו אותם לפני הבחירות, ואנחנו נמשיך. יש לנו גיבוי מהעם, יש לנו רוב בכנסת – – –

יהושע מצא (הליכוד):

אין לך.

אלי דיין (העבודה):

יש לנו מנדט.

קריאות:

אלי דיין (העבודה):

ואנחנו, בלי זלזול, ברעדה, נמשיך ונפעל מתוך אחריות היסטורית לעשיית השלום במדינת ישראל עם הפלשתינים ועם מדינות ערב. וזה שלטון החוק, שהכנסת תחליט, שהעם יחליט – – –

גון שגב (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גון שגב, מה אתך?

חיים דיין (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חיים דיין.

אלי דיין (העבודה):

לא יעזור לכם כלום. אתם תצטקו, תכשכשו בזנבכם, הכנסת תחליט והעם יחליט.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דיין, חכה שיירגעו.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

מה שאלתך, חברת הכנסת לימור לבנת?

לימור לבנת (הליכוד):

חבר הכנסת דיין אמר עכשיו – – –

היו"ר ש' וייס:

לא שמעתי מה שהוא אמר, כי לא אפשרתם לי לשמוע.

לימור לבנת (הליכוד):

יושב-ראש הקואליציה אמר לא פחות מאשר "תכשכשו בזנבכם".

היו"ר ש' וייס:

לא שמעתי כלום. אני לא אתייחס לשום דבר שנאמר תוך כדי צעקות. זכותי לא לשמוע. אי-אפשר מצד אחד להרעיש אולמות, ואחר לתבוע ממני שאני אשמע ואגיב. אני פונה אליכם פעם נוספת, לכולם, לכולנו – תאפשרו לקיים את הדיון הזה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

— — —

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, כרגע יש דקה של שקט. אני מבקש מהשר שריד לאפשר לנו לחדש את הדיון.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להגיד מלה.

היו"ר ש' וייס:

לא באמצע.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני לא השתתפתי בצעקות – – –

היו"ר ש' וייס:

על זה לא מגיע לך פרס, זה בסדר גמור.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא יכול להיות שיושב-ראש הקואליציה יפנה לחצי הבית ויגיד "תכשכשו – – –

לימור לבנת (הליכוד):

תכשכשו בזנבכם.

היו"ר ש' וייס:

אני לא שמעתי.

אלי דיין (העבודה):

אתה שמעת שאומרים על שר "ראש הטרור", ולא הגבת על זה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי דיין, תקשיב לי – – –

אלי דיין (העבודה):

זה דבר חמור מאוד – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי דיין. יש לכם שמיעה סלקטיבית. חבר הכנסת אלי דיין, תקשיב לי. אני לא יכול להרגיע את האולם אם אתה מפריע לי.

יהושע מצא (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא.

גון שגב (צומת):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גון שגב, אתה שומע?

שאול גוטמן (מולדת):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גוטמן, תקשיב לי.

זה מתחיל רע מאוד. יש כאן כעס מצד חברי האופוזיציה על דברים שאמר חבר הכנסת דיין. אני שומע באוויר מלים כמו "בוגד", "פושע" – אלה מלים חריפות ביותר, ולדעתי, הן גובלות בפלילים.

שאול גוטמן (מולדת):

מוכרים את המדינה.

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם.

שלמה בוחבוט (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בוחבוט, קראתי אותך פעמיים לסדר.

אברהם בורג (העבודה):

מי יקנה ממך התנחלות משומשת.

מיכאל איתן (הליכוד):

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת.

שאול גוטמן (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גוטמן, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, תעזור לי, כבר פעמיים נקראת לסדר.

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

לא. אם אני נותן לך, המשמעות היא שזה פרס למי שכבר נקרא לסדר בפעם השנייה.

יהושע מצא (הליכוד):

לא אמרתי "ראש הטרור", אמרתי "ראש הפעור".

היו"ר ש' וייס:

אני מעביר עכשיו את ניהול הישיבה לחבר הכנסת עובדיה עלי. אני מבקש מכם לאפשר דיון סביר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דראושה, אבקש לשבת. חבר הכנסת טריף, נא לשבת. חבר הכנסת מירום, נא לשבת.

אלי דיין (העבודה):

רבותי חברי הכנסת, אנחנו נעשה הכול בדחילו ורחימו, מתוך אחריות לאומית, הכנסת היא שתקבע, והעם הוא זה שיקבע.

אשר לאמינותו של ראש הממשלה, אינני מבין מה כואב לכם.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, רגע.

אלי דיין (העבודה):

התרגלתם פשוט לנורמות אחרות של ראש ממשלה – – –

קריאות:

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דיין, סליחה -- --

אלי דיין (העבודה):

-- בלתי-אמין.

קריאות:

היו"ר ע' עלי:

סליחה, רגע, אני מבקש להפסיק שנייה. סליחה.

קריאות:

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דיין, שנייה אחת.

קריאות:

גונן שגב (צומת):

היו"ר ע' עלי:

רבותי. חבר הכנסת שגב. סליחה, חבר הכנסת שגב, חבר הכנסת דיין, חבר הכנסת אלי בן-מנחם, סגן השר. סליחה, סגן השר אלי בן-מנחם. רבותי, קודם כול אני מבקש מכם שתמנעו ממני את האי-נעימות הזאת לקרוא אתכם לסדר. אי-אפשר לקיים כאן דיון בנושא כזה. הדיון הזה הוא בלתי-אפשרי. חבר הכנסת שגב, אני מדבר. אם יתחילו קריאות ביניים, אפשר להפוך את הנושא הזה לנושא בלתי-אפשרי, בלתי נסבל, ואז יכול להיות שכל הדיון הזה מיותר. כל המטרה של הדיון הזה היא להשמיע דברים, כל אחד ישמיע דברים בזמנו, ואני לא אאפשר להפוך את אולם המליאה, חבר הכנסת שגב, לקרקס. אני לא אאפשר זאת, לכן אני מבקש שתמנעו ממני את האי-נעימות הזאת, כיוון שאני אקרא לסדר ואני לא אהסס להוציא חברי כנסת מהמליאה.

גונן שגב (צומת):

היו"ר ע' עלי:

סליחה, חבר הכנסת שגב, כאשר יגיע תורך תאמר את כל אשר על לבך, ואני אגן גם על זכותך לדבר. בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

רבותי חברי הכנסת, דבר תמוה הוא, שהאופוזיציה תוקפת את אמינותו של ראש הממשלה. מה אפשר לעשות?

קריאות:

עוזי לבדאו (הליכוד):

איזו אמינות?

אלי דיין (העבודה):

מה אפשר לעשות? יש לנו ראש ממשלה, לשם שינוי, חבר הכנסת לנדאו, אמין – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

יש?

אלי דיין (העבודה):

לא כמו שהתרגלתם במשך שנים – –

קריאות:

— — —

אלי דיין (העבודה):

— שראש הממשלה דאז אמר: הסכם זה לא הסכם, חתימה היא לא חתימה, התחייבויות אינן התחייבויות, מה אפשר לעשות?

קריאות:

— — —

היו"ר ע' עלי:

רבותי, סליחה.

אלי דיין (העבודה):

יש ראש ממשלה אמין; תתרגלו לזה.

קריאות:

— — —

אלי דיין (העבודה):

ראש הממשלה אומר, שהכול במסגרת שלטון החוק. יש לו הסכם, יש לו אישור של היועץ המשפטי לממשלה — — —

קריאות:

— — —

היו"ר ע' עלי:

סליחה.

אלי דיין (העבודה):

אני חושב שאתם, כחברי הכנסת — —

היו"ר ע' עלי:

סליחה, חברי הכנסת.

אלי דיין (העבודה):

— — צריכים להבין — —

יגאל ביבי (מפד"ל):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת ביבי.

יהושע מצא (הליכוד):

היום זה בבג"ץ.

היו"ר ע' עלי:

חבר – – –

אלי דיין (העבודה):

כולנו נרכין ראש בפני בג"ץ. מה שיפסוק בג"ץ – נכבד, אבל תתרגלו לזה שיש ראש ממשלה אמין, הכול במסגרת שלטון החוק, באישור היועץ המשפטי, מביאים את הגרסאות לבג"ץ, כולנו נרכין ראש בפני החלטון בג"ץ, אבל למה לתקוף את אמינותו של ראש הממשלה? מה כואב לכם?

התרגלתם לראש ממשלה לא אמין; התרגלתם לראש ממשלה שאצלו הסכם זה פיסת נייר, ותעשו בה מה שאתם רוצים. הוא אומר על החתימה שלו – – –

קריאות:

– – –

היו"ר ע' עלי:

חבר – – –

אלי דיין (העבודה):

זה חשוב מאוד, חבר הכנסת מיכאל איתן, שאנחנו הולכים להסכמים בדחילו ורחימו, ברעדה, עם חששות, תוך לקיחת סיכונים. אנחנו רוצים שיהיה לנו ראש ממשלה אמין, שהחלטה שלו היא החלטה, שהסכם אתו הוא הסכם, והוא יקבל את אישור הכנסת ואת אישור העם. זה שלטון החוק.

מיכאל איתן (הליכוד):

התחייבויות לבוחר שתהיינה התחייבויות לבוחר.

אלי דיין (העבודה):

הוא מקיים את ההתחייבויות – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה.

אלי דיין (העבודה):

– – שלו לבוחר, לעשות הסכם שלום, והוא עושה זאת.

קריאות:

– – –

יהושע מצא (הליכוד):

– – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה, חבר הכנסת מצא. חבר הכנסת מצא, אני מדבר.

יהושע מצא (הליכוד):

– – –

היו"ר ע' עלי:

בסדר. טוב, בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

רבותי, אינני רוצה להרחיב בנושא שעל סדר-היום. זה נושא שנמצא היום בבדיקה של בית-המשפט העליון, ואני חושב שכעיקרון, הכנסת אינה חייבת לעשות זאת, אבל אנחנו צריכים לרסן את עצמנו – יש היום שתי גרסאות, ושתיהן נתמכות בחוות-דעת משפטיות. כולנו נרכין ראש בפני החלטת בג"ץ, ואני לא מוכן לשמוע כאילו יש מוסריים יותר ומוסריים פחות.

חבר הכנסת מיכאל איתן, לא שמעתי, בזמן ממשלת הליכוד, שאתה דוגל בנורמות אחרות. מדוע? לא היו חקירות נגד שרים?

מיכאל איתן (הליכוד):

תחدد את השמיעה שלך.

אלי דיין (העבודה):

לא שמעתי ממך. למה אתה לא מציע חקיקה?

מיכאל איתן (הליכוד):

יש הבדל בין חקיקה ובין כתב אישום. מדינת ישראל נגד אריה דרעי. אתם במדינת ישראל או במדינה אחרת?

אלי דיין (העבודה):

תציע חקיקה שתסדיר את הנושא. הכנסת היא ריבונית. היו תקדימים. היום יש חילוקי דעות משפטיים, נורמטיביים, וצריך להמתין בסבלנות להחלטת בג"ץ.

אני קורא לחברי מש"ס – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

יש לי שאלה אליך.

היו"ר ע' עלי:

סליחה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתם לא – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה רגע, חבר הכנסת – – –

אלי דיין (העבודה):

אני קורא לחברי מש"ס – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת איתן. חבר הכנסת דיין, סליחה. חבר הכנסת איתן, אני מבקש ממך להפסיק את קריאות הביניים האלה. הן מפריעות.

אלי דיין (העבודה):

לבסוף, אני רוצה לקרוא לחברי מש"ס, שלא לקשור את העניינים המשפטיים והעניינים הקואליציוניים. כך צריך לנהוג, אני בטוח שכך ינהגו, כתנועה אחראית, כתנועה שמביאה לתפנית היסטורית בתמיכה בתהליך השלום. ראינו מה גורמים קיצוניים התחילו לעשות הלילה, גורמים שוליים, כדי להלך אימים על מפלגה שנתמכת בהלכות, בפסיקה יהודית, שדרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום – – –

קריאות:

— — —

אלי דיין (העבודה):

זאת, לדעתי, אחת הפסיקות החשובות במאה ה-20 של גדול רבני ישראל, הרב יוסף – –

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה.

אלי דיין (העבודה):

– – ששלום חשוב יותר משטחים.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה, חבר הכנסת דיין.

קריאות:

— — —

החשש לאיבוד שלטון החוק על סמך כיבוד הבטחות אישיות

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת אליעזר זנדברג, בבקשה: החשש לאיבוד שלטון החוק על-סמך כיבוד הבטחות אישיות. כמה דקות עומדות לרשותו? שבע או עשר?

אליעזר זנדברג (צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זנדברג, לרשותך עומדות עשר דקות, ואני מבקש ממך לעמוד בלוח הזמנים.

אליעזר זנדברג (צומת):

בשבועות האחרונים אנו עומדים בפני סערה ציבורית. העם כולו, הציבור כולו, דש ודן בביטויים ובמונחים: בג"ץ, בתי-משפט, חוקים, תקנון, תיקון התקנון, השעיה, כתבי אישום, ולי נדמה כי בממשלה אולי לא שמו לב, אבל תוך כדי הסערה הציבורית הזאת הולך ומתהווה כתב אישום, שהוא כתב האישום החריף, העגום והחמור ביותר, זה כתב האישום שמנוסח בימים האלה על-ידי הציבור נגד ראש הממשלה שלו, כתב אישום שעוסק בהונאת הציבור ובביזוי שלטון החוק.

אבל לפני שאדבר על כתב האישום הזה, ואני עוד אגיע אליו, אני מבקש להמשיל איזה משל, ואני גם אביא את הנמשל למי שיתקשה בהבנתו. מעשה במדינה שבה היו שניים; היה בה אדם שקראו לו שמעון, שהיה מספר אחת במפלגת אופוזיציה, והיה בה אדם שקראו לו יצחק, והוא היה מספר שתיים של אותו שמעון. שמעון רצה מאוד להגיע לשלטון, ועל מנת להגיע לשלטון הוא עשה כל מיני מעשים; מעשים שמספר שתיים שלו, אותו יצחק, קרא להם אחר כך: תרגיל מסריח. כדי שחברי הכנסת לא יהיו במתח, אני אומר ששמעון הוא שמעון פרס ויצחק הוא יצחק רבין. היוצרות התחלפו, הזמנים השתנו, יצחק רבין עלה לשלטון, והנה יצחק רבין עושה מעשים – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

מודי, כמה שאתה מקורי – – –

אליעזר זנדברג (צומת):

– – שספק אם שמעון פרס היה מעלה אותם בחלום האפל ביותר שלו, או אפילו הוורוד ביותר, תלוי איך מסתכלים על זה.

ראש הממשלה דהיום, יצחק רבין, טבע את המונח: התרגיל המסריח, אבל אם נשפוט לפי המעשים שלו, ראש הממשלה איבד את חוש הריח, וכפיצוי על אותו אובדן של חוש ריח קיבל ראש הממשלה מאנטרה, שתי מלים שהוא משתמש בהן: תהליך השלום; ממש כמו "אברא קדברא" או "הוקוס פוקוס" של פעם. יש בעיה של הסרת חסינות, יש חשש שהקואליציה תתפרק, מאיימים במשבר – שולפים את המלים: פגיעה בתהליך השלום, והחסינות אינה מוסרת. שר מואשם במרמה חמורה

מאוד, היועץ המשפטי לממשלה סבור שהוא צריך לפנות את מקומו בממשלה – ושוב שולפים את מלות הקסם, את המאנטרה: תהליך השלום; ואז בודקים, מסתכלים, אומרים: שוכנענו ב"קייס" של ראש הממשלה, וממשיכים הלאה.

בממשלה שכזאת בולעים את הכול, גם את הרס שלטון החוק. אני זוכר איך אנשי השמאל נהגו לצעוק כנגד ממשלות קודמות, שהכיבוש משחית, ואני אומר לכם, חברים בממשלה הזאת, שרי מרצ, אתכם תהליך השלום משחית. איבדתם כל אמת מידה. אתם מסתתרים ושותקים כל פעם שנפגע שלטון החוק. כאילו בעבור תהליך השלום אתם מוכנים גם להקריב את הדמוקרטיה עצמה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אתה מוכן להקריב?

אליעזר זנדברג (צומת):

אדוני היושב-ראש, למקרה שראש הממשלה, שלא נמצא פה, איבד נוסף על חוש הריח את חוש השמיעה, אני אומר פה בקול צלול, אטי וברור: מדינת ישראל היא מדינת שלטון החוק, שלטון החוק, שלטון החוק.

אני מקווה שהמלים האלה שמהדהדות כאן יחדרו לכל מוח אנליטי רלבנטי וישפיעו על קבלת ההחלטות של אותו מוח אנליטי.

במדינת ישראל לא מחליפים יועץ משפטי או שר רק משום שיש להם דעה שנוגדת את זו של ראש הממשלה. כאן לא בוחרים רק את חוות הדעת שנוחות לראש הממשלה. במדינת ישראל פועלים על-פי החוק ועל-פי חוות דעתו של מי שמפרש את החוק.

ראש הממשלה, בטרם נבחר, הבטיח פוליטיקה נקייה יותר. מייד אחרי התרגיל המסריח, אני אישית שמעתי אותו בגן-הוורדים מדבר עם מפגינים מכל שכבות הציבור, שהפגינו בעניין שינוי שיטת הממשל. שמעתי אותו מנתח באוזניהם את התרגיל המסריח ומכה על חטא, ומסביר בצורה הגיונית מדוע מפלגת העבודה איבדה את האמון בגלל תרגילים דוגמת התרגיל המסריח. הוא הבטיח שאם הוא ייבחר הוא ינקח את הפוליטיקה. אבל זאת היתה הבטחה.

מה הוא עשה? מדוע היום ראש הממשלה סבור שהבטחה לשר דרעי צריך לכבד והבטחה לציבור ולאלו שנאבקו שנים למען טוהר מידות, הבטחה שהוא נתן באופן אישי, לא צריך לכבד? במה דרעי טוב יותר מהתנועה לשינוי שיטת הממשל, מהאזרחים שאכפת להם, מאבי קדיש, מכל אחד מהאנשים האלה שנאבקים, ואליהם הוא בא ואמר את הדברים האלה בעבר? לא נעשה דברים כסוחרי סוסים – אמר ראש הממשלה רבין, ועכשיו הוא מוביל מהלך של גנבי סוסים; גנבת סוסים והונאת הציבור.

הרי במקרה של דרעי אומר ראש הממשלה: אני הבטחתי ואני צריך לקיים את ההבטחה; נתתי מלה לשר דרעי. אבל אני שואל, מה לגבי פנחסי? האם ראש הממשלה הבטיח לפנחסי שהוא לא יפטר אותו? האם ראש הממשלה נתן התחייבות פומבית במקרה של פנחסי? לא. מדוע אותו הוא לא מפטר, אם באמת כל מה שעומד מאחורי הדברים הוא ההבטחה?

התשובה עגומה, רבותי, וברורה מאליה. ואני אומר לראש הממשלה, אשר הטביע את הביטוי "תרגיל מסריח" – הפעם, אדוני ראש הממשלה, כבר לא מדובר במשהו מסריח; הפעם מדובר במשהו רקוב לחלוטין.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת זנדברג.

הכפפת הממלכתיות לשיקולים פוליטיים על-ידי ממשלת ישראל

היו"ר ע' עלי:

רשות הדיבור לחבר הכנסת יצחק לוי בנושא: הכפפת הממלכתיות לשיקולים פוליטיים על-ידי ממשלת ישראל. אני מקווה שגם הדיון הזה יהיה שקט ונינוח כמו הקודם.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ראשית אני רוצה להסתייג מהמעשה שנעשה בשכנות לביתו של השר דרעי. אני חושב שזה מעשה חמור. ניתן לשכנע את השר דרעי בכל מיני דברים, אבל לא באמצעים האלה. ואנחנו נשכנע אותו. בעזרת השם, נשכנע את סיעת ש"ס להיות נאמנה לבוחריה ולעזוב את הממשלה, מכיוון שבוחרי ש"ס לא הצביעו בעד מכירת ארץ-ישראל, והדבר ידוע והדבר ברור. אנחנו נעשה זאת באמצעים חוקיים, אדוני השר המחייך – היום יש לך מצב רוח טוב, ברוך השם.

סוף סוף, אחרי כל כך הרבה שנים – – –

דוד צוקר (מרצ):

לא ראש ישיבת "מרכז הרב".

יצחק לוי (מפד"ל):

מי זה ראש ישיבת "מרכז הרב"? אני אמרתי שראש ישיבת "מרכז הרב"? לך לשכונת הבוכרים, לך לכפר-שלם, תשמע את הציבור הספרדי בארץ-ישראל ותראה מה שהוא אומר. תראה האם באמת הוא רוצה להתנתק מארץ-ישראל או לא. תשמע אותו. תשמע מה השר דרעי אמר כאשר הוא הלך לבחירות – שהוא ילך עם הליכוד, שהוא לא יעזוב את ארץ-ישראל. תראה את סממנות הבחירות שלו ותראה מה הוא עושה היום. אגב, מפלגת העבודה עושה אותו דבר.

דוד צוקר (מרצ):

סיפור אהבה עם – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת צוקר, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

מיכאל איתן (הליכוד):

– – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. אני לא ארשה שיהיה כאן דיון לא-תרבותי. זה הכול. נא לאפשר לדובר להשמיע את דבריו.

יצחק לוי (מפד"ל):

לכן, אני אומר, הבגידה של חלק ממפלגות הקואליציה בבחוריהן תבוא לידי ביטוי בציבור. המפלגה היחידה שבאמת עקבית מאוד היא מרצ, וכל הכבוד למרצ. היום ראש הממשלה הוא לא יצחק רבין אלא יצחק שריד. הדובר העיקרי של הממשלה הוא יוסי שריד.

קריאה:

שמעון שריד.

יצחק לוי (מפד"ל):

שמעון שריד. הוא מבשר לנו מתי כבר נחתמו ההסכמים, שכבר יש הסכם עם אש"ף; כמעט מזכיר הממשלה. אני מברך אותך על המינוי החדש שלך. אולי גם תהיה ראש המשלחת הפלשתינית. המקום ריק. אפשר לנסוע. כך הוא המצב.

חיים אורון (מרצ):

יצחק לוי (מפד"ל):

ואכן הססמה "יומרץ רבין" התקיימה במלוא מובן המלה. ראו מה אמר רבין לפני שנה, ראו מה רבין אומר היום.

חיים אורון (מרצ):

לפני שאתה אומר "ראש המשלחת הפלשתינית" תחשוב על מה שאתה אומר.

יצחק לוי (מפד"ל):

חבר הכנסת אורון, ראש הממשלה אינו מנהל את הממשלה. אני אוכיח את זה בדברי.

חיים אורון (מרצ):

אמרת "ראש המשלחת הפלשתינית".

יצחק לוי (מפד"ל):

המשלחת הישראלית. אני מבקש סליחה, זו היתה פליטת פה, המשלחת הישראלית למשא-ומתן עם הפלשתינים. אני מבקש סליחה. לא התכוונתי להגזים עד כדי כך.

השר לקליטת העלייה י' צבן:

גם המשרה של ראש ה"חמאס" פנויה.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, הוא חזר בו מדבריו.

יצחק לוי (מפד"ל):

אני מתכוון למוסדות הישראליים. התכוונתי למשלחת הישראלית שנושאת ונותנת עם הפלשתינים. על כל פנים, ראש הממשלה היום אינו מנהל את הממשלה. אומר לכם מי מנהל את הממשלה. מנהלים את הממשלה שמעון פרס, יוסי שריד ואריה דרעי; שמעון פרס ויוסי שריד בנושא המדיני, ואריה דרעי בנורמות המשפטיות. אלו השניים שמנהלים את הממשלה, וצריך לומר את האמת. ידע העם שיצחק רבין היה אדם חלש ונשאר אדם חלש, היה אדם שנתון ללחצים ונשאר אדם שנתון ללחצים. זה לא דבר חדש.

שאול יהלום (מפד"ל):

אולי הוא יתפטר.

יצחק לוי (מפד"ל):

תולדות הדבר הזה הן כבר של כמה עשרות שנים, כאשר ראש הממשלה לחוץ והוא מתמוטט. והרי ראש הממשלה כרגע התמוטט, מול הלחץ האדיר של יוסי שריד ושל שמעון פרס. אם לא, אין שום היגיון בכך שראש הממשלה הולך להקים יחסים דיפלומטיים עם אש"ף, להקים שגרירות אש"ף בירושלים, וזה מה שהולך להיות; אם לא, אין שום היגיון בכך שראש הממשלה מניח יסודות למדינה פלשתינית, שהוא כל כך התנגד לה.

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא מקים.

יצחק לוי (מפד"ל):

יום העצמאות של המדינה הפלשתינית יהיה כאשר יקיים ערפאת תפילה חגיגית במסגד אל-אקצה ושם תוכרז המדינה הפלשתינית. אבל מה שיקרה שם – ראש הממשלה ישלח לו מברק ברכה. תהיה משלחת של הממשלה בראשות השר שריד שתבוא להקביל את פניו בפתח המסגד, ויבואו להגיד לו "שלום עליכם".

בארץ-ישראל קמה מדינה פלשתינית – זאת תהיה הכותרת של אותו יום, וזה מה שיקרה. זו חולשה, ולכן אני מברך את ראשי הממשלה החדשים שקמו לנו. ואני מציע ליצחק רבין להודות על האמת, שהוא כבר לא ראש הממשלה.

וכן בעניינים המשפטיים, אדוני שר המשפטים. אינני מבין מה קורה. הולכים לראש הממשלה, מאיימים במכתב התפטרות, ומייד ראש הממשלה לוקח פרקליט. באמת, דרך לנהל מערכת משפטית. ממש דבר לדוגמה. אותן הבטחות שהיו. יושב בממשלה פרופסור ליבאי, יושב בממשלה פרופסור רובינשטיין, יושב בממשלה פרופסור שטרית, יושב בממשלה המשפטן משה שחל, יושב בממשלה המשפטן חיים רמון; ממשלה של משפטים ושל מומחים למשפט קונסטיטוציוני.

קריאה:

ושולמית אלוני.

יצחק לוי (מפד"ל):

אני הייתי רוצה לראות את המהדורה הבאה של ספרו של חבר הכנסת רובינשטיין, את הפרק החדש על מעמדו של היועץ המשפטי בימי ממשלת רבין. אני בטוח שהמהדורה החדשה שלך תזכה לתפוצה יוצאת מן הכלל, אדוני השר. מכיוון שכל מה שכתבת בספרך הוא ההיפך ממה שקורה היום בממשלה. איך אתה יושב בממשלה כזאת? רומסים את היועץ המשפטי, רומסים את נורמות המשפט. אלה כל המשפטים החשובים שהטיפו לנו מוסר כאשר היינו בממשלה, כאשר אנחנו היינו בממשלה והם היו באופוזיציה, על כל דבר קטן.

אני זוכר, כאשר באנו ואמרנו שכספים ייחודיים הם נגד החוק, נגד התקנון ונגד המוסר הציבורי. וראו מה קורה היום. שר המשפטים לא מדבר כבר שבועיים. דיבר, דיבר. השתיקו אותו. שר המשפטים לא קיים היום.

קריאה:

רימון הלים.

יצחק לוי (מפד"ל):

מי שקיים זה ראש הממשלה, זה השר דרעי. אומרים הולכים להתפטר, בבקשה – – –

שר המשפטים ד' ליבאי:

ומה עם היועץ המשפטי לממשלה, הוא לא קיים?

יצחק לוי (מפד"ל):

היועץ המשפטי לממשלה קיים, אבל הוא צריך את הגנתך ואתה לא מגן עליו. השבוע הוא היה צריך את הגנתך. לפני שבועיים הגנת, ואחר כך נאלמת, לא דיברת אף לא מלה אחת יותר. ושבוע לאחר מכן כמעט הכפיפו אותו, השעיה זמנית, מוכנים להתפשר על איזה דבר וכו'. איפה שר המשפטים? אילו התפשרויות יש בנורמות משפטיות? איפה ראינו דבר כזה?

שר המשפטים ד' ליבאי:

שום התפשרויות.

יצחק לוי (מפד"ל):

כאשר בפרשת המגורשים הפרקליטה לא רצתה להביע עמדה מסוימת – – –

רפאל אלול (העבודה):

אני מתפלא עליך.

יצחק לוי (מפד"ל):

תן לי לדבר, חבר הכנסת אלול, אני מבקש ממך.

רפאל אלול (העבודה):

— — —

יצחק לוי (מפד"ל):

אני יודע על מי אני מדבר, אני יודע עם מי אני מדבר. תן לי לומר מה שאני רוצה.

רפאל אלול (העבודה):

בבקשה.

יצחק לוי (מפד"ל):

תודה רבה, אני מודה לך.

כאשר הפרקליטה לא רצתה לייצג את הממשלה בנושא המגורשים, לא הכריחו אותה. אבל היום מכריחים אותה. בשעות אלה היא עומדת בפני בג"ץ, ואינני מתייחס לעצם העניין כי הבג"ץ דן בו, והיא אומרת שם: יש לי שלוש עמדות.

בעניין המגורשים לא נזקקתם לכך, כי הבנתם את זה. אתה, אדוני שר המשפטים, הופעת בפני ועדת החוקה ואמרת: מובן שיש דעות שונות, ואי-אפשר להכריח פרקליט להציג דעה שהוא לא משוכנע בה. אבל היום הולכת הפרקליטה לייצג דעה שהיא לא משוכנעת בה. היום היא הולכת לעשות זאת, היום היא באה בפני בג"ץ, והיא אומרת: יש שלוש עמדות.

שר המשפטים ד' ליבאי:

תמתין עד סוף היום – – –

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני, אם יש הפתעות אתך, אנא אמור לנו. אני רוצה לומר, שמדובר פה בפשיטת רגל של כל הנורמות המשפטיות.

אדוני היושב-ראש, שיקול פוליטי גובר על שיקול ממלכתי בכל ענייני הממשלה הזאת. השיקול הממלכתי של שמירה על ילדי בתי-הספר נדחה היום בפני השיקול הפוליטי. אין היום חוק לשמירה על הילדים. בעוד ארבעה ימים נכנסים הילדים לבתי-הספר. הממשלה היתה צריכה לסדר את השמירה על ילדי ישראל. למה היא לא סידרה את זה? כי היא חששה מהצבעת אי-אמון. היא חששה מהצבעת אי-אמון.

שר החינוך והתרבות א' רובינשטיין:

אני אחראי לזה – – –

יצחק לוי (מפד"ל):

אני יודע שאתה אחראי, ואני יודע בדיוק מדוע לא הבאת היום את החוק, ואני יודע בדיוק – –

שר הבריאות ח' רמון:

למה אתה יוצר פניקה גם בעניין כזה?

יצחק לוי (מפד"ל):

– – למה לא הבאת היום את החוק. החוק היה על סדר-היום, אבל הוצאת אותו כי לא רצית בהצבעת אי-אמון, כי חששת מהצבעת אי-אמון. אם היה שיקול ממלכתי מול שיקול – – –

שר הבריאות ח' רמון:

– – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה רגע. אדוני שר הבריאות, השר רמון, עוד מעט אתה עולה לדוכן.

יצחק לוי (מפד"ל):

ודאי, הכול מסודר. מעניין, הכול מסודר בלי חוק, בלי שום דבר. אז מה אתה צריך בכלל חוק? נכון, הממשלה הזאת לא צריכה חוק.

מיכה גולדמן (העבודה):

– – –

יצחק לוי (מפד"ל):

אתם צודקים, רבותי, אדוני שר החינוך – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת גולדמן, מספיק.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני שר החינוך ואדוני סגן שר החינוך, אתם צודקים. לא צריך חוק, הממשלה כבר תסדר.

מיכה גולדמן (העבודה):

לא אמרתי שלא צריך חוק.

יצחק לוי (מפד"ל):

הממשלה תסדר את השמירה, לא צריך חוק. זה בדיוק מה שהממשלה הזאת אומרת: לא צריך חוק, אפשר לסדר. אותו דבר לגבי פרשת המגורשים; אותו דבר לגבי נושא הגולן. ראש הממשלה אומר איזה דבר, לאחר מכן הוא אומר בדיוק את ההיפך. אז מה זה משנה, מה זה כבר חשוב?

אני רוצה לומר לכם, שהממשלה הזאת האשימה את ממשלת הליכוד בשחיתות, האשימה את ממשלת הליכוד בכך שהיא נמאסה על הציבור, והיו סיבות לכך. ועובדה שהציבור באמת שפט את הליכוד ושפט את המפלגות שהיו בממשלה הקודמת. ומה קרה?

עמנואל זיסמן (העבודה):

גם את המפד"ל.

יצחק לוי (מפד"ל):

נכון, אף שעלינו במנדט, אבל לא חשוב.

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — —

יצחק לוי (מפד"ל):

זה היה לפני 20 שנה. תראה מה קרה בשמונה השנים האחרונות. אבל לא על זה אני מדבר. אז ירדנו, ואני אומר לכם — — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

גם אתם צדיקים קטנים.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת גולדשמידט.

יצחק לוי (מפד"ל):

חבר הכנסת גולדשמידט, אנחנו צדיקים קטנים, אתה צודק. אני רוצה רק לומר, שמכל מה שאתם אמרתם אינכם עושים דבר. שמע את זה מצדיק קטן, לא מצדיק גדול. דיברתם על נורמות חדשות, דיברתם על יושר, דיברתם על אמינות ודיברתם על עוד דברים כאלה. שום דבר מזה לא קיים.

מצחק אותי לשמוע את יושב-ראש הקוליציה אומר כאן: יש לנו ראש ממשלה אמין. במה הוא אמין? הרי אפילו בתוך הקואליציה אומרים שהוא לא אמין. במה הוא אמין? הוא אמין במה? האם הוא אמין בזה שהוא קיים את הדברים שאמר על הגולן? האם הוא אמין בזה שהוא קיים את הדברים שאמר בנושא אש"ף? האם הוא אמין בזה שהוא מקיים את מערכת המשפט כמו שצריך? במה הוא אמין?

ראש הממשלה לא אמין. ראש הממשלה לא קיים. פרס-שריד-דרעי הם ראש הממשלה היום. ראש הממשלה לא קיים, איננו. הוא לא בא גם היום להשיב על הדברים האלה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

יבוא.

יצחק לוי (מפד"ל):

שמעון פרס הולך ונפגש עם אנשי אש"ף, ומכריח את ראש הממשלה לבוא ולחתום הסכם. כך הם הדברים.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לוי, אתה צריך לסיים.

יצחק לוי (מפד"ל):

כיוון שהיושב-ראש דוחק בי לסיים, אני מסיים בכך שאני פונה אל חברי הכנסת מהמערך ואומר להם: בואו נלך לבחירות חדשות. הרבה מאוד דברים השתנו בשנה האחרונה בדיבוריו של ראש הממשלה ובהתנהגותו של ראש הממשלה ובהתנהגות הממשלה. אם אתם בטוחים שיש לכם רוב, היו אמיצים ובואו נלך אל העם, ונראה איפה הרוב, ואז נקבל הכרעה. הבחירות האחרונות לא התייחסו למצב הדברים כפי שהוא היום, לא התייחסו לאי-אמינות, לא התייחסו להתדרדרות במערכת המשפטית. הבחירות לא התייחסו לכל הנקודות האלה. בואו נלך היום לבחירות ונראה מי הם הצדיקים הקטנים ומי הם הצדיקים הגדולים. נראה מה יהיה. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. השר רמון, בבקשה. לרשותך 20 דקות.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

היו"ר ע' עלי:

סליחה?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני אומר לו שהוא לא חייב לנצל את כל הזמן הזה.

היו"ר ע' עלי:

למה לא? זה רצוי.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מבקש להשמיע הערה, שאולי תואיל גם לא לזקוף אותה לחובת הזמן שלי.

אני רוצה להודיע בשם שר החינוך לכל ההורים, שכאשר יחזרו ילדי ישראל ביום רביעי לבתי-הספר, הם יחזרו לבתי-ספר מוגנים, אף שהחוק לא הובא היום לכנסת. מאחר שאפשר היה להבין מדבריו של חבר הכנסת יצחק לוי כאילו חס וחלילה אין שמירה בבתי-הספר, וזה דבר מאוד רגיש, אני רואה לעצמי חובה להודיע זאת קבל כנסת ועם, כדי שיהיו הדברים הללו ברורים.

הנושא השני שקשור לעניין, ועכשיו מן הראוי להפעיל את השעון – –

היו"ר ע' עלי:

השעון הופעל כבר בתחילת דבריו.

שר הבריאות ח' רמון:

– – הוא הטענות של חברי הכנסת על שלטון החוק. אני מכיר את חברי הכנסת, ואני מוכרח לומר שיש לי חשד קל, לא גדול, שלא רוממות שלטון החוק היתה בפיהם כאשר הם באו היום להציע את ההצעות.

יש מגמה, אולי לגיטימית, של האופוזיציה לפגוע במה שהם חושבים שהוא הבטן הרכה של הממשלה, ונדמה לי שחבר הכנסת לוי אמר זאת במפורש, ולגרום להוצאתה של ש"ס מן הממשלה. לצורך זה הכול לגיטימי.

יצחק לוי (מפד"ל):

את הסיפא לא אמרתי.

גזון שגב (צומת):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שגב וחבר הכנסת אורון, אני מבקש להפסיק.

שר הבריאות ח' רמון:

ואם לא היה חשד כזה בלבי, הרי החשד הקל הזה התעורר ביום-יומיים האחרונים, כשאני שומע את חבריהם של אלה שעלו כאן על דוכן הכנסת ודיברו על שלטון החוק, כאשר הם מודיעים על כפירה מוחלטת ביסוד היסודות של שלטון החוק במדינה, שמשמעותו כיבוד הכרעת הבוחר. ואתם רוצים שאני אאמין לכם ששלטון החוק מדאיג אתכם? אפילו לא כשלג דאשתקד הוא מדאיג אתכם.

קריאה:

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

אם אתם רוצים, אמסור לכם. בית-המשפט העליון בדיון — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

דבר אל השר ליבאי. מה אתה רוצה מאתנו? דבר עם השר ליבאי. הוא כבר אמר את דעתו על ראש הממשלה, הוא אמר את דעתו על ההצבעה בעניין הסרת החסינות של סגן השר פנחסי — — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת איתן, אני מבקש ממך.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מאמין באמונה שלמה, ששר המשפטים מגן על שלטון החוק על-פי השקפתו.

מיכאל איתן (הליכוד):

נו?

שר הבריאות ח' רמון:

אני מטיל ספק בנימוקים, בכוונות, של אלה שעלו כאן היום על הדוכן, ועל אלה אני מדבר.

מיכאל איתן (הליכוד):

רק הכוונות שלך טהורות. אתה לא רוצה לשמור על הקואליציה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, קראתי אותך לסדר בפעם הראשונה. אני מבקש: אל תאלץ אותי לקרוא אותך לסדר בפעם השנייה. אי-אפשר כך. השמעת את דברייך. אנא, תאפשר לשר להשמיע את תשובתו.

שר הבריאות ח' רמון:

כיוון שיש פה חלק מחברי הכנסת, אשר בימים האחרונים בדבריהם, אני מאוד מקווה שלא במעשיהם, הכריזו מלחמה נגד הדמוקרטיה במדינת ישראל, בית-המשפט העליון – ואתם מדברים הרבה על בית-המשפט העליון – קבע בפסק-דין, שממשלה שנבחרה יכולה לקבל כל החלטה, ובלבד שקיבלה את אישור הכנסת. ואם אתם מדברים על שלטון החוק, גם זה חלק משלטון החוק.

קריאה:

אין פסיקה כזאת.

שר הבריאות ח' רמון:

אני אביא לך את הציטטה המדויקת של פסק-הדין בעניין הזה. חבר הכנסת זנדברג, שהוא משפטן, גם הוא יוכל להמציא לך זאת.

וממשלה איננה מחויבת אפילו לא למצעה ואפילו לא לקווי היסוד שלה, ואפילו לא להבטחותיה לבוחר, אם אתה כבר רוצה לדעת יותר. יש פסק-דין כזה. ואני טוען שאנחנו נאמנים למה שהבטחנו ומקיימים את מה שהבטחנו.

אני רק רוצה שיהיה ברור, שמה שקרה אמש ליד ביתו של השר אריה דרעי הוא דבר חמור, וכל מי שמסית בדבריו, לא יוכל ואיננו יכול להתנער מאחריות שילוחית למה שקורה בדברים כאלה. העם שומע את הדברים, וחלק מטורף שבו, וחלק שולי שבו, מתרגם אותם למעשים.

לכן, היזהרו בדבריהם, הילחמו מלחמה דמוקרטית לגיטימית. מאבק פרלמנטרי, מאבק חוץ-פרלמנטרי, נגד החלטת הממשלה, זה לגיטימי. אבל אתמול אתם חציתם בדבריהם את הקו – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

מי זה "אתם"?

שר הבריאות ח' רמון:

חבר'ך.

מיכאל איתן (הליכוד):

מי זה?

שר הבריאות ח' רמון:

אתם בדבריהם חציתם את הקו האדום בין מאבק לגיטימי לבין מרי נגד שלטון דמוקרטי.

גזון שגב (צומת):

— — —

אליעזר זנדברג (צומת):

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת זנדברג, אני רוצה לדבר אליך, כי ניסית לטעון טיעונים משפטיים, ואתה הרי משפטן, ואני מתפלא עליך. הרי מי כמוך יודע, או צריך לדעת, את ההבחנה בין חוק ובין נורמה ציבורית. שלטון החוק פירושו לקיים את החוק, ויש נורמות ציבוריות, שיש עליהן ויכוח מה הן.

מיכאל איתן (הליכוד):

נורמות חדשות.

שר הבריאות ח' רמון:

אני אביא לך דוגמה לא ישנה — — —

אליעזר זנדברג (צומת):

אם היועץ המשפטי קובע — — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זנדברג.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת זנדברג.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זנדברג, אתה רוצה שאקרא אותך לסדר? אני פונה אליך, ואתה ממשיך.

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה להסביר את עמדת ראש הממשלה בעניין, ואני מבקש שיינתן לי.

גדעון פת (הליכוד):

אתה מכיר אותה?

שר הבריאות ח' רמון:

תבחן אותי בסוף ותיתן לי ציון אם אני מכיר אותה או לא. אבל אני מבקש שתקשיב.

אנחנו חוקקנו בכנסת הקודמת, שחלק גדול מחבריה הם חברים גם בכנסת הזאת, חוק-יסוד חשוב בנושא ראש הממשלה, בחירת ראש הממשלה ושרים. ובחוק הזה, שהוא חוק חדש, ואחד מאדריכליו היה חבר סיעתך לשעבר, יואש צידון, והוא יושב והפנים נורמה, נורמה ציבורית בחוק זה. ואיזו נורמה ציבורית הוא קבע, למשל? הוא קבע בחוק החדש שייכנס לתוקף – ולא שמעתי שרוצים לשנות זאת – כי "לא יתמנה לשר מי שהורשע בעבירה שיש עמה קלון". וזה חוק שעוד לא נכנס לתוקף, אבל הוא ייכנס לתוקף. ולגבי ראש הממשלה נקבע, שדרך העברה מכהונה רק אם הורשע בעבירה שיש עמה קלון; אפילו לא אוטומטית. וזה חוק חדש, והוא היה צריך לשקף את הנורמה הציבורית שקיימת והיתה קיימת לפני שנה, לפני שנתיים ולפני שלוש שנים, והוא נעשה לאחר אירועי מרס 1990.

גדעון פת (הליכוד):

גולדה מאיר עשתה זאת לפני החוק.

שר הבריאות ח' רמון:

עשינו את החוק הזה עכשיו, ובכל זאת, לא קבענו שכאשר מוגש כתב אישום לכנסת כך יקרה.

אני רוצה להציג מצב, שבא ראש הממשלה ואומר: יש נורמה מול נורמה; שתיהן לגיטימיות, שתיהן נכונות, שתיהן צודקות. ומה עמדתו של ראש הממשלה? ראש הממשלה, בניגוד לממשלה שסיעתך, חבר הכנסת זנדברג, היתה חלק ממנה, לפני שהרכיב ממשלה, ידע שיש בעיה. לא היה אז כתב אישום. היתה חקירה. הוא היה מודע לחומרת החשדות העולים בחקירה הזאת. והוא בא ואמר ליועץ המשפטי: אני עומד להרכיב ממשלה עם סיעת ש"ס, וראש סיעת ש"ס עומד להיות שר בממשלה, מה אני צריך לעשות? יושב ראש הממשלה, בהדרכתו של היועץ המשפטי לממשלה, וקיבל ממנו מכתב, ובמכתב הזה כתוב – – –

קריאה:

שר הבריאות ח' רמון:

אני קורא מה היה כתוב במכתב. המכתב היה חד-משמעי: "באם תנועת ש"ס" – כך כתב השר דרעי – "תצטרף לממשלה שתעמוד בראשה, ובאם תנועת ש"ס תטיל עלי להיות חבר בממשלתך, ולאור מכתב היועץ המשפטי לממשלה אלי בענייני, ועל-פי פנייתך אלי, הריני להודיעך בזה, שעם הגשת כתב האישום נגדי בבית-המשפט, אשעה את עצמי מהממשלה מרצוני".

פנחס בדש (צומת):

אמרו לשאול את שחל.

גונן שגב (צומת):

נתנו לך חומר כתוב.

שר הבריאות ח' רמון:

על-פי המכתב הזה, שפורסם, שהיה חלק מהמסמכים – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

לא נכון, לא היה חלק מהמסמכים.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת יהלום, אנא ממך.

– – – שהיה חלק מהמסמכים שהוצגו לציבור ולכנסת – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

לא הובא לכנסת.

מיכאל איתן (הליכוד):

ראוי שהשר יאמר אם הוא הונח על שולחן הכנסת.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מוכן לבדוק את העניין, אם זה הונח או לא הונח. מה שברור – המסמך הזה פורסם בציבור, נאמר, צוטט, נכתב, צולם, נאמר עליו הכול. שום חבר הכנסת כאן איננו יכול לומר שהוא איננו יודע על כך.

אליעזר זנדברג (צומת):

אנחנו מדברים על – – –

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת זנדברג, אני אגיע לעניין הזה.

ועשה את זה ראש הממשלה. וסיעה שלמה נכנסה לקואליציה על סמך העניין הזה.

קריאה:

על סמך מה?

שר הבריאות ח' רמון:

מכתב של אריה דרעי אל ראש הממשלה, על דעת היועץ המשפטי.

שאול יהלום (מפד"ל):

אבל זה לא הובא לציבור.

שר הבריאות ח' רמון:

אני עניתי לך. אני קונה את מה שאתה אומר. אני לא אשבע שזה הוגש, אבל זה היה ידוע לכולם, גם לך.

בא היועץ המשפטי לממשלה ואומר – וזה לגיטימי: לדעתי, חל שינוי בנסיבות. לדעת ראש הממשלה השינוי בנסיבות לא חל, להיפך: אם חלו שינויים, הם לטובה, כי אז עוד שמר השר אריה דרעי על זכות השתיקה. אז היו חשדות שחלקם אפילו לא הוגשו בכתב האישום והיו בחקירה. גם החשש לניגוד אינטרסים שעליהם מדבר היועץ המשפטי – היו קיימים אז. אומר ראש הממשלה: אינני מבין איזה שינוי חל או לא חל, אך נניח שחל – ואנו לא מקבלים זאת – – –

אליעזר זנדברג (צומת):

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת זנדברג, עם כל הכבוד, יש סוגיה בעייתית בנושא הייצוג, ואני רוצה לומר לך, שיש חוות דעת של ועדת-אגרנט, הקובעת כי בדרך-כלל – ואני מדגיש: בדרך-כלל – יש להישמע ולקבל את חוות הדעת של היועץ המשפטי לממשלה. הדגש הוא בדרך-כלל. ועדת-אגרנט עצמה קבעה, שלעיתים מותר לממשלה לסטות מכך, אך לא זה מה שקרה עכשיו. בא ראש הממשלה אל היועץ המשפטי לממשלה ואומר: יש הבדל, אדוני היועץ המשפטי, בין נבחר לבין פקיד. יש הבדל משמעותי בחוק. ראש עיר גם הוא מטפל בסכומים אדירים. כל זמן שלא הורשע – ואם עומדים להרשיעו צריך להגיד שצריך לפטרו – לא מפטרים אותו. אין שום הוראה שבדין; לא רק כנגד ראש עיר אלא גם כנגד סגן ראש עיר, המתמנה על-ידי ראש העיר. גם לגביו חל הדין הזה. כבר הזכרתי לכם מה עשינו בחוק חדש מהשנה האחרונה.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה אתה מתלהב, שר הוא לא נבחר אלא הוא בתפקיד של ממונה וראש הממשלה יכול לפטרו.

שר הבריאות ח' רמון:

בדיוק כמו סגן ראש עיר, המתמנה על-ידי ראש העיר באישור המועצה. גם לגביו קבעו אותה הוראה: פטורים רק לאחר הרשעה. אנחנו לא מדברים על פטורים לאחר הרשעה. בא ראש הממשלה ואומר, בניגוד למה שנקבע בחוק בעניין זה, ואם נקבע תקדים בעניין זה – הוא נקבע בממשלה שאתם הייתם בה. באותה ממשלה כיהן שר לאורך כל משפטו, ורק לאחר שהוא הורשע הוא הפסיק לכהן בממשלה שאתה היית חלק ממנה. אני מציע לך להיזהר גם בדברים האלה.

מיכאל איתן (הליכוד):

להבדיל אלף אלפי הבדלות בחומרת העבירות ובטיב המעשים.

שר הבריאות ח' רמון:

ההבדל היחיד הוא, שאותו שר שירת בממשלה שלך והשר דרעי בממשלה אחרת. זה ההבדל היחיד מבחינתך.

מיכאל איתן (הליכוד):

בממשלה שלך.

שר הבריאות ח' רמון:

כל מה שאתה אומר על שלטון החוק, אין לו ידיים ואין לו רגליים. אין לך שום אמינות בעניין שלטון החוק. יש בעיה: הנורמה הציבורית הזו היא במחלוקת, לא בין חברי כנסת פוליטיים אלא בין משפטנים.

פרופסור רות גבזון, מראשי האגודה לזכויות האזרח, מרצה לפילוסופיה של המשפט ואחת המשפטניות היותר-נחשבות במדינת ישראל, לא אתה או אני – הרי שנינו חשודים, אני רוצה להגן על הקואליציה ואתה רוצה לפרקה, שנינו באותו מעמד ויכול להיות ששלטון החוק אינו מעניין אותנו – אלא היא אומרת: אבל אני חושבת שצודק ראש הממשלה בעניין, שאם באמת הפרקליטות סבורה, כמו שעושה רושם שהיא סבורה – והיא יכולה לסבור כך – שיש נורמה ציבורית המחייבת התפטרות ולה קשה להגן על עמדת ראש הממשלה, זכאי ראש הממשלה בהחלט שיהיה לו בבית-המשפט מייצג המאמין בעמדתו, שחושב כי נכון לטעון שבתפר הזה שבין משפט לפוליטיקה, בהעדר חוק חד-משמעי ובנוכחות הסכסוך שהיועץ המשפטי ושר המשפטים ידעו עליו כאשר נכנסו לממשלה – הטענה הזו ראויה להישמע בפני בית-משפט וראויה להיות מושמעת בפני ועל-ידי פרקליט המאמין בה, ולא על-ידי פרקליט שכופים עליו הר כגיגית לטעון טענה שאינו מאמין בה, רק משום שהוא פרקליט המדינה.

פרופסור גבזון אינה חשודה בשום דבר. יש ויכוח כזה, והוא לגיטימי, אבל ראש הממשלה לא העז לבקש אפילו זאת. כל מה שהוא אומר הוא: אני רוצה להמתין אפילו לקביעת בית-המשפט, אני רוצה

לקבוע נורמה, שאינה כתובה בשום חוק, שברגע שמוגש כתב האישום, השר דרעי לא יכהן בממשלה. לא כפי שהיה אצלכם. יותר מכך, אינני מבקש ייצוג פרטי, אני רק מבקש ששתי העמדות תוצגנה ביחד, במיטב הכשרון המשפטי, ובית-המשפט יכריע, וכאשר יכריע, נקבל את ההכרעה. מה פסול כאן מבחינת שלטון החוק? איזה פגם יש כאן מבחינת שלטון החוק? הפגם מבחינתכם הוא פגם פוליטי, וכל המתקפה הזו על ראש הממשלה היא מתקפה פוליטית, בכוונה לפרק את הקואליציה. אין לכך כל קשר לשלטון החוק. לא נורמות ציבוריות מעניינות אותך.

חבר הכנסת זנדברג, חבר הכנסת איתן, פעם אחר פעם באתם אלינו ואמרתם: איפה ההסכם שהבטחתם? חלפו תשעה חודשים, איפה ההסכם? הבאנו לכם הסכם. הזהרנו אתכם שהוא יגיע הרבה יותר מוקדם מכפי שאתם חושבים. עכשיו אתם באים ואומרים: בחירות, בחירות. אני חושב, שלאחר שנחתום על ההסכם וההסכם יבוצע, ייתכן שתהיינה בחירות. אני רוצה לומר לכם: אין לי ספק שכאשר נלך לבחירות, לאחר שנעשה שלום, העם ייתן אמון מלא בממשלה אשר הביאה שלום. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר רמון. מה אתה מציע?

שר הבריאות ח' רמון:

אני חושב שהדיון הזה, אשר נערך בצל הדיון בבית-המשפט, היה במידה מסוימת קצת חריג, ואיני רוצה לומר מיותר. לפיכך אני מציע, שהכנסת לא תמשיך בתהליך חריג מהסוג הזה, וחברי הכנסת יסתפקו בדיון אשר ייצג את כל ההשקפות, ולא נמשיך לעסוק בנושא שמצוי כל כך בתחום הסוב-יודיצה. אני רוצה שחבר הכנסת – השר לשעבר – נסים, יתמוך בהצעת.

קריאה:

מה הוא מציע?

היו"ר ע' עלי:

להסתפק בתשובת השר.

שר הבריאות ח' רמון:

לא להסתפק בתשובת השר. הצעתי שמחמת העיתוי של הדיון הזה, לא נמשיך בדיון, בגלל רגישות העניין.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת איתן, האם אתה מסכים להסתפק בתשובת השר?

מיכאל איתן (הליכוד):

כן.

משה נסים (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, השר לא הציע להסתפק בתשובתו, כי אנו חולקים על תשובתו. הוא הציע להסתפק בדיון שהתקיים כאן.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מקבל את הניסוח הזה.

היו"ר ע' עלי:

כולם מבינים שחלק מאלה שמסתפקים בתשובת השר אינם מזדהים עם תוכנה. השר מסכים שכך יתנסחו הדברים, אבל מבחינת התקנון השאלה שצריך לשאול היא, האם מסתפקים בתשובתו של השר, גם אם חולקים על תוכנה.

חבר הכנסת אלי דיין?

אלי דיין (העבודה):

מסתפק.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זנדברג?

אליעזר זנדברג (צומת):

מסתפק.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יצחק לוי?

יצחק לוי (מפד"ל):

מסתפק.

הפיצויים והשיקום בכלכלה ובשיכון בגליל

היו"ר ע' עלי:

אנחנו עוברים לנושא הבא, מותר לשבת ולשמוע גם את הנושא הבא: הפיצויים והשיקום בכלכלה ובשיכון בגליל. חברת הכנסת ענת מאור, בבקשה.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, הנושא שאנחנו דנים בו היום הוא ספיח של מבצע דין-וחשבון. לעומת זה, אנחנו עומדים היום בפני רגע שיכול להוות תפנית היסטורית, שיוכל להעביר אותנו ממצב של מלחמה אל מצב של קידום תהליך השלום, המוסכם על שני הצדדים. אני מקווה ובטוחה שהבית הזה והעם הזה ידעו לנצל את הסיטואציה ההיסטורית הרצינית הזאת ולקדם בפועל את מה שכולנו מייחלים לו.

אני מצטרפת מעל במה זו בפנייה ובקריאה לכל נבחרי הבית ולכל העם, לשמור על כללי הדמוקרטיה שלנו ועל צביונה של המדינה, בתוך המחלוקת על ההצעה לקידום השלום. כל מאבק בצורה דמוקרטית הוא לגיטימי, בתנאי שהוא יהיה ללא אלימות וללא הסתה וללא דה-לגיטימיזציה של הממשלה, שנבחרה בדיון ובזכות ויש לה מחויבות להביא את השלום, והיא אכן תצליח לעשות כן.

עד שנגיע לרגע המיוחל, הסוגיה של אלה החיים יום ולילה ולאורך שנים בקו העימות, היא סוגיה שלא מרפה מאתנו.

קודם כול אני רוצה לברך את הממשלה הנוכחית. בסיור שעשינו בצפון, גם בימי ה"קטיושות" וגם – עם הנשיאות – שבועיים לאחר ה"קטיושות", זכתה הממשלה לכל שבח; החל בראש הממשלה, שהיה בחזית, המשך בשר האוצר, שהוא אישית, והצוות שלו, אמד את הנזקים, שינה במהלך המבצע את התקנות והורה שלא להמתין 24 שעות ולא שבעה ימים אלא לתת פיצויים לפי הצורך החל מהרגעים הראשונים של ה"קטיושות", המשך בשר החינוך, שגיבה את הגליל ב-1,500 שעות נוספות, שר השיכון, ששינה את סדרי העדיפויות, ושר התיירות – שהחליט ש-24% מהתקציב של הפיתוח יועדו לגליל. גם במשרדים אחרים עשו דברים – כמו שר הקליטה. בכל מקרה, אין ספק שזאת היתה תשובה מאוד חיונית.

עם זאת, בסיור שערכנו בערים, במושבים ובקיבוצים התברר, שהצרכים עוד רבים ביותר.

הנקודה הראשונה שאני רוצה להעלות בפני הבית היא החוק לשיפור ולתיקון הסדר הפיצויים בעת מצב כוננות ומלחמה. חבר הכנסת שלמה בוחבוט ואנוכי הגשנו הצעת חוק, שצריכה להסדיר את העניין לא רק על-פי שיקול דעת של שר זה או אחר אלא כמצב קבע שבו הממשלה אחראית לכל פיצויי נזקים והשבתת עבודה. הנושא של השבתת הייצור חשוב לא פחות מהנזק החומרי שקורה למפעל. לפועלים, לעובדים, לעובדות, שנגזר עליהם להשבית עבודה נגרם נזק כפול: גם של אובדן שכרם וגם של הפסד בגין השבתת ייצור. לא ייתכן, שמי שחיים לאורך שנים בגבול הצפון או בגבול אחר ונגזר עליהם, משיקולי ביטחון, ללכת אל המקלטים, לא יוכלו להיות מפוצים על כך, גם אם זה קורה ארבע, חמש ושש פעמים בשנה שלא ברציפות.

עיוות אחר שקיים בחוק, וגם חברי כנסת מהליכוד הציעו שינוי, ובדין, כמו הצעתנו: אין להפלות לטובה רק את החקלאות והתעשייה, יש להחיל את הפיצוי על השבתת הייצור בגין מצב ביטחוני גם על המסחר, גם על התיירות ועל כל אלמנט שהוא יצרני. כל הבעלים, המעסיקים והעובדים, שנגזר עליהם לשאת בהפסדים, צריכים להיות זכאים לפיצוי.

האלמנט השני הוא הנושא הכלכלי. בכל עיר, יישוב וקיבוץ שהיינו אמרו: אין די בפיצויים. כמעט נהפוך הוא, הנושא של תשתית כלכלית שתיתן פרנסה בכבוד ותיתן שגשוג הוא הנושא העיקרי. ממשלת ישראל התחייבה וחייבת להביא לידי גמר את שינוי סדר העדיפויות במפת אזורי פיתוח חדשה. הדבר מתעכב כבר 13 חודשים. אנחנו חייבים זאת לאנשים שיושבים בקווי העימות, במקרה זה בגליל. בלי העברת החוק בצורה אחראית אך מהירה, שתביא לידי ביטוי שינוי סדר עדיפויות לאומי ותגמול לאלה שיושבים בקווי העימות, לא ניתן פתרון. רק משאבים כלכליים, רק העדפה בפיתוח הייצור, המפעלים, התעשייה, התיירות, ייתנו תשובת אמת.

האלמנט הבא בתחום הכלכלי הוא השלמת ההסדר של תנועת המושבים והתנועה הקיבוצית. היינו במושב דוב"ב, היינו במושבים אחרים. סקטורים שלמים יכולים להיות יצרניים, אם יפתר עניין גיבנת הריביות, שמציקה להם. הממשלה נקראת לקדם ולהשלים את ההסדרים גם עם תנועת המושבים וגם עם התנועה הקיבוצית, ולתת להן אפשרות לחזור לצמיחה.

האלמנט הבא הוא השיכון. בכל מקום הזכירו את הסוגיה של בנייה תקציבית לקליטה ולדור הצעיר. שר האוצר, בנייה רק לפי קריטריונים של תחרות תמיד תיתן העדפה לבנייה במרכז הארץ. בלי העדפה ברורה, שהיא בנייה תקציבית, שהיתה נהוגה במדינה ובוטלה שלא כדין, גם 1,040 היחידות

שכבר אושרו מתעכבות בלי סוף. צריך לזרז את מה שאושר ולעשות מיפוי של הצרכים לצעירים וקליטה בכל יישובי הצפון.

האלמנט הבא הוא החינוך. אני חוזרת ומשבחת את מה שעשו המשרדים – האוצר, השיכון, החינוך, הקליטה. אך צריך לעשות יותר. בתחום החינוך, הוצגו בפנינו פניות מאוד קונקרטיות בקריית-שמונה, במושבם ובקיבוצים. עכשיו מדברים על תוכנית "מחר 1998" – אז צריך לתת העדפה לצפון. תוספת שעות – לא להתנות את זה במעבר לחמישה ימים. להוסיף זאת, בדיון, לכל קווי העימות. צריכה להיות העדפה של הגליל, על-פי קריטריונים מובהקים בחינוך.

הנושא הבא שהועלה בפנינו הוא הנושא של גישה אל כל יישובי האזור.

אם כן, אני רוצה לסכם ולומר: שבח לממשלה הנוכחית. אני מציינת שזכינו לשמוע זאת במושבם, בערים ובקיבוצים בעת הסיור ביום השני של הקרבות, וודאי כשהיינו בסיור של נשיאות הכנסת כשבועיים, שלושה שבועות, לאחר ה"קטיושות". אך אין די בזה. אם האזור הזה, שהוא בקו עימות לאורך שנים, לא יזכה להכרה קבועה, להעדפה של החוק, ועם הפילוסופיה, התשתית שם והחוסן לא יהיו עקביים.

מחד גיסא – תיקון חוק הנזיקין, שחובה לעשות, גם על-ידי התאמתו להפעלה מייד עם ה"קטיושה" הראשונה, ואף למצב חירום בלבד, כך שלא תהיה הגבלת 24 השעות, אלא אפשרות, על כל השבתה בגין הוראה ביטחונית, לתת פיצוי לעובדים בגין הנזקים; וכן השוואה בין החקלאות, התעשייה, התיירות והמסחר; ומאידך גיסא, העיקר הוא תשתית כלכלית על-ידי שינוי מפת אזורי הפיתוח בארץ והשקעות בגליל, על-ידי קידום הבנייה התקציבית, על-ידי הקצאת משאבים לשיכון ועל-ידי העדפה בחינוך.

אני בטוחה שהפילוסופיה הזאת תישאר לא רק בחזקת הצהרות אלא יהיה לה גיבוי בתקציב 1994. אדוני שר האוצר, מחר הממשלה שלך עומדת לאשר את התקציב. אני חוזרת ופונה אליך: הנושא של גודל הגירעון הוא פונקציה של הצרכים. איש לא מדבר על מדיניות תקציבית לא-אחראית, אנחנו כן מדברים על תקציב מאוזן, שבו ייקבע גודל הגירעון, בין היתר, גם על-פי הקריטריונים של צמיחה, אבל גם על-פי הקריטריונים של צרכים ליישובים בגליל, כמו גם לאוכלוסיות חלשות אחרות. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה. שר האוצר, בבקשה.

שר האוצר א' שוחט:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, בעיקר דברי אתייחס לנושא של הטיפול בנזקים הישירים והעקיפים אשר היו בגליל כתוצאה מהימים שבהם היו התושבים צריכים לשבת במקלטים, כאשר התנהל מבצע דין-וחשבון.

אני יכול להגיד לכם, גם מפגישות עם ראשי היישובים, גם מסיוור שעשיתי בגליל, כי התמונה המצטיירת בעקבות פעולת אנשי מס הכנסה ומס רכוש היא תמונה חיובית ביותר. הטיפול היה מידי. אני ביקרתי בקריית-שמונה, בכפר-בלום ובמטולה ביום שלישי, יומיים אחרי שהחל המבצע. בבתים של האנשים שנפגעו מצאתי גם הודעות על דרך הטיפול, גם מטה מיוחד שהוקם בקריית-שמונה וגם התחלה של טיפול, יחד עם "עמידר", במבנים הראשונים שנפגעו.

הייתי רוצה לומר, שבעקבות המבצע שהתקיים ב-25 ביולי החל אגף מס הכנסה ומס רכוש לטפל בתשלום פיצויים בגין נזקי המלחמה ונזקים עקיפים. נזק מלחמה הוא הנזק הישיר ואילו הנזק העקיף הינו ההפסד המונע רווח עסקי.

נזקים ישירים: הנזק הישיר מטופל באמצעות משרדי מס רכוש בחיפה. הוגשו כ-350 תביעות בגין נזקים ישירים שנגרמו עקב ירי ה"קטיושות". נזקים ישירים – זה אומר נזקים בפועל.

חלק הארי של הנזקים, שעניינו פגיעות בתריסים ובחלונות, שוקם ומשוקם במסגרת הסדר שהושג בין מס רכוש לבין קבלנים מספר שעסקו בעניין. הפיצוי במקרים אלו ישולם לקבלנים האמורים ישירות על-ידי מס רכוש עם גמר העבודות, וזאת על-פי מחירון "עמידר". נכון לרגע זה, תהליך ביצוע התיקונים נמצא לקראת סיומו.

חלק מן הנזקים המוגדרים כנזקים בינוניים וכבדים משוקם ישירות על-ידי "עמידר" על חשבון מס רכוש. בהסדר בין חברת "עמידר" לנציבות מס הכנסה ניתן עד כה כיסוי כספי בהיקף של כ-500,000 שקל. מדובר ב-77 דירות, 53 מהן בבעלות "עמידר" ו-24 בבעלות פרטית. עד כה שוקמו 49 מתוך 77 הדירות, ויש לשער כי עבודות השיקום ביתר הדירות יסתיימו בתוך שבוע עד עשרה ימים, לכל המאוחר.

קיים מספר מצומצם של מקרים שבהם ניזוקים בחרו במסלול של שיקום עצמי, כלומר הם מקבלים את הכסף ומשקמים בעצמם. נזקים אלה תומחרו על-ידי "עמידר" ושמאי מס רכוש, והפיצוי שולם לניזוקים בתוך פרק זמן קצר. עד כה שולם סכום של 380,000 שקל.

נזקי התכולה תומחרו על-ידי מס רכוש ו־100 שמאי והפיצוי בגינם שולם במרבית המקרים. העיכוב בהשלמת הטיפול ביתר המקרים נובע מסיבות שאינן תלויות במס רכוש, כגון אי-קבלת חשבוניות או הצעות מחיר שהניזוק התבקש והתחייב להמציא.

כל הנזקים הישירים בתחום החקלאות נבדקו על-ידי שמאים חקלאים שנשלחו על-ידי מס רכוש סמוך לאירוע, ויש לציין שבחלק מן המקרים נעשתה הבדיקה עוד בטרם ידע הניזוק על נזקיו. מספר המקרים של נזק ישיר בחקלאות קטן מאוד.

כלומר, בתחום הנזקים הישירים הייתי אומר שהפעולה החלה ממש עם האירועים, ובסיכומו של דבר טופלו רוב הנזקים ושולמו. אני יכול להגיד זאת גם מתוך ידיעה ומשיחות טלפוניות שהיו לי עם ראשי המועצות, שאמרו לי שהפעולה היא למופת.

נזקים עקיפים: כמה מלות הקדמה. לאור המצב הביטחוני שהיה ביישובים הסמוכים לגבול הצפון, אשר היו חשופים לפגיעות כתוצאה מירי ה"קטיושות", הטילו גורמי הביטחון הגבלות מספר, אשר צמצמו או הפסיקו את פעילותם של כמה ענפים עסקיים.

על-פי המצב החוקי, הניזוקים זכאים לפיצוי שנגרם, למעט אותו חלק שנגרם בשבוע הראשון למבצע. על אף האמור בחוק, החלטתי לפצות את הניזוקים החל מן היום הראשון, באמצעות מענק תקציבי ובהתאם לקריטריונים שבחוק.

היה מצב שקטעים שלמים, למשל עצמאים קטנים, יכלו לקבל את הפיצוי רק לאחר שבוע, וכך אומר החוק. אני החלטתי, בביקורי שם, שאנחנו נטפל בעניין ברמה התקציבית, שלא באמצעות החוק אבל לפי כללי החוק, ולמעשה כל תושבי הצפון שנפגעו, גם בנזק עקיף, יכלו לקבל פיצוי החל מהרגע הראשון שבו ירדו למקלטים. זה יצר, כמובן, מצב שאנשים שהפסיקו לשבוע את הפעילות העסקית שלהם יכלו לפנות למשרדי מס רכוש ולקבל פיצוי עקיף, במידה שהיו להם הפסדים, מהרגע הראשון, אף שהחוק לא כיסה אותם, אבל אני חשבתי שבמבצע רחב כל כך לא התושבים צריכים לשלם את הקנס ואת הנזק של המבצע אלא הם צריכים להיות מכוסים מלכתחילה.

במסחר ובשירותים: עד כה הוגשו במשרדי פקידי השומה 1,022 תביעות, 643 באזור הגליל המערבי ו-379 באזור הגליל העליון. מכלל התביעות הנ"ל כבר טופלו 733. יתר התביעות בהליכי טיפול, שיסתיימו בימים הקרובים. שולמו פיצויים בסך של כ-1,225,000 שקל בגין 655 תביעות.

על-פי הערכת מצב שנעשתה נכון לרגע זה, הנציבות מטפלת ותטפל בכ-100 תביעות הקשורות לענף זה. מדובר בנזקים מורכבים או בתביעות בעלות היקף כספי גדול, כפי שנקבע בהוראת הביצוע.

בחקלאות: בענף זה הוגשו כ-300 תביעות הטוענות לנזקים עקיפים שנגרמו כתוצאה מחוסר האפשרות הפיסית לאסוף יבולים או לשווק תוצרת שנתקעה בבתי-אריזה.

צימרים: על-פי הנוהל שנקבע, ניזוקים המחזיקים צימרים עד חמישה חדרים מטופלים על-ידי פקיד השומה במסגרת מסחר, ומעל חמישה – ישירות על-ידי הנציבות.

במלונאות: עד כה נמסרו 14 הודעות על נזקים עקיפים.

אני יכול להגיד, שבתעשייה הוגשו כ-50 הודעות על נזקים שנגרמו בעסקים השייכים לענף זה.

לסיכום: בשלב זה שולם סך של 1,609,546 שקל. כמו-כן, בעקבות הסדר בין נציבות מס הכנסה לבין חברת "עמידר" שולם סכום של 500,000 שקל.

אני רוצה לנצל את ההזדמנות ולהביע תודה לנציב מס הכנסה, לאחראי למס רכוש, לעובדי מס הכנסה ומס רכוש אשר היו בגליל, בקריית-שמונה, בנהרייה ובמקומות האחרים כבר ביום השני למבצע דין-וחשבון, כאשר היו הנפגעים הראשונים. אני ראיתי אותם בפעולה. במערכת הכבלים של

מטולה ראיתי את ההודעות לאן להתקשר והיכן לקבל את הטפסים. ביקרתי בבית שנפגע בצורה קשה מאוד בקריית-שמונה. ישבו בני הזוג שגרו בבית הזה, הילדים היו במקום אחר, וכבר ביום שלישי – הפגיעה היתה ביום שני – היה בידיהם טופס שמסביר להם כיצד לטפל בתביעה ומה הם צריכים לעשות.

אולי זה המעט שאנחנו כמשרד האוצר יכולים לעשות ברגע כזה לאלה אשר פועלים ויושבים בגליל, כשהיה מבצע שגרם להם לנזקים. אני חשבתי שמן הראוי אפילו ללכת מעבר לתקנות ולחוקים ולפצות כל אחד שנפגע הן בנזק הישיר והן בנזק העקיף, אם זה איש פרטי ואם זה מפעל או גורם עסקי.

אני לא אכנס, חברת הכנסת מאור, לכל מה שאמרת בעניין הגליל. אני יכול להגיד לך, שדברים מספר בוצעו על המקום. למשל, לא היה מקובל לתת מענק ביטחוני למי שאיננו מוגדר במשרד השיכון כבעל דיור, כלומר שפעם היתה לו דירה. אני לא ידעתי על העניין הזה. בביקורי שם העירו לי על כך. למעשה, המענק הביטחוני מוענק היום לא רק למי שקונה דירה לראשונה אלא גם למי שהיתה לו פעם דירה והוא קונה דירה בפעם השנייה.

בעניין חדרי הביטחון – ראיתי שזה מופיע בהצעה השנייה לסדר-היום. בהתיישבות, במשך הרבה מאוד שנים לא היתה בנייה של חדרי ביטחון. אנחנו החלטנו לבנות 1,000 חדרי ביטחון, בגלל הפיגור הרב שהיה בכל המערכת, במושבים ובקיבוצים. התוכנית היתה חמש-שנתית. אנחנו הקטנו אותה לטווח של שנתיים, כי חשבנו שמן הראוי לתת כיסוי, ואכן כך נעשה.

הבנייה של 1,040 יחידות – אני עוקב אחרי זה אישית ואני יכול להגיד לך, שלפי הערכתי, כ-750 מתוך ה-1,000 מבוצעות. היתה בעיה של החלפה של 133 יחידות דיור בין מקומות כאלה ואחרים, ונתתי הנחיה לעשות זאת, ואני מקווה שכל אותן 1,040 יהיו בפעולה.

ענת מאור (מרצ):

שר האוצר א' שוחט:

אשר לשאר הדברים, למותר להגיד שהוחלט בממשלה על כמה מועצות אזוריות שיהיו בעדיפות נקודתית עליונה. אני יכול להגיד שבשנה הבאה – אני לא רוצה להיכנס לפרטים – התקציב של המינהל לבנייה כפרית יוכפל. כשאנחנו באנו לממשלה, ב-1992, הוא עמד על אפס. ל-1993 הקציתי 50 מיליון שקל, ובשנה הבאה הסכום יהיה לפחות 100 מיליון שקל.

אי-אפשר לענות על כל הבקשות בבת אחת, אבל אנחנו בהחלט מודעים לרגישות האזור, ונעשה כמיטב יכולתנו כדי שהדברים אכן יתבצעו.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. מה אתה מציע, שר האוצר?

שר האוצר א' שוחט:

אם חברת הכנסת ענת מאור מסתפקת בהודעה שלי – – –

ענת מאור (מרצ):

אני מבקשת דיון בוועדת הכספים.

שר האוצר א' שוחט:

אין לי התנגדות.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת בא-גד ביקש להסיר. בבקשה, חבר הכנסת בא-גד, יש לך דקה.

יוסף בא-גד (מולדת):

ביקשתי להסיר את הנושא מסדר-היום, כי חשבתי שאי-אפשר לדון על נזקים קלים, כשאני חוזר כרגע – ולכן חבשתי את המגבעת – מזקן המקובלים, מורנו ורבנו הרב כדורי שליט"א, והוא כותב לי: "העיר יריחו שנכבשה על-ידי נס, וכבש אותה יהושע, קשה הדבר לעזוב אותה. לעשות בחוכמה גדולה להציל אותה מידם, יצחק כדורי".

האם כבוד הרב עזרן וכבוד הרב פנחסי שומעים? הרב כדורי קובע לש"ס. אני מתכבד להגיש לכם את כתב ידו. הוא אומר שאסור להחזיר את יריחו. אני מקווה שהיום תקיימו את ההסכם ותודיעו שאתם לפחות דורשים משאל עם, בהתאם להסכם הקואליציוני ובהתאם להודעת הרב כדורי.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת בא-גד, תודה רבה. א. זמנך תם.

יוסף בא-גד (מולדת):

תם? גמרת.

הי"ר ע' עלי:

ב. אני חייב להעיר לך, שאנחנו לא עוסקים בנושאים האלה.

יוסף בא-גד (מולדת):

זה נושא קודם לכול.

הי"ר ע' עלי:

סלח לי, קודם כול אני מבקש לשבת במקום. לפי סעיף 67(א) לתקנון הכנסת, אתה לא דיברת כאן לעניין, דיברת על נושא אחר. אני מבקש שלהבא לא תנצל את הזכות שנותנים לך. לתשומת לבך סעיף 67(א).

אנו עוברים כעת להצבעה. מי בעד העברת ההצעה לסדר-היום של חברת הכנסת ענת מאור, בנושא: נזקי הפיצויים והשיקום בכלכלה ובשיכון בגליל, לוועדת הכספים? מי נגד?

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 9

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הכספים נתקבלה.

הי"ר ע' עלי:

תשעה בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. אני קובע שהנושא אושר ויועבר לדין בוועדת הכספים של הכנסת.

מחדלים באמצעי המיגון והביטחון ביישובי קו העימות

היו"ר ע' עלי:

אנו עוברים כעת לנושא הבא שעל סדר-היום: מחדלים באמצעי המיגון והביטחון ביישובי קו העימות. תנמק את ההצעה חברת הכנסת אסתר סלמוביץ. בבקשה.

אסתר סלמוביץ (צומת):

אדוני היושב-ראש, לפני שאני עוברת לנושא שלי, ברשותה של חברת הכנסת ענת מאור, אני רוצה רק להוסיף בנוגע לנושא שלה, שבסיום שיעור שערך נשיאות הכנסת ביישובי קו העימות, ב-11 באוגוסט, התרשמנו מדברי התושבים, שהתושבים אינם קובלים על המצב הביטחוני. עיקר הקבילות והטענות היה בגין המצב הכלכלי הקשה ביישובים האלה ועל העדר היכולת לקלוט את הבנים שחוזרים מן הצבא; מצב של תעסוקה מתחת לכל ביקורת, מצב של אבטלה וחוסר אונים. אלה הדברים שרציתי להוסיף, ברשותך, על דברי חברת הכנסת ענת מאור.

אני עוברת לנושא שלי. אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מבצע דין-וחשבון העלה, בפעם המי-יודע-כמה, על סדר-היום הציבורי את בעיית אמצעי הביטחון והמיגון שביישובי קו העימות. בעיות אלו, שכבר נדונו אין-ספור פעמים, שבות, צצות ועולות בכל פעם מחדש ומעידות יותר מכול על כך, שתהליך הסקת המסקנות, לא זו בלבד שאינו יעיל, אלא שהוא אף אינו קיים כלל, או שמא אינו מיושם הלכה למעשה בשטח.

תושבי יישובי קו העימות, שעצם ישיבתם לאורך גבולה הצפוני של מדינת ישראל הוא בבחינת שליחות לאומית מן המעלה הראשונה, נמצאים מופקרים ועזובים לנפשם, ככל שמדובר באמצעי מיגון וביטחון אלמנטריים.

כאן, מעל הבמה הזו, ניער סגן שר הביטחון את חוצנו מן האחריות לאמצעים אלו ולאחזקתם, וקבע כי הם באחריותן של הרשויות המקומיות. הכדור, כפי מסתבר, עובר מיד ליד, ואולם ישועה – אין.

המראות של מקלטים מוזנחים ובלתי-ראויים לשימוש, שהעזובה אוכלת בהם בכל פה, כפי שנחשפו לעינינו מעל מרקע הטלוויזיה, הם מראות שכבר זכינו לראות שוב ושוב כל אימת שחלה הידרדרות במצב הביטחוני לאורך גבולה הצפוני של המדינה. ההתנערות מאחריות והטלתה על כתפי אחרים הפכו אף הן עניין שבשגרה, ורק בדרך נס לא נגבו אבדות כבדות בנפש בשל מחדלים אלו.

אנו עדים לתהליך מתמשך, מדהים ומעורר השתאות, שבמסגרתו, לאחר כל אירוע ואירוע, נלמדים לקחים ונכתבים טונות של ניירות עמדה ונהלים. יחידות מפוצלות או ממוזגות, נעשות היערכויות ארגוניות שונות ומשונות, מוספים תקנים או מקצצים תקנים, מבוצעים סבבי מינויים ומתבצעת היערכות או היערכות מחדש, והמצב בשטח נותר בעינו, ממש כפי שהיה קודם לכן.

במסגרת הקשר ההדוק, שאני מקיימת עם יישובי קו העימות, וכן במסגרת הקמתו של הלובי למען יישובי קו העימות, שיזמתי ואשר הוקם עוד קודם למבצע דין-וחשבון, הסתבר לי שגם כשמתקבלות החלטות בדבר שיפורן של מערכות מיגון שונות ביישובים אלו, אין החלטות אלה מיושמות הלכה למעשה, והרושם המתקבל הוא, שכל תכליתן היא אחת: למלא את הקלסרים ואת מערכות התיק, אולי, חלילה, לצורך תיעודם והכנתם להגשה בעתיד לוועדות חקירה, אם וכאשר יוחלט על הקמתן.

ביום רביעי, 11 באוגוסט, במסגרת סיור שערכה נשיאות הכנסת ביישובי קו העימות, הזדמן גם לחברי הנשיאות לשמוע ממקור ראשון, מפיהם של תושבי אותם יישובים, על מצוקותיהם הנוראות. מקלטים מעופשים ומוצפים במים, מערכות כריזה מושבתות והעדר אמצעי קשר הולמים – אלו הם רק מקצת מן המחדלים שעליהם שבים ומתריעים תושבי יישובי קו העימות השכם והערב ובלא כל תועלת. ובמחדלים הללו נזדמן לנו, חברי נשיאות הכנסת, להיווכח במסגרת אותו סיור. מזועזעים מגילויים אלה, הוחלט על-ידינו, פה-אחד, להעלות את הנושא במסגרת הצעה דחופה לסדר-היום, ובשמה של נשיאות הכנסת מציגה אני נושא זה כאן והיום.

אשר לשאלת האחריות, רוצה אני להפנות שאלה לסגן שר הביטחון. מה יאמר אדוני, אם ייגרם, חלילה, אסון כבד שיגבה אבדות בנפש, בשל מקלטים לא שמישים או בשל ליקויים במערכת כריזה זו או אחרת? האם גם אז יעמוד אדוני על דוכן זה ויטיח האשמות בציבור וברשויות המקומיות? האין אדוני סבור שלא די בפיקוח ממשלתי? האין אדוני סבור שיש צורך באכיפה בלתי מתפשרת, שתבטיח את תקינותן של מערכות המיגון?

הנה אוחזת אני בידי מכתב שהופנה אלי ממושב דוב"ב, ובו הם מונים אחד לאחד את הליקויים הקיימים באמצעי המיגון: העדר מערכות אוורור במקלטים, העדר חיבורים לרשת המים והביוב, העדר משאבות לשאיבת מי ביוב ומי תהום מן המקלטים, העדר קשר אלחוטי להעברת אינפורמציה עדכנית בשעת חירום, ליקויים בתאורת הביטחון ובגדר המערכת ביישוב. וזהו יישוב אחד בלבד, המהווה דוגמה אחת מני רבות למצב הקיים.

השאלה המתבקשת היא לא מי אחראי לתיקון ליקויים אלו, וזאת מכיוון שבשאלה זו היה לנו, דומני, די והותר זמן כדי להכריע, מאז קום המדינה ועד היום. שהרי בעיות הביטחון, כידוע, לא ניחתו על ראשנו במפתיע אך אתמול. השאלה היא, מי צריך לאכוף את הביצוע ומדוע אין הוא מקיים את שליחותו ואת חובתו.

העיתונות כבר דנה בהרחבה בכפר הבדואי ערב-אל-עראמשה, המרוחק מרחק צעקה מגבולנו הצפוני. כפר זה, על כ-900 תושביו, נאלץ להסתפק, מחוסר ברירה, במקלט אחד, היכול להכיל, לכל היותר, 100 נפשות. אין ספק, זוהי שערורייה שאין לעבור עליה לסדר-היום. גם במקרה זה בטוחה אני שכבר נתקבלו בעבר החלטות, נכתבו מזכרים וניירות עמדה, מונו המינויים המתבקשים ונתמלאה מכסת הקלסרים. ועתה, כל שנותר הוא להמתין במתח ובציפייה ולהיווכח האם יוקמו עוד מקלטים בעראמשה.

צה"ל עושה את מלאכתו נאמנה, ואולי בכך נמצאת להם, לתושבי יישובי קו העימות, נחמתם. אולם, אין ספק שלא די בכך. מערכת הביטחון מחויבת לקיים ולמלא את התחייבויותיה גם בתחום הקמתם ואחזקתם השוטפת, היומיומית, של מערכות המיגון והמקלטים.

אדוני היושב-ראש, האפשרויות העומדות בפני במסגרת זו הן שתיים: האחת – לתבוע לקיים דיון ממצה בנושא זה כאן במליאה, והאחרת – להסכים להצעת סגן שר הביטחון, אם תוצע, להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והביטחון. אני כשלעצמי מבכרת הייתי להעביר נושא זה לביצוע מידי, במקום להיכנס להתדיינויות בנושאים אלה במסגרת כזו או אחרת. אולם, האפשרויות העומדות לרשותי, כאמור, כופות עלי אחת מן השתיים, ועל כן אבקש לדון בנושא זה בדחיפות המרבית באחת מן המסגרות שיוצעו, ובלבד שהמחדלים בתחום חסר פשרות זה יטופלו וימצאו את פתרונם, ללא דיחוי. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

חברת הכנסת סלמוביץ, למען הסדר, את יכולה לבקש דיון במליאה בלבד.

אסתר סלמוביץ (צומת):

אמרתי שאני מבקשת דיון במליאה, או שאני מסכימה להצעת סגן שר הביטחון.

היו"ר ע' עלי:

מבחינת התקנון, כל העלאת הנושא היא שאת מבקשת שמליאת הכנסת תדון בהצעה שלך.

אסתר סלמוביץ (צומת):

נכון. זה מה שאמרתי. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה לחברת הכנסת סלמוביץ. סגן שר הביטחון, בבקשה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לולא המחמאות שקיבלתי באופן אישי מחברת הכנסת הנכבדה לפני כמה ימים, הייתי בוודאי מתקשה לנשום באופן סדיר בזמן שמיעת ההצעה והמונחים שבהם מצאה חברת הכנסת לנכון להשתמש לתיאור המצב.

לא אכנס לפולמוס, כדרכי בעניינים הקשורים לביטחון, אלא אתייחס לנושא עצמו במלוא הרצינות, ולא רק על-פי ביקור אחד, ולו גם נכבד ומכובד של נשיאות הכנסת, אלא כתוצאה של עבודה שוטפת, עקבית ומתמדת של מערכת הביטחון בנושאים הללו. אני מודה, שהקל עלי בשמיעת הדברים סגן שר הביטחון הקודם, שהוא כרגע יושב-ראש הישיבה, אשר גם הוא – אני לא יכול לדבר בשמו, אבל הייתי אומר: די הופתע מנימת הדברים ומהאופי של הטחת ההאשמות.

מה עוד, שבדברי הפתיחה של חברת הכנסת הנכבדה היא הזכירה שגם היום, כאשר מבקרים ביישובי העימות, עיקר הבעיות המפריעות להם ומטרידות אותם קשורות הרבה יותר בתחומים האזרחיים, של תעסוקה ושל שיכון הילדים החוזרים ולא בעיות הביטחון הקשורות אלינו. כי אומנם במשך כל השנים, כל ממשלות ישראל, מי פחות ומי יותר, תרמו את תרומתן לביטחונם של התושבים.

תרשו לי להזכיר לכם, כי ביום 4 באוגוסט השנה, לפני פחות מחודש, דנה הכנסת בהצעות לסדר-היום על מצב המקלטים ביישובי קו העימות, והחליטה להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והביטחון. הנושא נמצא בדיון, על כל ההשלכות שלו. מדובר בנושאים, שאפילו עושים אותם מהר, הם אורכים חודשים רבים. ובכן, מה הטעם לחזור ולהעלות כל שבוע נושאים שניתנה עליהם פה תשובה, פרטים נמסרים לוועדת החוץ והביטחון, והעבודה בשטח מתבצעת?

חברת הכנסת הנכבדה, כבר היתה סדרת דיונים מאוד ממצה לגבי האחריות למקלטים, ודעת הכול, ללא יוצא מן הכלל – ולא מפני שאלה שהיו בדיונים רוצים לברוח מאחריות, אלא כיוון שהם מכירים את המציאות ויודעים מי יכול לעשות מה – דעת הכול, שהרשויות המקומיות, בתחומיהן, ימשיכו להיות אחראיות; התושבים, ועדי התושבים בבתים משותפים ימשיכו להיות אחראים לבתיהם, כי אין מי שיעשה את העבודה. ולא יכולים להיות לא שר ולא ממשלה אשר ממקומם בירושלים יוכלו לוודא סדר וניקיון בכל מקלט בנהרייה, בקריית-שמונה, בכפר-בלום, במרגליות. בשביל זה יש סמכויות, והדבר הזה כבר פורסם.

אני רוצה לדחות, ותסלחי לי שאני אומר זאת, בשאט נפש את האשמה שאנחנו כביכול בורחים מאחריות. נערכה מערכת בסיסית מאוד של סיכומים עם כל הרשויות האלה, הרשויות המקומיות והרשויות של מל"ח – משק לשעת חירום – והדברים סוכמו על דעת הכול. האחריות מתחלקת בין הגורמים השונים. במדינה דמוקרטית כך הדברים מתנהלים.

אחת ההמלצות המרכזיות אומנם גורסת, ואני מקווה שכל האחראים לכך ייקחו זאת לתשומת לבם, שהביקורת תהיה תכופה יותר; לא לשנות את האחריות ולא לשנות את הנושאים באחריות, אבל שהביקורת תהיה תכופה יותר. ואת הדבר הזה אני מקווה שהסמכויות השונות יוציאו לפועל.

בשנה האחרונה התבצעה פעילות ענפה מאוד לתגבור המיגון, ולהלן הנושאים העיקריים שטופלו:

1. אושרה תוכנית חמש-שנתית לבניית 2,069 חדרי ביטחון, בהיקף של 28.7 מיליון שקל, כאשר בשנת 1993 אישר ראש הממשלה את בנייתם של 529 חדרי ביטחון ביישובי גבול הצפון ועוד 70 חדרי ביטחון בקריית-שמונה.

ישיבת המנכ"לים שהתכנסה מייד לאחר מבצע דין-וחשבון החליטה לקדם את תכנונם וביצועם של 400 חדרי ביטחון נוספים עוד בשנה זו.

2. פיקוד העורף ביצע בשנה האחרונה סקר מקיף על מצב המקלטים הציבוריים ביישובי הצפון, ולאחריו בוצע פרויקט מקיף לשיקום ולאטימת המקלטים הציבוריים, בעלות של כ-6 מיליון שקל.

3. לקראת מבצע דין-וחשבון ביצע פיקוד העורף בשיתוף עם היחידה להתיישבות עבודות דחופות בעלות של 1.9 מיליון שקל לשיקום ולהכשרה של מקלטים, חיבור מערכות תקשורת, מערכות חשמל וכו' – במקלטים ביישובי הצפון.

4. בעקבות מבצע דין-וחשבון אותרו צרכים נוספים, שעלותם נאמדת ב-3.2 מיליון שקל, ואשר ימומנו על-ידי משרד הבינוי והשיכון, משרד הפנים, משרד הביטחון והסוכנות היהודית. מדובר בהקמת מקלטים ציבוריים במטולה ובנהרייה, תשתית ביטחון, דרכים, גדרות וכו'. ביצוע תוכנית זה ייעשה כבר בסוף שנת 1993 או בתחילת שנת 1994.

ועדת המנכ"לים בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה עוקבת אחר מימוש ההחלטות ואחר הפעולות שבאחריות משרדי הממשלה השונים.

לקחי מבצע דין-וחשבון בתחום הגנת העורף נדונו על-ידי פיקוד העורף, על-ידי צה"ל, ובהמשך אצלי במשרד, וסוכמו נושאים רבים השייכים לסמכויות שונות והם בטיפול.

כפי שצינתי, אין ויכוח בין כל הרמות, שהאחריות של הרשויות המקומיות, ועדי הבתים והמשפחות למקלטים שלהם צריכה להמשיך להיות שלהם, והביקורת תהיה תכופה יותר.

לכן, אני רוצה שלא יהיה שום ספק שהנושא נמצא בטיפול מתמיד, במעקב בלתי פוסק, בביקורים שלנו שלא לפרסום בשטחים, ביישובים, ללא הפסק. אין לי שום ספק שכל ההחלטות יבוצעו במלואן.

מכיוון שבדיוק אותו נושא הועבר ב-4 באוגוסט לוועדת החוץ והביטחון, אינני יודע אם הוועדה כבר הספיקה לדון בזה, אבל אני מציע, על מנת שתהיה רצינות בעבודת הכנסת, לאפשר ראשית כול לוועדה למצות את מה שהיא יכולה לעשות. אם אחר כך יהיה טעם גם בדיון במליאה – יהיה דיון במליאה, אני לא אתנגד לזה. אני רק חושב שחלק לא קטן מהפרטים צריך להידון בוועדת החוץ והביטחון. איך שלא יהיה, כך הצביעה הכנסת.

אשר למצב הביטחוני של תושבי ערב-אל-עראמשה – ראשית, אני מבקר שם. אני הבטחתי שאני אבקר ואני מבקר. לשמחתי אני צריך לציין דבר, שאני עוד זוכר אותו משתי הפעמים שבהן שירתתי כאלוף פיקוד צפון. בלי לדעת למה, אבל שאלוהים הגדול ימשיך לשמור עליהם, לא ירו עליהם.

בכל פעם שאני הייתי צריך, אני לא רוצה להטיל את זה על מישהו אחר, אם כאלוף הפיקוד ואם כרמטכ"ל להמליץ היכן להשקיע, האם במקומות אשר יורים עליהם או במקומות אשר לא יורים עליהם מסיבות לא מובנות, הרי באופן טבעי הרגשתי, שצריך לתת קדימה גבוהה יותר ליישובים שעליהם יורים.

אינני זוכר אם הבאתי פה את הדוגמה הזאת: האבסורד הכי גדול היה בין שני הקיבוצים אשדות-יעקב. הם נמצאים זה בתוך זה, רק גדר מפרידה ביניהם. אשדות-יעקב איחוד היה "חוטף" כל לילה; אשדות-יעקב מאוחד – במשך שנתיים וחצי רק פעמיים. למה? לא יודע. אבל בהתאם לזה חילקנו את חדרי הביטחון.

אני אהיה בערב-אל-עראמשה, וניתן להם את הפתרונות המתאימים כמו שניתן ליישובים אחרים. אני מציע לחברת הכנסת הנכבדה להסתפק בכך שהנושא צריך להיות נדון בוועדת החוץ והביטחון. אם את רוצה גם דיון במליאה – לי לא אכפת.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לסגן שר הביטחון.

אסתר סלמוביץ (צומת):

אני מוכנה להסתפק, בתנאי שנציגי היישובים שציינתי יוזמנו לישיבת ועדת החוץ והביטחון.

סגן שר הביטחון מ' גור:

בבקשה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לאדוני סגן השר. אני מבין שחברת הכנסת סלמוביץ מסכימה שהנושא יעבור לוועדה.

אסתר סלמוביץ (צומת):

בתנאי שיוזמנו.

היו"ר ר' אדרי:

אני לא יכול להכניס תנאי בהחלטה. אני נכון להצביע, וגם סגן שר הביטחון הסכים לקבל את הצעתך.

רן כהן (מרצ):

אני מבין שמישהו צריך להציע שזה יעבור לוועדה.

היו"ר ר' אדרי:

לא. אני מבין שחברת הכנסת סלמוביץ מסתפקת בתשובת השר, מפני שהנושא הזה נדון בוועדה.

אסתר סלמוביץ (צומת):

זה עדיין לא נדון בוועדה. אני רק רוצה להבטיח שראשי היישובים יוזמנו לישיבה וישמיעו את טענותיהם.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני לקחתי על עצמי להסדיר זאת.

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו נסב את תשומת לבו של יושב-ראש הוועדה לדבר הזה. סגן שר הביטחון מסכים, ואני מניח שהדבר הזה יבוא על תיקונו.

רן כהן (מרצ):

אז זה עובר לוועדה.

היו"ר ר' אדרי:

הנושא קיים בוועדה, והמציעה מסתפקת בתשובת סגן השר. לכן אין הצבעה.

הודעה אישית של חבר הכנסת י' לוי

היו"ר ר' אדרי:

הודעה אישית לחבר הכנסת יצחק לוי.

יצחק לוי (מפד"ל):

קודם כול, אדוני היושב-ראש, כולנו משתתפים בצערך הכבד. בבניין ירושלים תנוחם.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, להלן הודעתי האישית: בנאומי היום במליאת הכנסת ביקרתי את שר המשפטים על שתיקתו בשבוע האחרון בקשר למהלכי ראש הממשלה והיועץ המשפטי.

לא ידעתי שהשר שהה בחוץ-לארץ, ועלי לציין – וכן גם ציינתי – שקודם לכן שר המשפטים עמד איתן בדעתו לימין היועץ.

אני מתנצל על האי-נעימות שנגרמה לשר המשפטים ועל העדר הדיוק שבדברי. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת יצחק לוי.

כנס ב'

ההשתלחות של ראש הממשלה לשעבר יצחק שמיר וחבר הכנסת רפאל איתן באנשי

צבא

היו"ר ר' אדרי:

רבותי, אנחנו עוברים לכנס ב'. על סדר-היום, על-פי דרישת חברי הכנסת, סעיף א': ההשתלחות של ראש הממשלה לשעבר יצחק שמיר וחבר הכנסת רפאל איתן באנשי צבא. ינמק את ההצעה חבר הכנסת אברהם בורג. בבקשה, אדוני.

אברהם בורג (העבודה):

אדוני היושב-ראש, תרשה לי להשתתף בדברי הניחומים. המקום ינחם אתכם עם שאר אבלי ציון וירושלים.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בימים אלה מושלמת הקמת מפקדת המרי של האופוזיציה בישראל. בראש המערכת ניצב הדרג הפוליטי, יצחק שמיר ורפאל איתן; בתחתית הפירמידה מיליציות חמושות מקרב המתנחלים וזורקי רימונים מבית-המדרש הכהניסטי, וביניהם חוליית הקישור, קמב"צים פוליטיים, חברי הכנסת משה פלד וצחי הנגבי.

ראשי המערכת מסיתים כנגד צה"ל והממשלה הנבחרת בישראל, והפעילים בשטח לא יעצרו בשום אור אדום, אף לא ברצח אחים ובחרחור מלחמת אזרחים בישראל. הפאשיזם הישראלי שם בראש סולם ערכיו את האדמה והדם, ואפילו במחיר חיי האדם.

הם לא למדו דבר ולא שכחו דבר. בימי לבנון הם לקחו את ההסכמה הלאומית להרפתקה בנחלות שבטי אשר ונפתלי, וחזרו משם עם ממלכה קרועה, עם רצח פוליטי ועם שסוע. ועכשיו יוצאים שוב מרצעי המרי להכות, לפצוע ולהרוג את תהליך השלום.

אדוני היושב-ראש, יש אנשים בבית הזה, ומחוץ לבית הזה חסידיהם השוטים והאלימים, שבעבורם המטרה מקדשת את האמצעים. המטרה לגיטימית מבחינה ציבורית, ניגוח הממשלה וקרקוע תהליך השלום. טעות, אבל לגיטימית. האמצעים שבהם משתמשים אותם אנשים פסולים ומגונים.

חיילי צה"ל, שנעים בין החזית ללוויות, כר לפעולתם. מפקדיהם, אלופי צה"ל, הרמטכ"ל, הכול, ובלבד להגיע אל המטרה העליונה. כי מי שאמר, אדוני היושב-ראש, שלמען ארץ-ישראל מותר גם לשקר, אומר בעצם הימים האלה: למען ארץ-ישראל מותר גם לרסק את שארית ההסכמה הלאומית, את צבא-הגנה לישראל.

ראש הממשלה לשעבר, יצחק שמיר, מי שתפקד כחירש ואילם, נשאר אטום ולא מבין מה רע באמירה של מי שאמר, הוא בעצמו, שמפקדי צה"ל מוליכים כעיוורים את פקודיהם. הוא לא מבין. משום ששניים, אדוני היושב-ראש, הם מרכיבי המרי של הימין: פטישיזם חולני של שלמות הארץ בכל מחיר, ודמוקרטיה בעירבון מוגבל, מוגבל מאוד.

מי שקורא למדיניות הממשלה "בגידה לאומית" הוא מסית למרד, הוא קורא למרד. כי מה תהיה מסקנתם של חיילי צה"ל, של מפקדיהם, כאשר הם שומעים ממי שהיה אך אתמול רמטכ"ל, אך אתמול ראש ממשלה: המפקדים שלכם, הרמטכ"ל, מוליכים אתכם לאסון מדיני; מה הם צריכים לעשות? כלום אסון מדיני איננו פקודה בלתי-חוקית בעליל, שצריך למרוד כנגדה?

אדוני היושב-ראש, לו היתה אופוזיציה אחראית, היא היתה אומרת: ביקורת – כן. מאבק – גם כן. הסתה – לא. כי רימון אחד יותר מדי כבר פוצץ את העדינה שברקמות חיינו. ובימים אלה, בלי ביקורת ובלי בקרה ובלי רסן עוסקים בדמגוגיה הרדודה, המסיתה, הכואבת ביותר, בהוצאת הנצרה מן הרימון השני, השלישי אולי, שייזרק בחברה הישראלית. אחת לפני 11 שנה, אחת הלילה, ליד ביתו של השר דרעי, על רקע מדיני, כך אמרו, ועוד אחת – מי יודע מתי.

המאבק על ארץ-ישראל, המאבק על השלום יהיה מן הקשים במאבקים שידענו. הגדיר אותו מישור היום באחד מאמצעי התקשורת: קשה או מבורך כמאבק להקמתה של המדינה. כזה יהיה המאבק. יהיו בו מחירים קשים מאוד. נחלת אבות, מיתוסים, שטחי ארץ, פחדים, פסיכולוגיות, אויבים מאתמול. כל הדברים האלה יחברו יחדיו. קיצונים ינסו לפוצץ את התהליך, משם באמצעי הרג, ומכאן מי יודע באיזה אמצעים, ולוואי שלא יגיעו לאמצעים הרעים שבאויבנו. והתקופה הזאת תהיה תקופה דרמטית.

בהסכם השלום הקודם, שהוצג בפני הכנסת, היתה אופוזיציה שמאוד לא אהבה להיות באופוזיציה, אבל בהגיע רגע האמת אמרה: אנחנו מרימים את ידינו בעד הסכם השלום. האם תהיה אופוזיציה כזאת גם להסכם השלום הנוכחי, המובא בימים אלה בפני הציבוריות הישראלית, ואני מקווה שיובא בפני הכנסת? אולי.

התפקיד על ריסון המאבק הציבורי מוטל על שניים. שלטונות החוק צריכים להכות במלוא הכוח על פורעיו של החוק. כל מי שיסית נגד המדינה, מחבר כנסת ומטה, יושם בבור הכלא. ומצד שני, צריכים גם מנהיגיו של הציבור הזה לדעת: מאבק עד גבול מסוים. כי ביום מן הימים – כך תרבות שלטון, כך תרבות דמוקרטית, כך פועל שלטון נאור עם התחלף השלטון – מה שהיום הוא אופוזיציה, מחר הוא השלטון. כשם שמה שהיום הוא השלטון, היה אתמול אופוזיציה. ואם היום יקעקעו את כללי המשחק, אם היום יפירו את כללי ההתנהגות, מי יתקע לידו של השלטון של מחר או של מחרתיים, שהקואליציה של היום, שתהיה המתנגדת של מחר, תהיה מוכנה לקבל את ההחלטות הרוות-הגורל שהוא יחליט על-פי סדר העדיפויות שלו?

ממשלה – כך צריך לראות את הדברים – עומדת בראש סולם המנהיגות, פועלת למען העם, פועלת מכוח העם, ולפעמים עושה מעשים שנויים במחלוקת. כי אי-אפשר כל החיים להיגרר אחרי הציבור. לפעמים ממשלה צריכה לעשות את מה שכל כך קשה לה לעשות: לגרור את הציבור אחריה. וכאשר הממשלה עושה אקט של מנהיגות, מי שמתנגד לו, שיתנגד; מי שנאבק בו, שייאבק, ויגדיר את הגבול. דומני שיפה הגדיר את הדברים היום בקול רם, ברור וצלול, חבר הכנסת מודי זנדברג, בניגוד לכמה מחבריו בסיעה: הגבול הוא גבול החוק; הגבול הוא גבול שלטון החוק. משום שבסופו של דבר, כך אני רוצה לקוות, מה שהגדיר בזמנו יצחק שמיר כשוליים שבשוליים – תנועה מסוימת במדינת ישראל – חל היום לגביו, יצחק שמיר, וכנ"ל לגבי רפאל איתן. הם השוליים שבשוליים, שאומרים את הדברים מחוץ למחנה, מנבחים מבחוץ – –

גון שגב (צומת):

חבר הכנסת בורג, כמה שנים אחורה חל חוק ההתיישנות לגבי התבטאויות – – –

אברהם בורג (העבודה):

חבר הכנסת גון שגב, אני מצטער שהתחלנו בזמן, לפני שהגעת, ולא שמעת את עיקר הדברים.

לכן, רבותי חברי הכנסת, טוב יעשו מתלהמי הימין, טוב יעשו אלה שפיהם מהיר וזריז והטפותיהם והסתותיהם מחר בבוקר הן ברחוב, ברמת הדם השפוך, שיחשבו פעמיים לפני שהם פותחים את פיהם. ולא – צריך שתעבור בכנסת הזאת, בד בבד עם הצעת השלום שתובא בפניה, גם הצעה שתסדיר בחוק מה יהיה דינם של אלה שאחראים לשליפת נצרתו של הרימון הבא, חס וחלילה. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה רבה לחבר הכנסת בורג. חברי הכנסת, אנחנו נצביע רק פעם אחת – על כל ארבע ההצעות לסדר-היום, לאחר שסגן שר הביטחון ישיב.

נפילת חיילי צה"ל בלבנון והשתלחות הימין בקציני צה"ל

היו"ר ר' אדרי:

אני מזמין את חבר הכנסת רן כהן שיעלה את ההצעה: נפילת חיילי צה"ל בלבנון והשתלחות הימין בקציני צה"ל. בבקשה, אדוני.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, לפני שבוע עבר עלינו אסון גדול, אסון גדול מאוד על "גולני", אסון גדול מאוד על צה"ל, אסון גדול מאוד על העם בישראל. אבל האסון הנורא ביותר קרה לתשעת הנערים שנהרגו ולמשפחותיהם. אני רוצה להביע מכאן את כאבי ואת השתתפותי בצער המשפחות, ולאחל בריאות שלמה ורפואה שלמה ומהירה לפצועים מאותו אירוע נורא ואיום.

לדאבוני, האירוע הזה, במקום שיהפוך את העם הזה מלוכד בכאבו, היה חריג מאוד, כאשר נפערו כמה פיות, ובמקום שבו היינו קרועים בנפשנו, כל אחד עם עצמו ועם קרוביו, נקרענו כחברה. והשניים שהוליכו לקרע הנורא הזה היו חברי הכנסת יצחק שמיר ורפאל איתן.

אדוני היושב-ראש, אני אגלה לכם, חברי כנסת פנו אלי במהלך השבוע וביקשו שאולי למען שלום בית אסכים להוריד את ההצעה הזאת מסדר-היום, ולהסתפק אולי רק באירוע עצמו – – –

סילבן שלום (הליכוד):

מי ביקש?

רו כהן (מרצ):

פנה אלי חבר הכנסת מיכאל איתן, דרך חבר הכנסת אלי דיין. ואגיד אפילו יותר מזה, חבר הכנסת סילבן שלום – אני מודה שבמקום כלשהו אפילו הרהרתי באפשרות להיענות לבקשה. אבל היום אני שמח מאוד שלא נענית. לפני שבוע קרה מה שקרה, ויצחק שמיר אומר שצה"ל הולך כעיוור אחרי ממשלה שמוליכה לאסון לאומי, ורפאל איתן, כשעדיין הקברים פתוחים, אומר שצריך לפטר את הרמטכ"ל ואת אלוף פיקוד הצפון, ומייד יוצר קישור בין האסון ובין האחריות של הרמטכ"ל, כביכול, או של אלוף הפיקוד, כביכול, ואני כמעט מסכים שלא להעלות את הנושא הזה על סדר-היום. אבל כעבור שבוע, באירוע הפוך לחלוטין, כאשר לפני מדינת ישראל יש סיכוי היסטורי אדיר להגיע לפתרון של שלום, אותם אנשים, מקורביהם וחניכיהם חוזרים ומשתלחים, חוזרים ומתלהמים. נדמה לי, שאם בעצב העמוק ביותר ובסיכוי הגדול ביותר מנהיגי הימין מתגלים כאנטי-דמוקרטים וכחסרי סובלנות אלמנטרית, טוב שהדבר הזה יעלה לדיון כאן, בכנסת ישראל הדמוקרטית.

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, אולי שמיר לא היה ראש ממשלה, ואולי הוא לא היה ממונה בתור ראש ממשלה על מערכת הביטחון, ואולי רפול לא היה רמטכ"ל. נראה ש-45 שנות דמוקרטיה במדינת ישראל עברו עליהם בלי להטביע שום סימנים.

גונן שגב (צומת):

זו פעם ראשונה – – –

רו כהן (מרצ):

האנשים הללו מדברים על כך שבמדינת – – –

גונן שגב (צומת):

– – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת שגב, מותר הערה אחת וקריאת ביניים, אבל לא בהמשכים. אני מודה לך, אדוני.

רן כהן (מרצ):

לאחר 45 שנות קיום דמוקרטיה במדינת ישראל ולאחר 25 שנות שלטון בשטחים, כשאנחנו התנגדנו לעמדות של הממשלות השונות, והיינו נגד כל ההתנחלויות, ואמרנו שהן גורמות לנזק ביטחוני ולנזק כלכלי ולנזק חברתי, בכל זאת נשמענו לדמוקרטיה והלכנו לשרת על יד שמיר ורפול. אבל הערכים הללו כאילו לא הוטמעו, והם באים לומר: הצבא הולך כעיוור ומבצע את מדיניות הממשלה המוליכה לאסון לאומי.

אני מציע שכנסת ישראל תשגר לשניים הללו את ההודעה החדה והמוחלטת: צה"ל הלך וצה"ל ילך אחר כל ממשלה דמוקרטית ונבחרת, משום שאנחנו מדינת דמוקרטיה.

הדברים פשוט מצמררים. להיזכר שרפול, בהיותו רמטכ"ל, היה משרתם של 2% באוכלוסייה, והוציא מלשכתו הוראה כתובה, שמעתה ייאסר על כל הגורמים בצבא להשתמש במונח התנחלות. הוא עצמו התבייש בזה. כי הוא רצה לתת לגיטימציה לדבר, שבעיני הציבור היה בלתי לגיטימי, ולקרוא לו "התיישבות" ולא "התנחלות". וזה יוצא מעטו של האדם, שלאחר מכן מאשים את אנשי צה"ל בפוליטיזציה.

גונן שגב (צומת):

— — — במילון אבן-שושן אין הבדל בין "התיישבות" לבין "התנחלות" — — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת שגב, אני מבקש.

גונן שגב (צומת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת שגב, ביקשתי ממך. תהיה הזדמנות לכל אחד להביע את דעתו. בתוך דקות מספר תהיה לך הזדמנות לומר כל מה שיש על לבך. תודה. בבקשה, אדוני.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני מאמין שהציבור והעם למדו בשבוע האחרון פרק גדול על זהותו הבלתי-דמוקרטית או האנטי-דמוקרטית של הימין. אבל אני חושש מאוד שהדיבור הזה היה כאין וכאפס לעומת מה שמתגלה בימים אלה. אני קורא שחבר הכנסת בנימין נתניהו אומר, שממשלת רבין מקרבת את מפקדות אש"ף לירושלים ומאפשרת לאש"ף להגשים את תוכנית השלבים לחיסול ישראל.

מיכאל איתן (הליכוד):

הלואי שהוא היה טועה.

רן כהן (מרצ):

אני קורא שחבר הכנסת חנן פורת אומר: "מסירת עזה ויריחו לאש"ף בראשות ערפאת היא בגידה בארץ-ישראל – –

מיכאל איתן (הליכוד):

נכון.

רן כהן (מרצ):

– – ובתהליך שיבת ציון, ולבגידה אין לגיטימיות". לא רק זה, הוא מוסיף וקורא למרי אזרחי. אומר חנן פורת: "אנחנו לא מוכנים לשחק את חוקי המשחק הדמוקרטי, לא מוכנים לציית לחוקי הממשלה, לא נשלם מסים ולא נלך לעבודה". ורפאל איתן אומר: "רבין ופרס שקרנים ששיקרו לבוחריהם – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

הם לא שיקרו?

רן כהן (מרצ):

– – וחתמו הסכם עם גדול המרצחים של העם היהודי מאז היטלר".

משה פלד (צומת):

איך אתה קורא לזה אם לא שקר?

רן כהן (מרצ):

מאחר שמי שקידש את השקר למען ארץ-ישראל היה לא אחר מאשר ראש הממשלה שלך, יצחק שמיר, אני מציע לך להיות קצת יותר צנוע. אנחנו לפחות לא קידשנו את זה בתור שיטה.

חבר הכנסת משה פלד אומר: "החלטות הממשלה הן בגידה לאומית". שימו לב, כל הזמן חוזר: "בגידה", "לא לגיטימי", "לא נקיים את החוק", "לא נשעה". "הממשלה איבדה סופית", ממשיך ואומר חבר הכנסת פלד, "את הלגיטימיות שלה". ובמועצת יש"ע 10 מתוך 23 קוראים למאבק בממשלה בכל האמצעים, ו-21 שוב חוזרים וטוענים, שהממשלה איבדה את הלגיטימציה שלה. ובני קצובר אומר: לפחות בקריית-ארבע הוא יודע על 150 איש שיאחזו בנשק ויירו בכל שוטר פלשתיני שהם יפגשו. ועד רבני יש"ע מזהיר ממלחמת אחים. הוא קורא למלחמת אחים, הוא ממש מעודד מלחמת אחים. הוא יוצר דה-לגיטימציה של הממשלה, אבל הוא מזהיר מפני מלחמת אחים, שהוא זה שמעודד אותה באומרו: תהיה מלחמה, כיוון שצעדי הממשלה הם צעדי בגידה קיצוניים. והיום אומר חבר הכנסת יהושע מצא, כאן בישיבה: בכנסת יושבים אנשים מגזע אש"ף, אנשים שלא שייכים לגזע היהודי.

רבתי, אם אלה דיבורי ראשי הימין, אז ראשי הימין קוראים לפעול נגד הבוגדים ולחצות את הקווים – –

מיכאל איתן (הליכוד):

תכניס אותם לבית-הסוהר, את כולם.

רן כהן (מרצ):

אני אגיד לך.

היו"ר ר' אדרי:

זמנו תם, אני מבקש.

מיכאל איתן (הליכוד):

תכניס אותם לבית-הסוהר ותביאו הנה את ערפאת, הוא יהיה שותף נאמן שלכם.

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני מציע לידידי ה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי", שרוצים להמליך אותו על השטחים, כדי שלא יהיה שלום, אלא רק פונדמנטליסטים מוחלטים בשטחים, לא לדבר אתנו על אש"ף, שרוצה היום לחיות על ידנו בשלום.

לשאלה שלך, אני מודיע לך: מכאן אני תובע מהיועץ המשפטי לממשלה להורות למשטרה לפתוח בחקירה נגד כל המסיתים למרי אזרחי, להסתה, למרד, ולא מעניין אותי כמה מכם ירימו יד על המשטר הדמוקרטי. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת רן כהן. אני מזמין את חברת הכנסת לימור לבנת.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ר' אדרי:

כן, אדוני.

מיכאל איתן (הליכוד):

מאחר שהנואם ציטט איזו עובדה בשמי, אני מבקש חצי דקה להבהיר.

רן כהן (מרצ):

אני לא ציטטתי אותך.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה אמרת, שפניתי אליך על מנת – – –

רן כהן (מרצ):

לא אלי, אתה לא פנית אלי, אמרתי שפנית אל חבר הכנסת אלי דיין.

מיכאל איתן (הליכוד):

אז תן לי לומר.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להבהיר לפרוטוקול: לא פניתי אל חבר הכנסת רן כהן. חבר הכנסת שקורא לשר הביטחון רוצח, לא ציפיתי ממנו לאיזו רגישות לנושא.

פניתי ליושב-ראש הקואליציה, מאחר שהם טענו ששילוב צה"ל וכל הוויכוח הזה פוגע בצה"ל ולא צריך לערב פוליטיקה בעניין, והבעתי בפניו את דאגתי מהעובדה, שהקואליציה, מי שטענו נגד פוליטיזציה בצה"ל, העלתה ביוזמתה שלוש הצעות לסדר-היום בעניין, ואמרתי: אנחנו לא מודאגים, אנחנו נשיב על שלוש ההצעות. אבל עדיף שאת הנושא הזה, אם אתם כנים באמת, תורידו, והנושא הזה ירד. חבר הכנסת אלי דיין השתכנע. ועכשיו אני שומע, שהתשובה השלילית שלו באה לאחר שלא קיבל את ההסכמה של רן כהן. וזו הוכחה נוספת לכך, שהממשלה הזאת אכן "מומרצת" יתר על המידה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני.

רתימת צה"ל לוויכוח הפוליטי

היו"ר ר' אדרי:

אני מזמין את חבר הכנסת עוזי לנדאו. בבקשה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, היינו עדים במחצית השעה האחרונה למצעד הצביעות של המטיפים בשער, חבר הכנסת בורג, שמכאן הלך-צלע למצעד ההטפה שלו במזנון, ושל חבר הכנסת רן כהן, שהואיל להישאר ולהקשיב לתשובה על הדברים החמורים שלו.

האחרונים שיכולים להטיף הם אלה שעמדו מאחורי אותם חוגים במדינה, שבזמן מלחמת לבנון חילקו כרוזים בצבא, שהסיתו לא להתגייס למלחמת לבנון; ראש מרצ, חברת הכנסת, השרה שולמית אלוני, דיברה סרה במסתעריים ואמרה שלא להתגייס ליחידותיהם.

אדוני היושב-ראש, לא רק שלא חסכתם לשונכם מביקורת פוליטית על רמטכ"ל שיצא לעתים בהכרזות פוליטיות, וזה לגיטימי, אלא נתתם יד כדי לתמוך בהתנהגות פוליטית מובהקת של האלוף מצנע בזמן שירותו כאלוף במדינת ישראל. צריך היה לפטר אותו. אתם נתתם לו גיבוי. האחרונים שיכולים לבוא ולהטיף ולומר – אתם. היכבדו נא, שבו בבתיכם ושתקו.

את המצעד הזה ישלים סגן שר מכובד, מהמכובדים באנשי מפלגת העבודה. נגזר עליו להשיב בשם ממשלה, בשם ראש ממשלה, שאין לו מנדט, שאיננו אמין, שבעצם איננו קיים. והוא ישיב בשם ממשלה, שהבטיחה פוליטיקה נקייה, אבל רבים בה השועלים, מרובים בה מהם הנחשים, ויש בה רק אריה אחד, הוא השר דרעי.

זאת ממשלה שרימתה את הציבור, חבר הכנסת רן כהן. אין הבטחה אחת שהבטחתם ולא רימיתם, ולא הפכתם אותה על פיה. לפנינו ממשלה שבה הראש הוא רבין, המוח הוא פרס, הדרך היא מרצ, והתוצאה – מדיניות של זיאד-דראושה.

אני לא מבין איך את תעודת הכשרות לממשלה הזאת נותנת ש"ס, בשעה שמדיניות זו מובילה לא רק להפקרתה של מדינת ישראל, אלא להפקרתה של ירושלים בידי אויבינו.

אדוני היושב-ראש, זאת הממשלה המסוכנת ביותר שקמה לעם ישראל מאז 1948. הוויכוח האמיתי היום שוב איננו על ארץ-ישראל השלמה – מה גודלה, מה היא מכילה – אלא על יכולתנו להגן על עצמנו, משום שבניגוד להבטחותיה, הממשלה הזאת בראשות רבין, שדרכה היא בעצם מרצ, פועלת להקמת מדינה פלשתינית, שבירתה ירושלים בגבולות 1967, ואבא אבן קרא לכך "גבולות אושוויץ".

אומרים לנו כרגע: עזה ויריחו תחילה. אדוני סגן השר, אתה בוודאי יודע, שמשמעות הדבר הזה היא העתקת המציאות הביטחונית של דרום-לבנון אל לב הארץ, אל סמוך לירושלים, אל סמוך לאשקלון. נזכור שקריית-שמונה סופגת "קטיושות" ויש אירועי חבלה, אף שבדרום-לבנון יש אזור ביטחון

שמפריד בינינו לבינם ויש צד"ל שמפריד בינינו לבינם. איזה אזור ביטחון יש בין עזה ובין אשקלון?
איזה צד"ל יש בין יריחו ובין ירושלים? זוהי הפקרה גמורה של ביטחון לבה של הארץ.

ומה אומרים לנו כרגע? מפקדת אש"ף בעזה. אנחנו עוד נחזור לזה, כי זה בהמלצת הצבא. איך אומר הצבא? – עם אש"ף יהיה סדר בעזה. הברקה חדשה.

אדוני היושב-ראש, נעבור לענייננו, עניין הרמטכ"ל, מה אמר הרמטכ"ל? הוא אמר במסיבת עיתונאים:
"בסוריה ישנה הנהגה בראשותו של הנשיא אסד, שהוא יריב קשה, מר אפילו, אבל אי-אפשר להתעלם מהעובדה שהוא מנהיג רציני מאוד, אחראי מאוד, מיומן מאוד". כך הרמטכ"ל.

אני עיינתי קצת, ובתרגום מאנגלית, ואני מבקש להביא דברים – מייד אומר גם בשם אומרם –
והדברים הם אלה: "באותו פרק של עניינים רחש ראש הממשלה" – ראש ממשלה אחר – "אמון רב
לדברי המנהיג, ובהעירו בשיחה פרטית כעבור יום או יומיים אמר: על אף הקשיחות והאכזריות,
שנדמה לי כי ראיתי בפניו, היה לי רושם, שכאן לפני אדם שאפשר לסמוך על דברתו".

נזכור מה הם היסודות של שני הדברים. איך אנחנו רואים אצל ברק? אנחנו רואים אסד, שהוא "יריב
קשה, מר אפילו", ואנחנו רואים בתיאור האחר: "על אף הקשיחות והאכזריות שרואים בפניו". אנחנו
רואים עוד דבר אצל ברק – "אי-אפשר להתעלם מהעובדה שאסד הוא מנהיג רציני, אחראי, מיומן,
אמין", ומה אומרים על המנהיג האחר? "היה לי רושם שכאן לפני אדם שאפשר לסמוך על דברתו,
'אמין'".

השפות שונות, אבל התוכן דומה. מה בכל זאת ההבדל? ראש הממשלה שעליו מדובר שם,
צ'מברליין, מתאר את היטלר כבעל אמינות. כאן זוהי תפיסתו של ראש הממשלה רבין, ואת הדברים
אומר הרמטכ"ל ברק. הרמטכ"ל הבריטי לא אמר זאת. הרמטכ"ל הבריטי לא מתערב בפוליטיקה
במקום שאין צורך להביע בו עמדה פוליטית. אילו לפחות ידע רבין היסטוריה, היה לומד מן הטעויות
הבריטיות. אני חושש שהוא עלול לחזור עליהן בהעדר הידיעה שלו. אילו קרא הרמטכ"ל על המקרה
הזה, בוודאי היה נזהר מלומר זאת. הוא נבון והוא זהיר, עכשיו יאכל בוודאי את כובעו.

אעיר כי לא טוב למתוח ביקורת על קציני צה"ל. גרוע מזה הוא, שקציני צה"ל יביעו דעות פוליטיות.
בוודאי במציאות של מתח וקייטוב בחברה הישראלית, מוטב שקציני צה"ל יעמדו מעל כל מחלוקת.
הזהירות צריכה לחייב אותם שלא לערב דעה פוליטית בשיקול מקצועי במקום שאין חובה לעשות
זאת.

הכנסת יכולה להביע אי-אמון בראש הממשלה, וזהו חלק מהתפקיד השוטף שלה. את זאת אנו
מבינים, זוהי מערכת פוליטית. לא טוב שכנסת תביע אי-אמון ברמטכ"ל. אסור שהרמטכ"ל יעמוד
במצב שבו האופוזיציה כולה תהיה נגדו ותאמר שהוא פוליטי. אינני רוצה לומר זאת על הרמטכ"ל
הזה, אני רוצה לומר ממה הוא צריך להיזהר. לא פשוט לרמטכ"ל לתפקד גם כאשר קרוב למחצית
הציבור אינה מקבלת את התנהגותו. אבל צריך לדעת שככל שלא טוב למתוח ביקורת, אם תהיינה
דעות פוליטיות של הרמטכ"ל – תהיה ביקורת. תהיה ביקורת על שני דברים: על עמדתו של
הרמטכ"ל ועל הסיבה, מדוע הובעה העמדה הזו.

כאן צריך לשאול את הרמטכ"ל על העמדה שהביע על אסד ועל אמינותו. על סמך מה אמר זאת? האם יש לו אינפורמציה רבה יותר מכפי שהיתה לצ'מברליין על היטלר, כאשר אמר אפשר לסמוך עליו?

אני מבקש לשאול את הרמטכ"ל, היכן הרגישות, היכן החוכמה? מדוע קושרים כתרים בפומבי לנשיא סוריה, התומך ב"חיזבאללה" המפיל חללים בחייליך? הרי אתה צריך ללכת לבקר את משפחות החללים האלה בבתיהן. האם תופיע בפניהן כמי שמשבח את האויב? הרי סוריה רוצה לרדת מרשימת המדינות הרשומות כמדינות טרור בארצות-הברית, האם אנחנו צריכים לטהר את השרץ הזה ולהקל עליה את העבודה?

אדוני היושב-ראש, יש סיבות טובות לשיטתו ולמדיניותו של ראש הממשלה לעשות יחסי ציבור לגרועים שבאויבנו, בתוכם גם לאש"ף ולאסד, אבל מדוע צריך הרמטכ"ל להתערב? זה לא חלק מעבודתו. אם ראש הממשלה רוצה לומר שאש"ף מתון, זכותו. אנחנו נתווכח אתו מעל במה זו. הרמטכ"ל לא צריך להתערב. אם הרמטכ"ל מתערב, הוא צריך לומר את האמת, שמי שחלקו בפעולות הטרור הוא הגדול ביותר, עוד פי כמה משל ה"חמאס", זהו אש"ף. את זאת צריך הרמטכ"ל לומר. מה מדליפים עכשיו מחוגי הצבא? שטוב שמפקדת אש"ף תקום בעזה. למה? כי כאשר יהיה שם אש"ף, יהיה שם סדר. הפצצנו את מפקדת אש"ף בתוניס, הפצצנו מפקדות מחבלים בבקעה בלבנון. אתם מתארים לעצמכם שתהיה מפקדת אש"ף בעזה, ומשם תצאנה הוראות לרצח, ממפקדתו של ערפאת בעזה, ומה נעשה? נפציץ אותה? בכך אנו נותנים במו ידינו חסינות למי שעומדים לשבת שם.

אני שואל, מדוע הרמטכ"ל או צה"ל בעקיפין מסייעים לכך? אומר ראש הממשלה, שאסד מקיים הסכמים. זהו ניסיון להונות את הציבור. מתעלמים מגישתו המתוחכמת של אסד, אשר מפר את ההסכמים בלבנון באמצעות ה"חיזבאללה", ארגון טרור שהוא צד שלישי. אם ראש הממשלה רוצה לומר זאת, בבקשה. מדוע צריך הרמטכ"ל לסייע לו?

אסיים בכך שאומר את הדברים הבאים: הממשלה עייפה, היא מתחמקת מהתמודדות ושוטפת את מוחו של הציבור. אין זה תפקידו של הרמטכ"ל לספק לה אינפוזיה. תפקידו של הרמטכ"ל להתרכז בצבא. במקום שהוא, ראש אמ"ן וסגן הרמטכ"ל יסבירו כמה אסד טוב, מוטב שיתרכזו בחיפוש מודיעין קרבי, כדי שחיילינו בלבנון לא ייתקלו יותר ויותר. דעו, אויבנו שם – ה"חיזבאללה" – אוספים מודיעין טוב יותר מאתנו, יודעים מתי והיכן לפגוש אותנו. נאמר לרמטכ"ל: בלי פוליטיקה. תתרכז בעבודה שלך. זהירות טובה לשעה הזו.

משום קוצר הזמן אסיים בציטוט מדבריו של מר שמיר, שאמר: הרמטכ"ל צריך לפתור את בעיות הביטחון ולמצוא פתרונות לטרור, במקום לשיר שירי הלל לאסד. אדוני היושב-ראש, אני מודה לך מאוד. אני תומך בכל לב בדברים שאמר מר שמיר, ומוטב לרמטכ"ל להיזהר בדבריו. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת לנדאו.

פוליטיזציה בצבא

היו"ר ר' אדרי:

אני מזמין את חבר הכנסת גון שגב. בבקשה.

גון שגב (צומת):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית, תנחומי למשפחות נפגעי האסון בדרום-לבנון, לחטיבת "גולני" ולצה"ל כולו.

נשמעו כאן האשמות קשות מאוד, כאילו הימין הינו פורע חוק, התבטאויותיו נוגדות את עקרונות החוק ושלטון הדמוקרטיה. יש מידה גדולה מאוד של צביעות בטענות שנשמעות עתה מפי פוליטיקאים מן השמאל נגדנו, נגד הימין. הצביעות שהביאה את מרצ להסיע באוטובוס השבת בחורי ישיבות אל הרחק מלשכות הגיוס, הצביעות שהביאה את מרצ לאסור את ייבוא הבשר הטרף. זוהי אותה דרך חיים צבועה וטרפה לא פחות, שהביאה את מי שהרס את הסייגים, מי שהסיר כל מחסום והתיר הטחת ביקורת בצה"ל.

מיכאל איתן (הליכוד):

אין יותר אוטובוסים בשבת?

גון שגב (צומת):

יש, של מטיילי ג'סר-אל-זרקא.

רן כהן (מרצ):

איזו ממשלה אסרה נסיעת אוטובוסים בשבת? זו היתה ממשלת מרצ אשר אסרה נסיעת אוטובוסים בשבת?

גון שגב (צומת):

חבר הכנסת רן כהן, גם על כך אתה מגן? לפחות על נקודות אלה, שהן כל כך ברורות, אל תגיב. עוד יהיה לך על מה להגיב.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש שלא לקיים ויכוח בין שניכם.

רן כהן (מרצ):

רפאל איתן היה שר בממשלת שמיר, והוא התנגד לכך.

גונן שגב (צומת):

גם שר בתוך הממשלה יכול להתנגד לפעילות מסוימת של הממשלה. אתם חלק מהממשלה, אך פתאום השתנתה כל הדרך שלכם.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת רן כהן, אפשרתי לך הערת ביניים. אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת שגב להמשיך, מכיוון שזמנו מוגבל.

גונן שגב (צומת):

אותה דרך חיים צבועה וטרפה לא פחות הביאה את מי שהרס את הסייגים, מי שהסיר כל מחסום והתיר הטחת ביקורת בצה"ל ובמפקדיו לפני עשר שנים, להתחסד היום. במלחמת לבנון ערק קצין השריון אלי גבע, עזב את חייליו בשטח, אך השמאל עשה ממנו גיבור לאומי. השמאל מילא את כיכר מלכי-ישראל בהפגנת התנגדות למלחמה. שם לא היתה הטחת ביקורת בצבא, נכון, חבר הכנסת רן כהן? זו היתה הזדהות עם הצבא באמצע המלחמה.

רן כהן (מרצ):

בצבא? אתה לא היית שם. אני הייתי שם.

גונן שגב (צומת):

אני לא הייתי שם.

רן כהן (מרצ):

אני הייתי שם.

גונן שגב (צומת):

זו היתה העלאת מורל של העם תוך כדי מלחמה.

רן כהן (מרצ):

יש לי בשורה בשבילך – – –

גונן שגב (צומת):

חבר הכנסת כהן, שיא הצביעות היה כאן במליאה, כאשר פונה אליכם יושב-ראש סיעת העבודה חבר הכנסת אלי דיין ומבקש שלא לדון בנושא הזה, אם באמת כל כך חשוב לכם שלא תהיה ביקורת על הרמטכ"ל ולא תהיה פוליטיזציה של הצבא, אך אתם לא מוכנים לוותר על כך. זה מוכיח טוב יותר מאלף עדים, כי המטרה היחידה שלכם היא ניגוח פוליטי "פרופר", ולא שום דבר מלבדו.

רן כהן (מרצ):

אתם תאמרו מה שתאמרו ואנחנו נשתוק? זה מה שאתה רוצה?

מיכאל איתן (הליכוד):

תיזהר, הוא עוד יכניס אותך לבית-סוהר.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת רן כהן, אמרת כל מה שיש לך לומר בנאומך. אני מבקש שלא להפריע עוד. חבר הכנסת איתן, אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת שגב להמשיך.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת כהן, אני מבקש ממך. ביקשתי ממך, אתה גם נאמת, גם הערת הערות מספר, ואני גם קורא לחבר הכנסת איתן שלא להפריע עוד.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני מבקש.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מקבל, מה עוד שאני מפחד – – –

היו"ר ר' אדרי:

אין לך מה לפחד. בוא נכבד זה את זה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה תגן עלי, נכון, אדוני היושב-ראש?

היו"ר ר' אדרי:

אין צורך. תודה.

גונן שגב (צומת):

רבותי, העם לא שכח את התבטאויותיו של השר יוסי שריד ולא את התבטאויותיך, חבר הכנסת רן כהן, והתבטאויות שאר חבריך בזמן מלחמת לבנון ואחריה. העם מכיר את יושרכם המפוקפק, ואתם טורחים להזכיר לו זאת השכם והערב.

קמו חברי הכנסת שמיר ואיתן ואמרו אמת לאחר האסון הכבד שנפל על צה"ל ועל חטיבת "גולני" בדרום-לבנון. מה הם דרשו בעצם? הם דרשו את מה שדרש ראש הממשלה, שהוא גם שר הביטחון, או פסבדו שר הביטחון ליתר דיוק, לאחר אסון צאלים ב'. ראש הממשלה דרש, אמר אז – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

הרמטכ"ל, בריאיון לעיתון, אמר שיש לנו שר ביטחון טוב, אפילו טוב מאוד לדעתו.

גונן שגב (צומת):

כן, זה הוא.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא. ברק אמר זאת על רבין.

גונן שגב (צומת):

חשבתי שהוא דיבר על עצמו.

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

גונן שגב (צומת):

חשבתי שהוא דיבר על עצמו כבחור צנוע.

היו"ר ר' אדרי:

חבל, אתם מפריעים לחבר הכנסת שגב בזמן נאום מוגבל.

גונן שגב (צומת):

זמני לא מוגבל. מפריעים לי כל הזמן.

היו"ר ר' אדרי:

בסדר, אבל – – –

גונן שגב (צומת):

אני יודע, אני סומך עליך, כבוד היושב-ראש, שאתה תגן עלי – – –

היו"ר ר' אדרי:

אבל אל תשיב להם – – –

גונן שגב (צומת):

– – – לפחות בהארכת הזמן.

היו"ר ר' אדרי:

אבל אל תשיב להם, אני מבקש. תמשיך בנאומך.

גונן שגב (צומת):

או.קיי.

היו"ר ר' אדרי:

תודה.

גונן שגב (צומת):

מה שאמר כבוד ראש הממשלה, שהוא גם פסבדו שר הביטחון, כמו שאמרתי, הוא שיש לנער את הצבא. עכשיו יש לנו איזה מצב מגוחך מאוד. אתם דורשים מהדרג המדיני, מחברי הכנסת, לא לבקר את הרמטכ"ל, לא לבקר את פיקוד הצבא, ויש לנו היום רמטכ"ל שהוא בעצם שר הביטחון האמיתי. הרמטכ"ל הנוכחי הוא לא סתם רמטכ"ל פוליטי, זה רמטכ"ל פוליטי בכל רמ"ח איבריו, רמטכ"ל שחצה באופן בוטה את כל הקווים בין מתן הערכות צבאיות-ביטחוניות לבין הבעת עמדות מדיניות.

רבותי, אין זה סוד שר-אלוף ברק הוא רמטכ"ל המיועד להתמודד על ראשות הממשלה, ייתכן שכבר ב-1996, אם הבחירות תהיינה, חס וחלילה, רק בעוד שלוש שנים, אבל הוא נוהג כאילו מערכת הבחירות התחילה כבר עתה. זה מזיק למערכת הביטחון, זה מזיק למערכת הפוליטית, וזה גרוע לעם ישראל.

מדוע דבקתם, אנשי השמאל, בהתבטאויותיהם של חברי הכנסת רפאל איתן ושמיר? בואו ניזכר מה אמרו פרס וחבריו כאשר הרמטכ"ל, רב-אלוף ברק, עבר לצדו של מחנה רבין. פרס התנגד בגלוי לשיטתו של ברק בגירוש, פרס התנגד בגלוי לשיטתו של הרמטכ"ל בסגר, וכן"ל לגבי מבצע דין-וחשבון. שרים לא מעטים הלינו ומלינים, מי בעילום שם ומי בשמו המפורש, על כך שהרמטכ"ל בעצם מתפקד כחבר בממשלה. ברק קיבל מרבין לגיטימציה לעסוק במשא-ומתן המדיני – זה ציטוט של אחד השרים; ובממשלה כבר מביטים אל ברק כאיום פוליטי עליהם ב-1996. רמטכ"ל פוליטי כל כך, חבר הכנסת רן כהן, עוד לא היה, ואני גם מקווה שלא יהיה.

ייתכן שהאשם איננו כלל ברמטכ"ל, ואנחנו סתם מטיחים בו אשמה, גם אני, גם חבר הכנסת איתן וגם חבר הכנסת שמיר. אולי הבעיה נעוצה בעצם בריק שנוצר, בחוסר שר ביטחון? אותו ריק, כטיבו של כל ריק, שואב אליו, מכוח התכונות הטבעיות של הריק, את הרמטכ"ל, שזוכה נוסף על כך גם לגיבוי בלתי מוגבל משר הביטחון, שמשרת כשר הביטחון רק במשרה חלקית.

חבר הכנסת רן כהן, אמרת בעבר וחזרת להדגיש את החוכמה גם הפעם – רפאל איתן הוא הרמטכ"ל הכי פוליטי שהיה לעם ישראל. קראתי לך מהספסלים, כי לא יכולתי להתאפק קודם, אבל כדאי שתעיין במילון אבן-שושן בערך "התנחלות" מול "התיישבות". אני אצטט לך אם לא תגיע למילון בשבוע הקרוב. לפי המילון התנחלות היא התיישבות, היאחזות בקרקע. זאת אומרת שאין בעיה. התנחלות היא התיישבות, התיישבות – התנחלות, לכן אינני בטוח שהאמרה הזאת, שהיום גם נאמר שבכלל יצאה מראש הממשלה באותו זמן, מר בגין, זיכרוננו לברכה, אני לא בטוח שזאת הנקודה שממנה אפשר לעשות רמטכ"ל פוליטי או א-פוליטי. זה מגוחך. הטיעון שלך פשוט מגוחך – – –

רן כהן (מרצ):

גון שגב (צומת):

הטיעון שלך מגוחך.

רן כהן (מרצ):

גון שגב (צומת):

אני רוצה לצטט עיתונאי אחד לפחות שלא ייחשד, אפילו לא בעיניך, חבר הכנסת רן כהן, כעיתונאי של צומת, והוא אפילו לא בדיוק שייך לשורות הימין. אמנון דנקנר, במאמר מערכת, כתב בכותרת: "זה לא תקדים", ותחתיה הוא כתב: "השמאל, המגיב בחומרה גדולה על דברי יצחק שמיר ורפאל איתן, אינו מדייק" – הוא עדין אתכם – "כשהוא טוען ששמיר יצר תקדים. השמאל עצמו מתח ביקורת על רמטכ"לים ולא השאיר את הצבא מחוץ לוויכוח הציבורי והפוליטי, והיו דברי ביקורת חריפים בעבר, בעיקר נגד התבטאויות פוליטיות של רפאל איתן כשהיה רמטכ"ל". יש עוד ציטוטים מספר, אבל אני פשוט חושב שכדאי לכם לקרוא קצת, לראות מה אנשים חושבים עוד, ולצאת קצת מהקיבעון הנוראי שלכם, שמה שמותר לכם אסור למי שלא חושב כמוכם. זה, אולי, שורש הבעיה של הבנת הדמוקרטיה. לא ייתכן שמי שחושב מעט שונה מכם – הוא כבר לא דמוקרט, הוא פורע חוק, ובגללו זורקים רימונים ברחובות.

אני חושב שההסתה שנעשית כאן נגד המתנחלים שהושבו שם על-ידי מפלגת העבודה, לפחות בחלק מהאזורים, נגד קבוצות הימין בעם, היא הסתה פרועה הרבה יותר ממה שאמרו חברי הכנסת איתן ושמיר בצורה לגיטימית על רמטכ"ל, שהוא סופר-פוליטי, ואולי לא באשמתו.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

זמנו של חבר הכנסת שגב תם ואני מבקש לא להפריע עוד.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת כהן, אני מבקש. זמנו תם, תאפשר לו לסיים את דבריו.

גונן שגב (צומת):

אני אסכם. הגענו לשיאים חדשים בפוליטיזציה של הפיקוד הצבאי, לצערי. הצבא, ובעיקר הרמטכ"ל העומד בראשו, חייבים להיות מחוץ לכל מעורבות ציבורית בנושאים מדיניים. אסור שצה"ל ייהפך להיות צבא של מפלגה אחת או של זרם פוליטי, כמו שהוא נהפך להיות, לצערי, בחודשים האחרונים. אנו עומדים בפני הכרעות קשות, ואסור שהממשלה והעם יושפעו מתמיכה של רמטכ"ל בעמדות פוליטיות של ראש ממשלה. ראש הממשלה חייב למנות שר ביטחון במשרה מלאה, ראש הממשלה חייב לדאוג שהרמטכ"ל יהיה מפקד הצבא ולא שר נוסף בממשלתו. אני גם פונה מעל במה זאת לאחריותו של הרמטכ"ל: הגיבוי הפוליטי הצבאי לדרכו של ראש הממשלה חייב להיפסק, ומיד. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת גונן שגב. אני מזמין את סגן שר הביטחון, ששיב על ארבע ההצעות לסדר-היום. בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מכל הדברים שנשמעו כאן אני רוצה לדחות באופן מוחלט את דבריו של חבר הכנסת גונן שגב, אשר הפנה דברים באופן ישיר לרמטכ"ל. מובן שאינני רוצה לחזור ולצטט את הדברים, אבל כל הספקולציות על התוכניות הפוליטיות של הרמטכ"ל, על ההזדהות הפוליטית של הרמטכ"ל, כל אלה הולכים הרבה יותר מדי רחוק, ולמרות האי-נעימות בעניין אבל על מנת להעמיד את הדברים החשובים מאוד הללו במקומם, אין לי ברירה אלא לדחות את דבריו של חבר הכנסת גונן שגב מכול וכול. הם יוצאים מכל קונטקסט של הדיון.

שאלו אותי בשבוע שעבר, מה צריך לעשות, לפי הערכתי, בדיון הזה, וצינתי שחובה על כולם לחזור ולטפל בסוגיה כל כך חשובה ורגישה במידה הנכונה. אני לא שמעתי את הדברים שנאמרו בראשיתם, אבל הקשבתי ברדיו – הייתי בביקור באזור ים-המלח – שמעתי את ההסברים של ראש הממשלה לשעבר שמיר על ביקורתו כלפי הרמטכ"ל, והיה ברור לי שצריך לשים קץ לדיון הזה מהר ככל האפשר, וכל אחד בתחומו חייב לחזור אל המידה הנכונה.

ומדוע? כי אין ויכוח על כך שתפקידו של הרמטכ"ל הוא תפקיד ייחודי במערכת. הוא עומד בראש ההייררכיה של האסטרטגיה הצבאית, הוא משרת את ההייררכיה של האסטרטגיה המדינית, ואין לו ברירה – על מנת לבצע את תפקידו הוא חייב לשלב בין השניים. מפה החשיבות של התפקיד, מפה גם הרגישות הגדולה שלו.

ואומנם, אם ננתח ניתוחים היסטוריים רמטכ"ליים שונים על יחסיהם עם הרמות המדיניות, נמצא מגוון שונה מאוד. השתנו הדברים במשך השנים. אני מתאר לי – ואני לוקח רמטכ"ל כמו משה דיין, זיכרוננו לברכה – שהכנסת, הציבור, היו מתקשים היום לקבל חלק מן הדברים, ואני מדבר באספקט הפוליטי, שבזמנם התקבלו פחות או יותר כטבעיים. אי-אפשר להתעלם מהשינוי הזה במציאות, אבל מה שצריך מאוד זה להיזהר שחש וחלילה לא ייפגע הכושר הצבאי הכולל של הצבא, ולעשות מאמצים מיוחדים להימנע מלכלול את הרמטכ"ל ואת הפיקוד הבכיר של הצבא במסגרת ויכוחים פוליטיים.

אני יכול לומר לכם, חברי הכנסת: יומיים לפני כניסתו של אהוד ברק לתפקידו הוא היה בביתי. אני אמרתי לו: כשקיבלתי את הצבא אחרי יום הכיפורים היו שטענו שקיבלתי את הצבא במצב הכי קשה האפשרי. אמרתי לאהוד: אתה אומנם מקבל את הצבא לא בזמן מלחמה, אבל אתה מקבל אותו בתקופה קשה פי כמה וכמה. הפוליטיקה שונה והתקשורת שונה, וצריך להלך מאוד בזהירות בעולם החדש הזה.

אבל, חברות וחברים, אנחנו מדברים פה בכנסת על החלק שלנו בשמירת ביטחונה של המדינה, ולכן חייבים מאוד להיזהר בוויכוחים מהסוג הזה של השבועיים האחרונים ולרדת מהם ככל האפשר יותר מהר. לכן אני קורא לכולם לחזור אל המידה הנכונה, שאיש איש יעסוק בשלו במסגרת הפוליטיקה הקיימת – אי-אפשר לשנות אותה – מה כן לומר ומה לא לומר. אלה שביצעו תפקידים בממשלות וראשי ממשלות יודעים היטב עד כמה עדינה הפוזיציה המיוחדת של רמטכ"ל בהבעת הדעות ועד כמה, כאשר הדברים נוגעים לביטחון באזור כזה או אחר או בחזית כזאת או אחרת, בעלי משמעות הם הדברים הנאמרים על-ידי המפקדים האחראים לאזורים הללו. אם אומנם מה שאני אומר נכון, הרי מוטלת חובה עוד יותר רצינית על כל מי שעוסק בסוגיה הזאת להישמר ולהיזהר שלא ליפול בפח הזה של הפוליטיקה והביטחון, וכל אחד צריך לתת את תרומתו בכיוון הזה.

אני, ברשותכם, לוקח עוד כמה דקות כדי לומר, שאני יכול להבין את הרגישות שיש לגבי הערכת מצב שנותן המטה הכללי, ועכשיו אני לוקח את המטה הכללי כמכלול, כי מקובל כל השנים שהמטה הכללי נותן הערכת מצב. לפעמים הערכות המצב היו יוצאות החוצה, לא על-ידי הצבא. מוציאים. ולכן אני מדבר על זה כהכללה. ויש פה שאלה – ואני מדבר עכשיו כפוליטיקאי, כסגן שר הביטחון – שאלה לגבי הניתוח של המצב הפוליטי המדיני הכללי שבו אנחנו נמצאים, ואני חושב שדי קשה להתעלם מהעובדה, שמאז 1988 מתחוללים שינויים גם בעולם כולו וגם בקרב העולם הערבי, גם בקרב הסורים וגם בקרב אש"ף. אני מעריך שחלק ניכר מההשפעות האלה נובע מכוח עמידתה של ישראל. זה לא מונע את הצורך להכיר בכך שיש שינויים. במצב זה של שינויים, הרגישות בעמדות של המטה הכללי עוד יותר רצינית, ולכן אני קורא ומבקש מכל חברי הכנסת בתחום הרגיש הזה לחזור אל המסגרות היותר-מאלצות והיותר-מקפידות, כדי שאפשר יהיה לשמור בקרב כל שורות העם את הכבוד ואת האמון לצבא-הגנה לישראל כולו כמקשה אחת, כצבא העם כולו. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. מה אתה מציע, אדוני סגן השר?

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני מציע להסתפק בהודעה.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת אברהם בורג, אתה מסתפק בתשובת סגן השר?

אברהם בורג (העבודה):

כן.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. חבר הכנסת רן כהן, אתה מסתפק בתשובת סגן השר?

רן כהן (מרצ):

כן.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. חבר הכנסת עוזי לנדאו?

עוזי לנדאו (הליכוד):

מסתפק.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני. חבר הכנסת גונן שגב, אתה מסתפק בתשובת סגן השר?

גונן שגב (צומת):

כן.

היו"ר ר' אדרי:

תודה רבה. אני מודה לחברי הכנסת שהסתפקו בתשובת סגן השר, לכן אין הצבעה ותם סדר-היום של כנס ב'.

אני מכריז על הפסקה של שתי דקות, לאחר מכן נתחיל בדיון בסדר-היום של כנס ג', וראשון הדוברים יהיה חבר הכנסת בנימין נתניהו. תודה רבה.

הצורך בהליכה לבחירות מוקדמות עקב נכונות ממשלת רבין למסור שטחי ארץ-ישראל לאש"ף

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו פותחים את כנס ג'. נא לשבת.

הנושא: הצורך בהליכה לבחירות מוקדמות עקב נכונות ממשלת רבין למסור שטחי ארץ-ישראל לאש"ף. יעלה את הנושא, במסגרת שבע דקות, חבר הכנסת בנימין נתניהו.

הסעיף הבא: חידוש התהליך המדיני. יעלה את הנושא חבר הכנסת חיים אורון.

חיים אורון (מרצ):

כמה זמן?

היו"ר ש' וייס:

בין שבע לעשר דקות. נתפשר על עשר דקות. חבר הכנסת נתניהו, בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הבית, אני הגעתי לדיון הזה באיחור מסוים, משום שערפילים כיסו את שדה התעופה לוד, והערפילים הללו מנעו את האפשרות למצוא נתיב ולנווט את דרכנו ולדעת לאן אנחנו מנווטים, וכל זמן שהם לא נתפזרו לא אפשר היה לנחות.

הערפילים שנתפזרו בשדה התעופה לוד עברו, נדמה לי, לבית הזה, ואלה לא ערפילים שמכסים את הבית הזה ביד הטבע, בדרך הטבע – – –

גדעון שגיא (העבודה):

הערפילים מלווים אותך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

הם ערפילים שהם תוצאה של עבודת הונאה שיטתית בלתי פוסקת של הממשלה הזאת.

זה התחיל בבחירות האחרונות. ראש הממשלה התחייב, שלא לסגת מהגולן. הוא התחייב שלא לנהל משא-ומתן עם אש"ף. הוא התחייב שלא לעשות שום צעד שיהיה בו היבט טריטוריאלי, ובוודאי לא לעשות צעד שיהיה בו היבט כלשהו לקראת הקמת מדינה פלשתינית.

נדמה לי, שאין התחייבות אחת מההתחייבויות הללו שלא הופרה – אחת לאחת. ראש הממשלה הודיע על כוונתו ועל נכונותו לסגת מהגולן.

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אתה אחר כך תכעס שיפריעו אחרים. אני מבקש לא להתחיל.

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — — הוא מנהל משא-ומתן עם אש"ף.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני מפריע הכי פחות מכולם.

היו"ר ש' וייס:

עזוב, מכירים את הדינמיקה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

עכשיו הוא מקים את ראש הגשר למדינה הפלשתינית.

כמובן, יש היתממות בין ספסלי הקואליציה, גם אצל ראש הממשלה. למשל, עד לפני שלושה ימים, אני מזכיר לחברי הבית, עד לפני שלושה ימים אמר ראש הממשלה: אנחנו לא מנהלים משא-ומתן עם ערפאת; לפני שלושה ימים.

מה אנחנו צריכים להסיק ממה שמתרחש עכשיו? מה שברור לנו, איך אני אגיד את זה בדרך דיפלומטית: הולכת את העם שולל, או אם אשתמש בלשון לא דיפלומטית – שיקרת. פרס הלך בשליחותך, שלחת אותו. שריד הלך בשליחותך, שלחת אותו. שלחת אותם בהפרה בוטה של התחייבות מפורשת לבוחר. למה לא אמרת לפני הבחירות שתעשה את זה?

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לא להפריע. יש לזה דינמיקה רעה מאוד אחר כך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

זו שאלה מעניינת. מדוע לא אמרת שתשלח את פרס, את שר החוץ שלך, או את יוסי שריד, שממריץ אותך כל הזמן? מדוע לא אמרת לפני הבחירות שתשלח אותם לדבר עם ערפאת? יש לזה סיבה אחת, פשוטה מאוד. הסיבה היא – שלא היית נבחר. אילו עשית את הדברים או אמרת שתעשה את הדברים שאתה עושה עכשיו, לא היית מכהן היום כראש הממשלה.

אבל ההיתממות הזאת, שהתחלת בה במערכת הבחירות, נמשכת עד לרגע זה, והיום יש לכם הונאה חדשה. אתם אומרים, לא רק שאתם לא מנהלים משא-ומתן עם ערפאת – זה כבר נגוז, יחד עם הערפילים שנשרפים בשמש – עכשיו אתם אומרים: טוב, זו לא מדינה פלשתינית, זה גם לא ראש גשר למדינה פלשתינית, זה בסך הכול אוטונומיה. אבל מה לעשות, תמיד יש שייגעץ בחבורה. יוסי בחבורה, והוא אומר: זו לא בדיוק אוטונומיה, זו אוטונומיה פלוס. מה זו אוטונומיה פלוס? מה זה מה שאתם עושים, אם לא ראש גשר למדינה פלשתינית?

בוא נראה מה זה. אתם נותנים להם את האדמות, שליטה על האדמות – אגב, לא רק אדמות הפרט, אדוני היושב-ראש, אדמות מדינה – קודם כול נותנים להם את המדינה. לתת למישהו שליטה על האדמות, זה לתת לו שליטה על המדינה, כי המדינה לא נמצאת באוויר, היא לא תלויה באוויר. הנכס החשוב והיקר ביותר של המדינה זה הקרקע של המדינה. קודם כול אתם מעבירים להם את אדמות המדינה.

דבר שני, אתם אומרים, צה"ל ייסוג. טוב, צה"ל ייסוג, מי ייקח את מקומו? המשטרה הפלשתינית. ומי זו המשטרה הפלשתינית?

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה כתוב בהסכמי קמפ-דיוויד שבגין חתם עליהם.

בנימין נתניהו (הליכוד):

משטרה פלשתינית זה אנשים של ערפאת, שערפאת בחר אותם, גייס אותם, הכשיר אותם.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גולדשמידט, תראה איך אתה מדליק פה את הגפרור הראשון. אם זו הכוונה שלך, אני אנסה לא לאפשר לך.

רענן כהן (העבודה):

אין מה להדליק.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת. חבר הכנסת שגיא. חבר הכנסת רענן כהן. חבר הכנסת אלי גולדשמידט. חבר הכנסת חיים דיין, תקשיב לי. חבר הכנסת אלי גולדשמידט, אמרתי לך מה שאתה עושה. עכשיו אתה רואה. מתחילים בקריאת ביניים קטנה, נותנים הזדמנות לחגיגה גדולה, וזה מכוון. תודה.

דוד מנע (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אני מנכה את הזמן. חבר הכנסת נתניהו ואלה שאחריו ינאמו הרבה מאוד זמן אם אתם תפריעו. אני גם לא אאפשר הפרעות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אכן צודק חברי, חבר הכנסת בני בגין. הסכמתם לא רק למשטרה, אלא גם למשטרה וכוחות ביטחון, והמשטרה הזאת של אש"ף, מחבלי אש"ף, כוחות הביטחון של אש"ף, ייכנסו למוצבים שצה"ל יפנה. זה מה שהולך לקרות ביריחו. כלומר, אתם מקימים מדינה פלשתינית, או מעתיקים את המפקדה של אש"ף מתוניס ליריחו – 15 דקות מירושלים. זה מה שאתם עושים.

אברהם בורג (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

למה אתם עושים את זה? אחר כך תקבלו את זה כמו בומרנג.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ואני רוצה לשאול, מה אתם בעצם עושים? אדוני היושב-ראש, אתה משפטן, אבל הרי לא צריך כאן הגדרה משפטית. כשאתה לוקח תחום מסוים, כשאתה נותן למישהו שליטה על הקרקע, כשאתה נותן לו שליטה על התנועה במרחב, על מה שקורה בפנים, על הביטחון, על השיטור, פירוש הדבר שהקמת מתחם, תחום, ולזה ייקרא: ראש גשר. זה בדיוק מה שזה. אתם יכולים להיתמם ולהתכחש כמה שאתם רוצים. ערפאת, לפחות בעניין הזה, אני מוכרח להגיד, יותר כן מכם. הוא אומר את האמת. הוא אומר: זה רק השלב הראשון – –

אברהם בורג (העבודה):

אתה מאמין לו?

בנימין נתניהו (הליכוד):

– – ויהיו מאחזים נוספים, וגם אתם אומרים: יהיו מאחזים נוספים, זה רק הגרעין שממנו נתפשט הלאה.

דליה איציק (העבודה):

אנחנו גם אומרים את האמת. אנחנו אומרים – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

למה לא אמרתם אותה לפני הבחירות?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני מוכרח להגיד, שכנראה אינכם בקיאים במה שערפאת אומר.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת. חברי הכנסת. חברת הכנסת לימור לבנת, אל תפריעי לי.

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, תקשיב לי.

יעקב שמאי (הליכוד):

זו ההערה הראשונה שלי היום.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני כבר הערתי לכם. אל תפריעי לי.

יעקב שמאי (הליכוד):

לא שמעתי שום שם מהצד ההוא.

היו"ר ש' וייס:

שמעת כבר ארבעה שמות, ואת השם של חבר הכנסת אלי גולדשמידט שמעת כבר שלוש פעמים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני מקשיב לערפאת, אני שומע כל מלה שהוא אומר, אבל אני גם שומע מה שאש"ף אומר, וייתכן שראש הממשלה אינו יודע ואינו שומע, לכן אני רוצה להשמיע לו. הוא מדבר אתי על אמירות של

אש"ף. אש"ף לקח מסמך שלו, שעיבד אותו בוויכוח נוקב מאוד. זה עבר בהתחלה, ב-1974, ויכוח נוקב מאוד. הוויכוח הזה נמשך עד 1988. 14 שנה התווכחו על המסמך שאני עומד לקרוא, והמסמך הזה אמר דבר פשוט מאוד, אחרי מלחמת יום הכיפורים, ב-1974, בקהיר. במפגש המל"פ – המועצה הלאומית הפלשתינית – אמר אש"ף: מה שהראתה מלחמת יום הכיפורים הוא, שאי-אפשר להשמיד את ישראל בקוויה הנוכחיים, ולכן צריך לפעול כדי להחזיר אותה לקוויה הקודמים, ולזה ייקרא קודם כול "תוכנית השלבים".

התוכנית הזאת, יש לה כ-12 סעיפים, אבל אני אקרא לחברי הכנסת רק שני סעיפים, שהם רלבנטיים לענייננו. הנה סעיף מס' 2. הוא אומר: אש"ף – על זה היה ויכוח עצום עם חבש, עם חוואתמה, ויכוח עצום – יקים ממשל עצמאי לוחם בכל שטח שישוחרר מפלשתין. כלומר, קודם כול לקחת משהו, מאחז, מתחם, ראש גשר, ומן הבסיס הזה, אומר סעיף 8, הממשלה הפלשתינית הלוחמת תפעיל את חזית מדינות הסירוב להשלים את שחרורה של פלשתין כולה. זאת הטקטיקה, זו האסטרטגיה כולה. קודם כול קח משהו, תתפשט ממנו, תקים שם ממשלה ומתוך זה תפעיל בעצם מלחמה כוללת של מדינות ערב, שוודאי ייכנסו לברית עם אותה מדינה פלשתינית.

אגב, ערפאת אומר גם את זה. הנה הוא אומר: שחרורה של פלשתין חייב להימשך – וזאת כדי שנבין על איזה שטח מדובר – עד שישוחרר כל השטח, מן הים עד הירדן. הוא לא אמר את זה ב-1970, הוא אמר את זה עכשיו, ב-1990.

אם כן, מאחז בים כבר נתתם לו, בעזה, מבואות אשקלון; מאחז בירדן אתם נותנים לו. אגב, מה עם ההבטחה הנוספת שלכם, לגבי בקעת-הירדן? איפה זה? את בקעת-הירדן, את המאחז הראשון, אתם עושים לו בירדן. הוא מקבל בים, הוא מקבל בירדן – שלב ראשון; שלב שני – ללחוץ פנימה. הוא אומר את זה.

אברהם בורג (העבודה):

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתם אולי רוצים לטמון את הראש בחול. אתם קוראים לזה אוטונומיה. או איך אומר יוסי שריד? הוא אומר: אוטונומיה פלוס. אבל זו המדינה הפלשתינית בשלבים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

"ריבונות מינוס", זה מה שהוא אמר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ואני רוצה לומר – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

"ריבונות מינוס", כך אמר שריד, ודבריו נאמנים עלינו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בגין, אני מוסיף שתי דקות לחבר הכנסת נתניהו, זמן הפרעות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אם אני אקרא עוד קריאות ביניים, אדוני היושב-ראש, תוסיף לו עוד שתי דקות?

היו"ר ש' וייס:

לא, ההסדר הזה יהיה יותר מדי גלוי.

בנימין נתניהו (הליכוד):

הסדר גלוי עדיף מההסדרים הסמויים המעוותים שאנחנו שומעים עליהם עכשיו מהממשלה.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לפנות לציבור שמקשיב לנו עכשיו. ציבור ישראל תומך ברעיון האוטונומיה. גם אני תומך ברעיון האוטונומיה, גם אני תומך בשלום, אבל זאת לא אוטונומיה וזה לא שלום. זו הבאת מדינת ישראל, שלב אחר שלב, צעד אחר צעד, לקווי 1967.

איך אמר לי אחד מחברי הכנסת, שיושב פה באולם? פגשתי אותו במסדרון, אמרתי לו: מה עם המדינה הפלשתינית? מה עם המדינה הפלשתינית שלכם? הוא אומר: למה "שלכם"? של כולנו. אני אומר לו: הרי אתם אינכם אומרים זאת באולם. הוא אומר: אבל כולנו יודעים זאת. ואתם יודעים זאת, לשם אתם מובילים אותה.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אתה יכול לציין את שמו?

רן כהן (מרצ):

גם חברי הליכוד יודעים זאת.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ואני מוכרח להגיד לכם, שזה לא אוטונומיה. מה שאתם מובילים אותנו אליו עכשיו זה לעברי פי פחת, משום שהכוונה כאן היא לא רק אותה מדינה פלשתינית של ערפאת בקווי 1967; זו אידיאולוגיה של ארגון, שמתכוון להשתמש בבסיס הזה להשמיד את המדינה באמצעים שונים.

ועכשיו, השאלה היא: למה? איך אתם עושים זאת? מדוע אתם עושים זאת?

שמעתי כאן מהספסלים את התירוץ הנוכחי. אתם אומרים: טוב, אם לא אש"ף, יהיה ה"חמאס". ואם אנחנו נצא, לא יהיה ה"חמאס"? וכאילו אין אסלאמיזציה שהולכת גם בתוך אש"ף, וכאילו מישהו יודע מה יקרה שם, "לחמו זה בזה, יגיעו לברית זה עם זה. זה קורה במקומות אחרים בעולם הערבי. ובכלל, מה ההבדל ביניהם?

איך אמר רפיק נאטשה, גם כן אחד מהמתונים ב"פתח", לא באש"ף? הוא אמר: ההבדל בינינו לבין ה"חמאס" הוא רק הבדל אחד – ציטוט – הם מאמינים בשחרורה של פלשתיין מן הים עד הירדן בשלב אחד, ואנחנו מאמינים בשני שלבים. שנינו מסכימים על המטרה. ההבדל הוא בדרך. יחי ההבדל.

מאחורי גבו של העם, הממשלה הזאת מקימה את ראשי הגשר למדינה הפלשתינית, מיישמת את תורת השלבים של אש"ף, מרימה אותו מאשפתות, הולכת לאמריקנים ומתחננת להביא לו כסף, כדי שהוא יוכל להתקיים ולממש את התוכנית המטורפת הזאת.

אדוני ראש הממשלה, היו דוגמאות במאה הזאת, שראשי ממשלה השתגעו. היו דוגמאות במאה הזאת, שממשלות שלמות השתגעו, וחברי מביאים תמיד את הדוגמה של ראש ממשלת בריטניה, צ'מברליין, שאכן נהג בטיפשות מופלגת כשהוא האמין לשקרן היטלר, וזה בדיוק מה שאתם עושים.

נואף מסאלחה (העבודה):

משה קצב (הליכוד):

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתם מאמינים במובן הזה לשקרן ערפאת, כאילו יש ערך להבטחות שלו, למלים שלו, להסכמים שלו. אדם שאי-אפשר להאמין למלה אחת שלו.

אבל אני רוצה להגיד לכם משהו נוסף.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

חבר הכנסת נתניהו, אתה יודע — — —

היו"ר ש' וייס:

נא לסיים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתם הרבה יותר גרועים מצ'מברליין, כי צ'מברליין סיכן את ביטחונו ואת חירותו של עם אחר, ואילו אתם מסכנים את ביטחונו ואת חירותו של עמכם שלכם.

אלי גולדשמידט (העבודה):

מי אתה, צ'רצ'יל?

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לא להפריע. חבר הכנסת נתניהו כבר מסיים.

דוד צוקר (מרצ):

15 שנה אותו נאום, כאילו כלום לא קרה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צוקר, אנחנו ממש במשפט הסיום.

אלי גולדשמידט (העבודה):

יש להם בעיה. הולך להיות שלום.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט. חבר הכנסת אלי גולדשמידט, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

עוזי לבדאו (הליכוד):

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אנחנו נפעל בכל האמצעים הלגיטימיים – אני מדגיש: הלגיטימיים – שעומדים לרשותה של אופוזיציה בדמוקרטיה, כדי לעצור את תהליך האיוולת הזו, שמסכן את עצם עתידה של המדינה. אנחנו נעשה זאת גם בפרלמנט, בכנסת; נעשה זאת גם ברחוב. נעשה זאת בכל האמצעים, על מנת לבלום את הסכנה הזו.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

הוא אמר: לגיטימיים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אבל נוסף על זה אני אומר – – –

קריאות:

– – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

האמצעי החשוב ביותר והנכון ביותר – – –

היו"ר ש' וייס:

סליחה, חבר הכנסת נתניהו אמר: אמצעים לגיטימיים.

קריאות:

– – –

היו"ר ש' וייס:

אבל כדי להסביר את זה דרושות עוד עשר דקות, והוא סיים את נאומו.

דוד מנע (הליכוד):

היסטריה, היסטריה.

היו"ר ש' וייס:

אני לא יכול לקרוא אתכם לסדר באופן מקובץ. אני אקרא כל שם בנפרד.

רענן כהן (העבודה):

אני רוצה להבין מה זה "אמצעים לגיטימיים".

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רענן כהן, אנא.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אתם תפגשו אותנו ברחובות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שלמה בוחבוט, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין. חבר הכנסת בני בגין, אנא, הנאום הסתיים.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כיוון שמדובר בנושא חשוב, אני מבקש שחבר הכנסת נתניהו יסביר מה זה "לנקוט את כל האמצעים".

היו"ר ש' וייס:

כשאתם רעשתם, הוא אמר "לגיטימיים".

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין — — —

חגי מירום (העבודה):

— — —

רן כהן (מרצ):

— — —

יגאל ביבי (מפד"ל):

— — —

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני אפסיק את הישיבה.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, מספיק.

דוד מנע (הליכוד):

מאיפה בא אודי אדיב?

רן כהן (מרצ):

אנשים מגזע אש"ף.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, אתה גם ראש סיעה, אני מבקש ממך. חברי הכנסת, כשאני פונה אל מישהו אז לפחות תפנו את הפנים אלי, אולי ניצור איזו תקשורת. רבותי, הזמן חלף. אני מבקש במשפט או שניים לסכם. אני כבר הוספתי לך כהנה וכהנה, אנא, בבקשה, סיכום, ממש טלגרמה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כשממשלה מקבלת את השלטון, היא מקבלת את כל נכסי המדינה כפיקדון בידיה, את כל האוצרות, את כל המשאבים. היא יכולה למכור אותם, היא יכולה למשכן אותם, היא יכולה להפריט אותם, אבל יש נכס אחד שאסור לה לסחור בו, וזה אדמת המולדת עצמה. אף אחד לא נתן לכם רשיון לעשות זאת. אף אחד לא ייתן לכם רשיון לעשות זאת.

חגי מירום (העבודה):

עזה זו אדמת מולדת?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אם אתם רוצים לעשות זאת ואם אתם לא אמרתם שתעשו זאת, לכו אל העם, תאמרו את האמת;
תגידו: זאת כוונתנו, למסור את לבה של ארצנו לערפאת, להקים שם מדינה פלשתינית. לכו אל העם
לפני שתבצעו את הדבר – – –

דוד צוקר (מרצ):

מדובר על ג'באליה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

וניפגש אנחנו אתכם ונראה מי העם – – –

דוד צוקר (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צוקר, אני קורא אותך לסדר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ונראה את מי העם מעדיף ואת מי העם ירצה כדי לשמור על ביטחוננו ולהבטיח את עתידו.

רן כהן (מרצ):

זה מה שעשינו לפני שנה, וקיבלנו את המנדט.

היו"ר ש' וייס:

תודה.

חידוש התהליך המדיני

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה. חבר הכנסת רן כהן, אנא תירגעו קצת. הנושא: חידוש התהליך המדיני. חבר הכנסת אורון, עשר דקות נטו.

משה קצב (הליכוד):

לא קיבלתם שום מנדט.

רן כהן (מרצ):

כמו שאתם קיבלתם מנדט לשיטת השלום, אנחנו קיבלנו מנדט לעשות את השלום.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, לא נעים לי לקרוא לראש סיעה אפילו בפעם הראשונה. ראשי סיעה צריכים לסייע לנו במליאה, בכל מקום. אנחנו רק בראשית הדיון. תשמרו על האנרגיה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני שר החוץ, יישר כוח.

חבר הכנסת נתניהו התחיל את נאומו בחוויות מהבוקר. גם לי היו חוויות הבוקר, ואני יכול לדווח לכם שערפל כבד היה מונח הבוקר על הנגב, ואפילו המשטרה אמרה שהנהגים צריכים לנסוע בזהירות. אני הבנתי שמדובר בתופעת טבע מקובלת בעונה זו, היא לא מפריעה לראייה בשום דבר. אבל כנראה חבר הכנסת נתניהו צריך הרבה מאוד התפלפלות כדי להסביר את תופעת הטבע שהקשתה עליו לנחות הבוקר בשדה התעופה בן-גוריון, ואני חושב שהערפל הזה מסמא את עיניו גם באשר למה שמתרחש כאן היום.

חבר הכנסת נתניהו לא יודע מה קורה? הוא כל כך יודע מה קורה, לכן הוא מתנגד. אני גם יודע מה קורה, חברי הכנסת. אנחנו חוזרים היום בעצם לדרך המלך של הציונות, שליקוי מאורות הסיט אותנו ממנה במשך 26 השנים האחרונות. כי דרך המלך של הציונות – כן, חבר הכנסת בגין – של היישוב המאורגן, היתה פשרה אמיתית עם העם הערבי. היתה נכונות לחיות אתו בדו-קיום בשלום על בסיס של פשרה, בווריאציות שונות, אבל תמיד היתה ביסוד דרך המלך הזאת הנכונות לפשרה.

מה שמתרחש היום ופריצת הדרך שבה אנחנו מדברים היום משמעותם ירידה מהמסלול העקלקל, שלא הביא אותנו לשום מקום חוץ מאשר לעימות ועוד עימות ועוד עימות, ולהפיכת ג'באליה ושאטי לנכסים לאומיים, קרקע מולדת, שבלעדיהם לא ניתן לקיים ישות ציונית כאן במדינת ישראל.

דב שילנסקי (הליכוד):

— — — זו קרקע מולדת או לא?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

לא.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת שילנסקי, זוהי איננה קרקע מולדת. הגדה המערבית, שהיא חלק מהמולדת שלי, אני מוכן להתפשר ולהיפרד ממנה תמורת הסכם שלום. זאת המחלוקת – ולא סעיף קטן (א) במסמך שהממשלה תאשר היום, ולא השאלה איפה תימצא המפקדה השנייה או השלישית.

דב שילנסקי (הליכוד):

זה לא חשוב?

חיים אורון (מרצ):

זאת המחלוקת, ואנחנו בחרנו, כי זה היה המסלול הבסיסי, דרך המלך של הציונות – חיים זה בצד זה מתוך פשרה.

דב שילנסקי (הליכוד):

ולא חשוב איפה תהיה המפקדה של אש"ף?

חיים אורון (מרצ):

לא חשוב פרט כזה או אחר כרגע במשא-ומתן. הוא חשוב מאוד, ועוד יתנהלו על כך הרבה דיונים, אבל בהכרעה שאנחנו צריכים היום להציג בפני העם אלה שתי הדרכים. במעשה של הממשלה היום אנחנו נפרדים כולנו באורח חד-משמעי מהמסלול העקלקל שאתם ניסיתם להעלות אותנו עליו במשך 25 שנה.

חיים דיין (צומת):

יש לך טעות. הם חיים בתוכנו וזה לצד זה.

חיים אורון (מרצ):

אני מאמין, שהדרך שהממשלה הזאת הולכת בה היא נכונה. לא סוד הוא שלטעמנו ניתן היה אולי להתקדם בכמה מסלולים מהר יותר ובאופן ישיר יותר, אבל אני מקבל את המסלול שהולכת בו הממשלה.

אני יודע, חברי הכנסת מן הליכוד, שיש לנו מנדט ברור לנהל את המשא-ומתן הזה. אני בטוח שנבוא אל העם הרבה יותר מהר ממה שאתם חושבים ונקבל מנדט מחוזק. אבל לא ניתן לכם לערער על זכותה של הממשלה הזאת לנהל את המשא-ומתן במסלול הזה באופן הברור ביותר, הישיר ביותר, עם מי שהם הנציגים שהעם הפלשתיני רואה אותם כנציגים שלו, והם בחרו בהם. אנחנו יכולים לתת להם ציונים כאלה ואחרים, זה איננו מעלה ואיננו מוריד. הם נציגיו. גם כל החוכמות האלה – אש"ף-תוניס, אש"ף-ירושלים, אש"ף-יריחו, זוהי ההנהגה הפלשתינית, אתה נדבר, אתה התחלנו לדבר כשאתה, חבר הכנסת דוד לוי, היית שר החוץ, ואנחנו ממשיכים לדבר אתה עכשיו, ואני מקווה שמהר מאוד גם אותו בדל מסכה שנשאר במשא-ומתן הזה, גם הוא יוסר, והמשא-ומתן יתנהל באופן ישיר עם מי שאתו צריך לעשות שלום, ומתברר שרק הוא יכול לעשות אותם ויתורים שהם חלק מההסכם הקיים, כדי להתקיים בתהליך השלום.

חבר הכנסת ביבי נתניהו אמר לנו עכשיו: "אנחנו ננקוט את כל האמצעים הלגיטימיים". חבר הכנסת נתניהו, שכבר לא נמצא באולם – – –

היו"ר ש' וייס:

גם זה לגיטימי.

חיים אורון (מרצ):

גם זה לגיטימי.

לא הסתייגת, וחובתך להסתייג, ממתאם האופוזיציה, יד ימינך, חבר הכנסת צחי הנגבי, שאמר הבוקר, וכל העם שמע: "אנחנו נפרק את המחסומים, אנחנו ניכנס ליריחו ונוריד דגלים". מי ישים את המחסומים הללו?

חגי מירום (העבודה):

לא מתאם האופוזיציה, קמב"ץ האופוזיציה.

חיים אורון (מרצ):

יש לו ניסיון למכביר, מימי האוניברסיטה ועד ימי ימית, עם שרשרות ומגדלים, כדי שאנחנו נחשוש שהאיום הזה איננו רק אמירה לצורך האמירה ברדיו.

ואם אתם, כסיעה, לא תגידו דברים ברורים ותסתייגו מאמירות מהסוג הזה, לא תוכלו להסתתר מאחורי אמירה כוללת "אנחנו ננקוט אמצעים לגיטימיים", על-פי חלוקת עבודה מאוד משונה, שאחד יעסוק באמצעים לגיטימיים, השני – על גבול הלגיטימי, והשלישי – מחוץ לגיטימי. כל הדברים האלה כבר קרו בארץ הזאת, ואפילו ביממה האחרונה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת ביבי נתניהו גם לא הסתייג מהשלכת הרימון על ביתו של השר דרעי.

חיים אורון (מרצ):

לכן רמזתי בדברי – – –

היו"ר ש' וייס:

אבל הכנסת הסתייגה מאוד, וגם היושב-ראש.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אבל חבר הכנסת ביבי נתניהו, ראש האופוזיציה, לא אמר מלה על זה שזרקו רימון על שר. על זה הם שותקים.

חיים דיין (צומת):

אני בטוח שהוא לא היה בעד זה, אף אחד פה לא בעד זה – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

אז צריך להגיד את זה.

היו"ר ש' וייס:

מספיק.

חיים אורון (מרצ):

אני מתייחס במלוא ההערכה ובמידת ההבנה הרבה ביותר שאני יכול לגייס לטיעונים שהאופוזיציה מעלה כאן היום. אני מבין שמבחינתכם המהלך שאנחנו הולכים בו הוא שבר של תפיסה. אני כל כך מבין, כי אני משחזר את מה שעבר עלי שבוע שבוע, שנה שנה, כאשר אתם הייתם בשלטון ואני ראיתי שמה שאתם עושים עלול למוטט את האפשרות שהציונות, כמו שאני מבין אותה, תתגשם בארץ הזאת. אבל שאיש מכם לא ישלה את עצמו ולא יחשוב שמידת האמונה שלנו בדרך שלנו קטנה כהוא זה ממידת הביטחון והאמונה שלכם. לא הציבור, לא הכנסת, לא הרחוב, וקודם כול לא הרחוב, לא יישארו רק לצד אחד של הבית.

אני מקווה, ובעצם אני בטוח, שכבר עכשיו, בימים הקרובים, יתברר שרובו של העם תומך במהלך הזה; יתברר שרובו של העם מתייבב מאחוריו, משום שרובו של העם קצה נפשו בדרך-לא-דרך, במסלול חסום, כשהאלטרנטיבה היחידה שאתם יכולים להציג בפניו היא המשך המצב הקיים, המשך ההתרווחות בעזה ובג'באליה, בדהיישה ובשכם, ללא שום תכלית.

אני מקווה שהמהלך שהממשלה תקבל עליו החלטה הערב יפרוץ גם פתח להמשך המשא-ומתן, באותה אינטנסיביות ובאותה יצירתיות, גם בחזית הסורית. ואני בטוח, שכאשר נלך אל הציבור על בסיס שני ההסכמים הללו, אחרי שנחתום עליהם, נקבל את אמון הציבור, נקבל אמון רב יותר ונוכל להשלים את המשימה, שהיא בעצם הגשמתו של השלב הקריטי שהציונות עומדת בפניו. תודה.

משה קצב (הליכוד):

ומה עם ירושלים וירדן, גם שם באותה אינטנסיביות?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אורון, אתה יכול להשיב לחבר הכנסת קצב באופן אישי. תודה לחבר הכנסת אורון.

נסיגות מדיניות נוספות של ממשלת ישראל לקראת חידוש המפגשים בווינגטון

היו"ר ש' וייס:

נסיגות מדיניות נוספות של ממשלת ישראל לקראת חידוש המפגשים בווינגטון – ינמק את ההצעה חבר הכנסת בנימין בגין.

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת דוד לוי, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

התחלפתם. זה אפשרי. בבקשה, אדוני. אני רק אומר מראש, שעשר דקות לרשות כל אחד מחברי הכנסת, גם לשרים לשעבר.

דוד לוי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, מפתיע מאוד איך ביום שכזה מפלגת העבודה ושותפיה צוהלים, ואני מדבר על מפלגת העבודה. איש אינו מביע דאגה, איש אינו שואל שאלות. הייתי אומר, שמין עדריות שכזו טרם היתה במהלך גורלי כל כך לעם ישראל ולארץ-ישראל.

זה חייב להדאיג, אדוני היושב-ראש, משום שבנושאים אלה, גם אם היינו חלוקים עם מפלגת העבודה, היו בתוכה אנשים שלא אחת עמדו על קווים מסוימים, שבהם הם ראו נכס לאומי שחובה לעמוד עליו, ובכל אופן השמיעו את קולם. בימים אלה נדם הקול.

ובמה מדובר? מה פשר הצהלה הזאת, ומה ההחלטה ההיסטורית – כפי שמתבשר העם היום בכל אמצעי התקשורת – שהממשלה הזאת עומדת לקבל היום, ואומרים לנו שזה יתקבל פה-אחד?

האם מישהו ערב למה יוביל התהליך החדש הזה שבו הולכת הממשלה? ויש לומר את האמת, שזה תהליך חדש, תהליך שהורג את תהליך מדריד. זה משמיט מידינו את העוגן המדיני החשוב שהשגנו

במאמץ רב, בהבנה עם ארצות-הברית ובהסכמה בין-לאומית. כוונתי לאותם עקרונות שנתנו בידי ישראל את האפשרות לפקח ולהשפיע על התפתחות העניינים, להיות מובילים ולא מובלים. העוגן הזה נשבר ביום הזה.

כשמדברים על אוטונומיה טוענים נגדנו: הרי גם אתם רציתם אוטונומיה ופעלתם בכיוון זה. ולא היא, אדוני היושב-ראש. זאת הטעיה ביודעין, זה בא כדי לבלבל את הציבור. מתפתח פה תהליך אחר לחלוטין, שכולו זרוע מוקשים, וכאשר ישראל תתפכח יהיה לה קשה מאוד מאוד לצאת בריאה משדה מוקשים זה, שאותו היא סוללת היום.

במה מדובר? רק אתמול-שלשום אמר ראש הממשלה, שאין לראות באש"ף פרטנר. ומדוע? האם רק משום שזה ארגון פלשתיני? לא. אני יכול לומר, שגם בשעות אלה ספק אם הוא יודע מה גודל הסכנה ולכן הוא מכניס את מדינת ישראל. מדובר בגוף הקורא לעצמו ארגון לשחרור פלשתינ, שבאמנה שלו חיסול הישות הציונית, חיסול מדינת ישראל. אומרים לנו שכך מספרים לעם, אבל אש"ף יתקן את האמנה שלו. מנין לכם זאת? מנין? וכיצד יתקן?

קודם כול אנחנו נותנים לו את ההכרה, אנחנו מכירים בו כפרטנר. והוא – מנסים לומר לנו – יתקן את האמנה. האומנם? מנין לכם? מי תקע לידכם שהוא יעשה זאת? הוא ישנה את תורתו, את האידיאולוגיה שלו?

אתם נותנים לו היום לגיטימציה. והושמעה כאן האמירה: "מדברים אתו שווה בשווה". אני מבין שהוא יקבל גם חסינות, אם זה ביריחו, אם זה בעזה. והוא לא יישאר רק ביריחו ובעזה, הוא יפעל בכל שטח באין מפריע. וכאשר כתוצאה מהכרה בדברים שנצטרך לעשות למען ביטחוננו אנחנו נפעל נגדו, אנחנו נסכן את השלום, אנחנו נפר את החסינות.

במו ידינו אנחנו יוצרים דבר שיהיה בעוכרינו. צריך לומר דברים ברורים, כי מדינאות היא דבר שמחייב גם אומץ לומר לעם את האמת ולומר למה מתכוונים. האם יש לכם אסטרטגיה? בהכירי את המצב ואת העובדות אני יכול לומר, שאין לכם אסטרטגיה כלשהי. אתם נתפסתם לא לחולשה, אלא לייאוש.

הבטחתם לקדם את התהליך ובעצם לעשות שלום, לכונן את האוטונומיה בתוך שישה חודשים, בתוך תשעה חודשים. הנה חלפה שנה ולא הצלחתם לקדם דבר. הבאתם לקיפאון, נאלצתם לחפש מתווכים. מהמשא-ומתן הישיר לא נותר דבר וחצי דבר. נוסעים עד לאוסלו, ולאחר מכן מדווחים לאמריקנים, והאמריקנים מתקשרים אל ראש הממשלה כדי לוודא שמה ששמעו משר החוץ של ישראל נכון ומקובל על דעתו. אנה אנו באים? הם עצמם לא האמינו בהתקפלות כזאת.

ומה יהיה ביריחו? אומרים לנו, שעניין המשטרה היה בקמפ-דייוויד. עם מי? איזו משטרה תהיה? היא תהיה בידי אש"ף שימנה אותה, ואנחנו משלים את עצמנו להאמין באיזה דבר שהייתי קורא לו אשליה כתרפיה לאומית.

אדוני היושב-ראש, אומרים לנו שאש"ף יילחם ב"חמאס". מנין הדבר הזה? איזה מין אילוזיה היא זו? כאשר הוא יבוא, הוא יתאחד. כאשר נפעל נגד ה"חמאס", אנחנו נילחם נגד הפרטנרים שלנו.

אלה דברים חמורים ביותר, אדוני היושב-ראש. אנחנו הפקדנו בידי הממשלה הזאת נכסים מדיניים, ששום ממשלה לא הפקידה דוגמתם בידי ממשלה שבאה אחריה מאז הקמת המדינה, עקרונות שהתקבלו על דעת כל הצדדים, לרבות הערבים, שנתנו בידינו ממש את השליטה על התפתחות העניינים. אז אומרים לנו, שמפני שהערבים הפרטנרים שלנו מתעקשים, אנחנו צריכים לסגת.

האם אנחנו נוכל לבוא בטענות אל האמריקנים, כאשר אנחנו במו ידינו שוברים את הדבר הזה, אם אנחנו במו ידינו מסתלקים מאותם עקרונות שסוכמו עם כולם? מה לנו כי נלין? אל מי נבוא בטענות? האם אש"ף יסתפק בפחות ממדינה?

אתם, חברי מפלגת העבודה, משלים את עצמכם גם היום, שבפגישה ובהדברות עם אש"ף עוד תעמדו על הבקעה, או תקבלו את ההסכמה על ירושלים. ולגוש-עציון אש"ף יסכים? איפה ההנהגה המקומית שהאדריכל שלה היה ראש הממשלה דהיום, שר הביטחון של אתמול? איפה הוא? האם הכול התמוטט? אובדן דרך, ליקוי מאורות.

צדק חבר הכנסת חגי מירום, כאשר בדוגריות שלו עלה על הדוגריות של השר שריד ואמר: כן, מדינה פלשתינית בראשות אש"ף. זאת האמת. לזה אתם מובילים. אי-אפשר לדבר עוד על מפלגת העבודה עם עקרונות מדיניים משלה, אלא צריך לדבר על מרצ מורחבת, וזה המסר שלכם לעם ישראל.

אני, אדוני היושב-ראש, חרד לשלום. אני חושב שהיום אתם הורסים במו ידיכם את תהליך השלום, בגלל הייאוש שתפס אתכם והרצון להביא הישג כלשהו עוד בשנה שעליה אמרתם שהיא המכרעת. מצד אחד השנה הולכת ומתקרבת לקצה, ומצד שני האולטימטום של מרצ. ומה לא עושים כדי לשמור ולשמר את הממשלה שבראשותכם? עושים גם את זה. מביאים אותו מתוניס ליריחו, וכאן הוא יפעל, ומכאן הוא יפעל.

אל תדברו אתנו על עלילות השלום, כאילו אתם רוצים שלום יותר משאנחנו רוצים בו. אנחנו עשינו את הצעד הראשון, אבל עיגנו אותו בהבנות ובמחויבויות בין-לאומיות שמגינות על ישראל. היום הזה אתם מפקירים את הכול, הולכים אל הבלתי נודע, ומי יוכל להציל אותנו?

אדוני היושב-ראש, נשמעו הצהרות, ואפשר להבין את הכאב של האנשים המרגישים שהולכים לעקור אותם. אומרים להם: לא נעקור. אבל ממשלת ישראל תאמר להם: אש"ף אומר. ומה שהוא אומר הוא אומר במפורש: עקירת יישובים. אתם לא תסכימו, אבל זה יהיה דבר בלתי נמנע. אתם עוד תגיעו ליום שבו תגידו: תשבו תחת ריבונות פלשתינית. אתם לא תורידו אותם, אבל אתם תגרמו לכך שהם ירדו, יברחו וייעקרו מהאדמה. זה הדבר שאותו תעשו.

מוכרים לנו אשליות. ואני אומר: אל תדברו אלינו בשלום. אנחנו עשינו למען השלום, והיום אתם הורסים את מה שעשינו.

ואם מדברים על יריחו – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מצטער, אתה צריך לסיים. עברו כבר 13 דקות.

דוד לוי (הליכוד):

אני מסיים, אני מסיים.

שמעתי את אשר אמר ראש הממשלה לפני כן, עם אותה גאוניות אנליטית, ואני אומר זאת לא כדי לזלזל בו, אבל התוצאה היא ההוכחה. כאשר ראש הממשלה נבחר הוא אמר: אנחנו נפעל עם הפלשתינים, ונשאיר את הסורים בסוף. לא חלפה אלא יממה והסורים הקימו חזית ערבית מאוחדת כנגד המגמה הזאת. והיום חזר על הדברים: אני רוצה הסכם עם הפלשתינים כדי לבוא אל הסורים עם הסכם ביד. סטריפטיז לאומי, סטריפטיז מדיני. ושם לא שומעים, לא קוראים?

אובדן דרך, אדוני היושב-ראש. אתם יצרתם את הדגם של "תחילה". מה זה "תחילה"? זה נשמע תחילה כקוריוז, והפך למדיניות ממש. אם זה אוטונומיה, אז מדוע לא הכול? משום שאתם לא יכולים, משום שהצד השני מסרב.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לסיים.

דוד לוי (הליכוד):

במקום לומר שאנחנו נאמנים למה שסוכם, והם צריכים לקיים את מה שקיבלו על עצמם, וכך נתקדם, כי גם עמידה איתנה זוכה להערכה כאשר היא צודקת, אתם מתקפלים. מחר ידרוש הסורי: קצרין תחילה, על-פי הדגם שאתם יוצרים.

אדוני היושב-ראש, אנחנו מסתייגים מכל הביטויים המושמעים על מלחמת אחים. חלילה לנו. לא נסבול אפילו שמיעת האמירות האלה. אבל אנחנו ננהל את המאבק המתחייב. זאת חובתנו, כי זו שעת מבחן, שעה קשה לישראל בגלל חולשת הממשלה. עת צרה ליעקב היא, וממנה ייוושע, כי העם הזה חפץ חיים הוא. וכאשר ממשלתו מתדרדרת, הוא ידע לבלום אותה.

אנחנו נעשה את הכול על מנת להמחיש את חובתנו ומחויבותנו לתהליך שאנחנו הבאנו למען שלום מעוגן בביטחון.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת גדעון שגיא, אחרון. אחריו ישיב שר החוץ על כל ארבע ההצעות.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אני חושב שטעית.

היו"ר ש' וייס:

אצלי רשום כנס ג', הנושא הראשון – חבר הכנסת בנימין נתניהו; השני – חבר הכנסת חיים אורון; השלישי – חבר הכנסת בנימין בגין; הרביעי – חבר הכנסת גדעון שגיא.

משה קצב (הליכוד):

יש גם חמישי, חבר הכנסת רחבעם זאבי.

היו"ר ש' וייס:

נכון. אחר כך יבוא הנושא של חבר הכנסת זאבי, שעליו ישיב סגן שר הביטחון.

ההתקדמות במשא-ומתן עם הפלשתינים – עזה ויריחו תחילה

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שגיא, הנושא שלך הוא: התקדמות במשא-ומתן עם הפלשתינים – עזה ויריחו תחילה. בבקשה.

גדעון שגיא (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אין לי ספק שהעם רוצה שלום. העם כמה לשלום, מאה שנים של חיים על החרב לימדו את העם הזה מהו ערך השלום. העם יודע שלשום יש ערך ביטחוני, שיש לו ערך מוסרי, ושיש לו ערך כלכלי. בין אלה שרוצים שלום בכל מחיר נמצאים גם רבים מקרב חבריכם בליכוד ובצומת ובמפלגות הימין האחרות. צעירים רבים, לרבות מבין חברי הליכוד, לא מבינים למה

עליהם לעשות את שירותם הצבאי בג'באליה ואת שירות המילואים שלהם ברחובות עזה. נמאס לכם
הזה ממעגל הקסמים של טרור, מרדפים, מלחמה וקורבנות, ואתם מתעקשים להישאר שם, בתוך
מעגל המלחמה.

מהעם הזה, המבקש שלום, אתם הולכים ומתנתקים. כל מה שאתם מציעים הוא שלילה גמורה של
תהליך השלום. אין לכם כל אלטרנטיבה, אין לכם כלום, לבד ממדיניות של סירוב. שכן אפילו אתם
יודעים שמשא-ומתן כרוך ב-GIVE AND TAKE. אפילו אתם אינכם מאמינים שניתן להשיג שלום ללא
פשרה. במקרה הטוב אתם לא יודעים מה אתם רוצים. במקרה הגרוע, אני חושש שאתם מטיפים
במודע למצב שיוליך אותנו בהכרח אל המלחמה הבאה.

לכן אתם מנסים להטיל פחד בלב הציבור. אולם מסע ההפחדה שאתם מנהלים רק ירחיק מעליכם את
תמיכת העם. התמיכה היחידה שאתם זוכים לקבל, מנהיגי הימין, היחידים שהולכים אתכם כתף אל
כתף הם מנהיגי ה"חמאס" והג'יהאד האסלאמי, המזדהים אתכם ומשמשים יחד אתכם חזית סירוב
לשלום.

ספירת המלאי שעשה ונוהג לעשות כאן בכל פעם חבר הכנסת ביבי נתניהו על כל נסיגה כביכול של
הממשלה מהתחייבויותיה, הזחילה במחילות של בדיקת הכשרות של כל מהלך שעושה הממשלה
לקראת השלום, מונעות מכם לראות ולהבין את המשמעות ההיסטורית של ההסכם בינינו לבין
הפלשתינים. מתוך המחילות קשה לכם, אנשי חזית הסירוב, להבין, להתעלות ולראות את הערך של
החלטת המנהיגות הפלשתינית להניח את נשקה ולהפסיק את הטרור.

לכן אני מרשה לעצמי להזהיר אתכם, כי כל הניסיונות לשלול את הלגיטימיות של הממשלה לחתור
לשלום ולחתום על הסכמי שלום פוגעת בכם, בסמכותכם ובלגיטימיות שלכם כאופוזיציה פרלמנטרית.

אני מברך על דבריו של חבר הכנסת דוד לוי, שהסתייג כאן מדברי ההסתה שנשמעו במהלך היום
האחרון. מסע השיסוי שאתם מנהלים נגד הממשלה יפעל נגדכם כבומרנג. הכינוי שבחר חבר הכנסת
מצומת, חבר הכנסת פלד, לכנות בו את הממשלה שנבחרה על-ידי העם, "ממשלת בוגדים", מעורר
בחילה בקרב כל אזרח שוחר דמוקרטיה בישראל. והאיום כי הוא ישבור את הכלים מעורר שאט-נפש.
אף הפגנה ספונטנית אחת לא נערכה בתביעה להישאר בעזה בכל מחיר, ושום הסתה לא תסיט את
הממשלה מדרכה אל השלום.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אני מזמין את שר החוץ להתייחס להצעות.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, הנושא שלי משתייך לסבב הנאומים שהושמעו כעת – – – מדוע לא ישיב שר
החוץ גם על דברי. ואתה עוד קוטע אותי – – –

היו"ר ש' וייס:

הסברתי לך בכתב את הסדר. אני גם מתנצל בפני שר החוץ שאני מברר את זה בשנייה הזאת.

אנחנו מעבירים את הנושאים למיניהם לממשלה. השר המתאם של הממשלה מודיע לנו בשם הממשלה איזה שר משיב על נושא. אין לנו כאן זכות עמידה. אני משוכנע שסגן שר הביטחון ישיב באופן יוצא מן הכלל על הנושא הבא, גם על הצד המדיני והצבאי.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — — ששר החוץ ישיב.

היו"ר ש' וייס:

אבל זה לא עניין למיקח וממכר עכשיו.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מתפלא עליך שאתה עושה מזה מיקח וממכר.

היו"ר ש' וייס:

השר המתאם הודיע לנו — — —

שר הבריאות ח' רמון:

מזכירות הממשלה הודיעה.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אני מצטער על מה שאמר עכשיו השר המתאם. בשבילנו מזכירות הממשלה היא הממשלה. ואם להבא זה לא יהיה כך, אני לא אקבל את תשובותיה.

שר הבריאות ח' רמון:

מה שמזכירות הממשלה אומרת היא אומרת על דעת השר המתאם.

היו"ר ש' וייס:

אם כן, הממשלה הודיעה לנו.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, "אלה הן הצעותינו: הוצאת הממשל הצבאי, לרבות המינהל האזרחי, התושבים הערבים יבחרו בעצמם מועצה מינהלית, אנחנו לא נתערב בניהול ענייניהם היומיומיים. תקופת הכהונה של המועצה המינהלית תהיה ארבע שנים מיום היבחרותה. מקום מושבה – בית-לחם. למען ההסכם והשלום מציעה ישראל להשאיר את בעיית הריבונות באזורים אלה פתוחה. יקום כוח משטרה מקומי חזק, אשר יכול לכלול גם אזרחים ירדנים. אם מישהו מאוהדי ה-PLO ייבחר לאותה מועצה מינהלית, מה יהיה יחסנו? אנחנו אז נאמר לו: אם אתה תנהג כהלכה, תשב בוועדה זו. "מי אמר את כל אלה? – מנחם בגין – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

"אוהדי", לא "חברי".

שר החוץ ש' פרס:

מנחם בגין.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא "חברי". לא טרוריסטים.

שר החוץ ש' פרס:

ידידי היקר, זה לא עניין משפחתי, ואל תפריע לי בבקשה.

מאוד התרשמתי מנאומו של דוד לוי; נאום אופוזיציוני בהחלט יפה. אני באמת אומר את המחמאות. הוא שאל מה פירוש הצהלה הזאת. ידידי דוד, מתחיל לבוא סיום לסכסוך בן 100 שנים בינינו לבין הפלשתינים – – –

משה קצב (הליכוד):

אשליה.

שר החוץ ש' פרס:

אתם אנשי האתמול. משה קצב איש האתמול. אדם צעיר שלא מסוגל לראות חמישה צעדים קדימה.

משה קצב (הליכוד):

– – – אתם מביאים מלחמה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

– – –

שר החוץ ש' פרס:

תקשיב – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני קורא אותך לסדר.

שר החוץ ש' פרס:

אתה בחור אינטליגנטי – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מודה לך.

שר החוץ ש' פרס:

– – מיום אתמול-שלושום; עיוור לחלוטין לגבי יום המחר. עיוור ואינך רוצה לראות ולשמוע. העולם השתנה תכלית שינוי. רק אתם לא יודעים. נגמר הסכסוך בין אמריקה לרוסיה ואין נשק רוסי שופע בחינם לערבים.

קריאות:

— — —

שר החוץ ש' פרס:

נגמר העולם השלישי, ואין בלוק חוסם לערבים.

משה קצב (הליכוד):

בוסניה והרצגובינה. זה מה שאתם מביאים. זה השינוי.

שר החוץ ש' פרס:

אנשים שמסתכלים רק אחורה; רק אחורה. את מקום ישראל כסכנה מאיימת בתוך העולם הערבי תפסה אירן, והשנאה לציונות נחלשה בגלל שנאה גדולה יותר, ומוצדקת, לפונדמנטליזם. אבל יש לכם פזמון.

אני אענה לך, דוד. מה אתה שואל בעצם? אתה שואל: למה עשיתם הסכם לא על כל יהודה ושומרון אלא רק על יריחו? מה זה מפריע לך?

דוד לוי (הליכוד):

זה לא אוטונמיה.

שר החוץ ש' פרס:

מנחם בגין הציע לא את יריחו, כפי שאמר ביבי נתניהו, 15 רגעים מירושלים, אלא הוא הציע את בית-לחם – שלושה רגעים מירושלים. בית-לחם – מותר, יריחו – אסור?

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני אקרא אותך לסדר פעם שנייה.

שר החוץ ש' פרס:

הלוא אתה לא קראת את הניירות, הלוא אין לך מושג על מה אתה מדבר.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

הלוא אתה מדבר עם עצמך, איך לך מושג בכלל.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — — אתה הטעית

שר החוץ ש' פרס:

אני לא הטעיתי שום דבר. אתם רוצים ברית של "בלופים" במדינת ישראל. אתם התחלתם משא-ומתן עם אש"ף – – –

קריאות:

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני קורא אותך לסדר. חבר הכנסת משה פלד, תירגע.

שר החוץ ש' פרס:

– – – אנחנו לא שותפים ל"בלוף" שלכם.

אומר חבר הכנסת דוד לוי – באמת נאום אופוזיציוני יפה, אני לא רוצה לפגוע בזה אף באדם אחד אחר, אבל כנאום אופוזיציוני, מוכרחים להגיד שהיום דוד לוי נאם אותו; מכל הבחינות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, אתה לא יכול לנהל פה דו-שיח כל הזמן. אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. אין פה שום יתרון לשום חבר כנסת.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, אתה כל הזמן מפריע.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אתה תוכל למסור הודעה אישית בסוף הישיבה. יש תקנון לכנסת הזאת.

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ש' וייס:

אל תעזור, אדוני השר. מוטב שתשב ליד שולחן הממשלה.

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ש' וייס:

השר רמון, אתה רוצה שאני אקרא שר לסדר?

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת דוד לוי מאשים אותנו בשלושה דברים באופן מסודר. דבר ראשון, הוא אומר: למה אתם משלימים עם אש"ף? על זה כבר אמרתי: אמר ראש הממשלה מנחם בגין, עליו השלום: אם אנשי אש"ף יתנהגו כהלכה, נדבר אתם.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא עם אנשי אש"ף.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני לא אוכל לנהוג פה מנהג של אפליה. אני קראתי אותך לסדר פעמיים.

שר החוץ ש' פרס:

הוא גם אמר שלא נבדוק בציציות, אבל אינני רוצה להיכנס לזה עכשיו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא נבדוק בציציות של אדם שידוע – – –

היו"ר ש' וייס:

אחרי זה תבוא קריאה שלישית. חבר הכנסת בני בגין, תסלח לי, אין שום יתרון לשום חבר הכנסת כאן. קראתי אותך לסדר פעמיים.

שר החוץ ש' פרס:

אין לך שום פריבילגיה כאן.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

זה נכון.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להגיד לחבר הכנסת דוד לוי: לא אנחנו פירקנו את התנגדותנו לאש"ף, אש"ף הולך ומתפרק כארגון טרוריסטי.

רחבעם זאבי (מולדת):

קשקוש.

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו לא נכיר באש"ף, אלא אם כן יהיה שינוי באמנה שלו והוא יפסיק את הטרור.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין.

שר החוץ ש' פרס:

היה ארגון ששמו היה FLN, הוא עסק בטרור, פסק לעסוק בטרור והיה למפלגה פוליטית.

גונן שגב (צומת):

זאב בנימין בגין (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

אנשי האתמול לא יבינו שום דבר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אזהרה אחרונה לפני קריאה שלישית לסדר.

עובדיה עלי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עובדיה עלי.

עובדיה עלי (הליכוד):

איזו הגינות זו?

היו"ר ש' וייס:

הגינות רבה יש כאן, אתה לא היית כשהערת פה.

יעקב שמאי (הליכוד):

אתה לא הערת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, אל תעזור לי. אתה לא מבחין בהבדל של עוצמת הרעש. אל תעיר לי, אני עושה את זה כל הזמן. תסתכל מה שקורה כאן.

שר החוץ ש' פרס:

מה המצב בשטח?

היו"ר ש' וייס:

רק רגע, אדוני השר, פה יש התפתחות לא טובה. ברשותך, אני יודע שאתה לא אוהב שמתערבים, ואני לא רוצה להתערב, אני רוצה שהדיון יתנהל על מי מנוחות, עד כמה שאפשר. פה מתפתחת תסמונת לא טובה.

אני מעיר לכל מי שמפריע. לחבר הכנסת בני בגין העירותי עשרות פעמים ברוח טובה, אבל אינני יכול לעשות אפליה לשום כיוון.

עובדיה עלי (הליכוד):

לא – – –

היו"ר ש' וייס:

חברי סגן יושב-ראש הכנסת, תסתכל בפרוטוקול ותצטער על ההערה שהערת.

עובדיה עלי (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

אני לא מקבל אפס קצה של ההערה הזאת. תסתכל בפרוטוקול אחר כך. לא היית כאן עד עכשיו, במשך עשר הדקות האחרונות, כמה פעמים הערתי. מספיק.

עובדיה עלי (הליכוד):

במלוא הצניעות, אני יכול ללמד אותך.

היו"ר ש' וייס:

אני קורא גם אותך לסדר.

יהושע מצא (הליכוד):

אל תאשים את חברי הכנסת, תאשים את היושב-ראש.

שר החוץ ש' פרס:

מה המצב בשטח? יש קואליציה פלשתינית שרוצה להגיע להסדר, ויש מיעוט – – –

יהושע מצא (הליכוד):

תספר לנו על ה-FLN, הם פינו את אלג'יריה, אתה רוצה לתת את ארץ-ישראל.

היו"ר ש' וייס: –

חבר הכנסת מצא.

יהושע מצא (הליכוד):

הוא הוצה הזיות, אדוני.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא.

יהושע מצא (הליכוד):

זה איש עם הזיות.

שר החוץ ש' פרס:

בשטח יש ארגון שהוא מיעוט, ה"חמאס".

גונן שגב (צומת):

מיעוט איפה?

שר החוץ ש' פרס:

בקרב הפלשתינים.

גונן שגב (צומת):

איזה מיעוט הוא? 40%, 30%?

היו"ר ש' וייס:

לא, זה לא ילך. אנחנו נפסיק את הישיבה. חבר הכנסת גונן שגב, אני קורא אותך לסדר.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה הוצה הזיות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת מצא, אני הוצה הזיות, למשל, שיקום כור גרעיני; למשל, שתהיה תעשייה אווירית; למשל, שיהיה צה"ל חזק. אילו הזיות אתה הזית? באיזו חוצפה אתה מדבר?

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עוזי לנדאו.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה הוזה הזיות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה.

שר החוץ ש' פרס:

זה לא יעזור ולא תבהילו איש. איש לא תבהילו.

משה קצב (הליכוד):

אתה תייסד את המדינה הפלשתינית ביהודה ובשומרון.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב.

שר החוץ ש' פרס:

תן להם לדבר. מה אכפת לך? שיפריעו קצת.

היו"ר ש' וייס:

הם רוצים לטרפד לך את זה.

שר החוץ ש' פרס:

הם רוצים לטרפד, יטרפדו.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לא לאפשר טרפוד של דיון.

שר החוץ ש' פרס:

שום דבר לא יקרה. אני לא ספינה והם לא טורפדו, שום דבר לא יקרה. עוד קריאת ביניים ועוד קריאת ביניים, יתעייפו, האמת לא תתעייף.

בשטח יש "חמאס" חמוש וקואליציה פלשתינית ללא משטרה. אנחנו צריכים להגן על הרוב הפלשתיני בפני המיעוט הפלשתיני החמוש? מדוע? חבר הכנסת דוד לוי אומר: אי-אפשר לסמוך עליהם שיילחמו ב"חמאס". תגיד: מדוע בירדן הם לחמו? מדוע בירדן עשו את "ספטמבר השחור"? מדוע בירדן אין "חמאס"? מדוע במצרים אין "חמאס"?

עוזי לבדאו (הליכוד):

איזה שטויות אלה? אתם הקמתם את ה"חמאס". אתם צוחקים מאתנו?

שר החוץ ש' פרס:

תן לערבים להגן על הרוב שלהם, לא אתה תגן על הרוב הערבי, לא אתה לוחם במיעוט הערבי החמוש. תן להם, זה עסקם, לא עסקך.

קריאה:

זה אש"ף, זה לא ה"חמאס". אתה מוליך שולל.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הכול שטויות.

שר החוץ ש' פרס:

הליכוד התחיל את המשא-ומתן. אגב, אומרים: הליכוד התחיל את תהליך השלום. אני רוצה להבחין. מר מנחם בגין, עליו השלום, עשה שלום. מר שמיר, ייבדל לחיים ארוכים, עשה תהלוכה שאיננה זזה לשום מקום. זו היתה המטרה. עשו תהלוכה במדריד עם קישוט, עם צרמוניה, עם שולחן, ובשקט אמרו: לא זזים מכאן, זו רק תחנה שבה עומדים, משם לא זזים, ולא לחינם מר שמיר לא הצביע בעד השלום של מר בגין.

אני רוצה להגיד, ההסכם שאנו עשינו טוב יותר בכמה מובנים, גם מקמפ-דיוויד וגם מתוכנית האוטונומיה שלה הסכים הליכוד, ובדברים יסודיים: בהסכם קמפ-דיוויד אומנם מדובר על הסדר להבטחת ביטחון פנים וחוץ, אך לא כתוב מי יעשה את זה; אצלנו כתוב שזה אנחנו. בקמפ-דיוויד לא כתוב מהו מקור הסמכות; אצלנו – אנחנו מקור הסמכות. בהסכם קמפ-דיוויד יש טשטוש אם זו אוטונומיה לאנשים או לשטחים; אצלנו יש שלוש הבחנות: בין שטחים לבין אנשים ועניינים. מבחינת השטחים, התוכנית שאנו מציעים איננה כוללת את ירושלים.

גונן שגב (צומת):

עדיין.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני, עדיין. אתה תהיה מיסטר עדיין, אני עדיין לא מיסטר עדיין אלא מדבר על הסכם שהושג. אתה עומד בצומת, לכן אתה עדיין בצומת, אני כבר אחרי הצומת, אינני עדיין ואינני צומת.

אצלנו יש הבחנה גם לגבי האוטונומיה. הלוא האוטונומיה של הליכוד חלה על כל השטח עד "הקו הירוק". אצלנו אין לא ירושלים, לא התנחלויות, לא אזורי ביטחון, לא כבישים ולא דרכים. אצלנו יש גם אוטונומיה פרסונלית, היא איננה חלה על ישראלים, על שום ישראלי בשטח. אצלנו יש הבחנה עניינית, האוטונומיה איננה חלה על הדברים העיקריים שלהם אנו אחראים. אמרנו שאנו אחראים לנושאי החוץ, הביטחון, המתנחלים והישראלים. אלה הדברים הכי ברורים, יותר טוב מכל הטשטוש, העמעום, ההתחמקות וה-"DOUBLE TALK" שהיה קיים קודם לכן.

אני רוצה לומר עוד דבר: אין שום ספק שאנחנו לא מביאים שום הצעה על מדינה פלשתינית. במבוא כתוב בעברית, באנגלית ובכל שפה אחרת המשפט הבא: יעדו של המשא-ומתן הינו, במסגרת השלום הנוכחי להקים רשות פלשתינית של זמן ביניים, לממשל עצמי.

גונן שגב (צומת):

עד?

שר החוץ ש' פרס:

לחמש שנים.

היו"ר ש' וייס:

עד לקריאה שלישית לסדר.

שר החוץ ש' פרס:

עד שנעבור את הצומת.

אני רוצה להוסיף ולומר: דוד היקר, דוד לוי, אתה אומר שלנו אין אסטרטגיה? אני אגיד לך: כל הסיפורים האלה של חבר הכנסת ביבי נתניהו אינם לעניין. ראש הממשלה יצחק רבין אמר לפני הבחירות שאנחנו בעד פשרה טריטוריאלית. לא הווינו ולא רימינו איש. אמרנו שאנחנו לא רוצים לספח 2 מיליוני ערבים, דברים נאמרו, וזכינו על סמך זה ברוב.

עוזי לנדאו (הליכוד):

שקר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר.

לימור לבנת (הליכוד):

למה הכחשת שנפגשת עם איש אש"ף?

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה לומר: דוד, יש לנו אסטרטגיה, גם שלילית וגם חיובית. האסטרטגיה השלילית היא, לא להפוך את המזרח התיכון לבלקן ואת ישראל ליוגוסלביה, אלא להפוך את המזרח התיכון לדומה לאירופה ואת ישראל למדינה יהודית. זו אסטרטגיה בהירה וחד-משמעית. אולי עמוק בלבך אתה מבין את זה טוב מאוד. למה אני אומר שזה עמוק בלבך של כל ליכודניק? אחרי הכול ויתרתם על עבר-הירדן מאותם טעמים. בינינו לבין עצמנו, לא נעים להזכיר, האם אדמת עבר-הירדן היא פחות מעזה או מרמת-הגולן? אנחנו ילדים קטנים? גם אתם יודעים: לא בלקן ולא יוגוסלביה, אלא אזור החי בשלום, ארץ החיה בשלום עם עצמה, עם ערכים מוסריים, ארץ שאיננה שולטת על שום עם אחר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת נתניהו, הרי אתה לא יודע מה להציע.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נתניהו, עשיתי מאמץ רב לארגן שלא יפריעו לך, תעזור לי עכשיו אתה.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת נתניהו, מאוד ניסיתי – – –

יהושע מצא (הליכוד):

לבלאס היה מוסר גבוה מאוד.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא.

שר החוץ ש' פרס:

ניסיתי להתווכח – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, מיצית היום את כל קריאות הביניים.

יהושע מצא (הליכוד):

אני מזכיר לו את בלאס.

היו"ר ש' וייס:

אצטרך להוציא אותך, זה לא נעים.

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, זה לא עוזר לשר החוץ.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת ביבי נתניהו – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, שים לב שאתה לא עוזר.

שר החוץ ש' פרס:

ניסיתי בפנים להתווכח אתך – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, זה משהו פנטסטי, הוא בכלל לא – – –

שר החוץ ש' פרס:

תן לי רגע לדבר.

היו"ר ש' וייס:

אני אתן לך.

שר החוץ ש' פרס:

תן לי, אני אסתדר, תן שרן כהן יגיד מלה, מה זה מפריע לי?

חבר הכנסת ביבי נתניהו, קמת וחזרת מאמריקה. נכנסת לערפל, ואני אתך. אתה מנסה לצאת מהערפל ולא יכול, גם אני לא יכול. שנינו בערפל, אני לא יודע מה אתה רוצה בעצם. אני רוצה להסביר לך, בכל הכבוד ובכל היושר, היינו באופוזיציה, הליכוד בא עם הצעה להוריד התנחלויות, אצלנו היו חברים שעמדו בתוקף כמו סלע – לא להוריד התנחלויות, אך אני כראש האופוזיציה אמרתי: אומנם זה לא מוצא חן בעיני, אבל צריך לקבל או לא לקבל, ואנחנו כאופוזיציה תמכנו בבגין.

יהושע מצא (הליכוד):

היה לנו רוב.

שר החוץ ש' פרס:

בניגוד לרבים מכם. אתה היית צריך לקום היום ולתמוך בהצעות שלנו.

שר החוץ ש' פרס:

רן כהן, תפסיק לרגע, מדוע אתה מפריע כל הזמן, תשב בשקט.

היו"ר ש' וייס:

אני או אתה.

שר החוץ ש' פרס:

אתם אמרתם: אסור להונות את הציבור. אתם לא אמרתם לציבור שאתם בעד האוטונומיה? מדוע אינכם תומכים באוטונומיה?

לימור לבנת (הליכוד):

זו לא אוטונומיה.

שר החוץ ש' פרס:

אנו לא מציעים להוריד התנחלויות. ירושלים היא מחוץ לעניין. מדוע אין לכם התבונה, היושר ואומץ הלב לקום ולתמוך באוטונומיה? אתה מפר הבטחה לבוחרים, לא רבין. רבין מקיים את מה שהוא אמר, אתה לא מקיים. אתם דיברתם על אוטונומיה, ואינכם מקיימים אותה.

שמעתי אותך מדבר על יריחו, ובית-לחם יותר טוב? איזו מדינה? איפה יש מדינה?

בנימין נתניהו (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

תסלח לי, חבר הכנסת נתניהו, עם כל הכבוד לך, אם אתה כותב שזה הסדר ביניים, כל העם צריך להאמין; אם אנחנו כותבים שזה הסדר ביניים, זה אחרת?

בנימין נתניהו (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

איזה אדמות? לא קראת, היית באמריקה, היית בערפל. באת ואינך יודע במה מדובר, תאמין לי. אני כראש האופוזיציה הייתי בודק.

יהושע מצא (הליכוד):

השר שריד יודע?

שר החוץ ש' פרס:

האם אפשר להרגיע את הצעקן הזה, מצא?

היו"ר ש' וייס:

אדוני שר החוץ, יש לי בקשה אליך, אני משתדל להרגיע ואתה מבקש שלא ארגיע. אני קצת במבוכה, תפקידי להרגיע ואני מקבל משכורת בשביל זה.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אולי שר החוץ יתחייב שהממשלה מתנגדת להקמת מדינה פלשתינית?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, שר החוץ יאמר מה שהוא יחפוץ.

שר החוץ ש' פרס:

אני אסתדר.

אני רוצה להציע הסדר ביניים למשה קצב: אני אתחייב שאנחנו נתנגד למדינה פלשתינית, ואתה תתחייב לתמוך באוטונומיה.

משה קצב (הליכוד):

אתה לא עונה על שאלתי.

שר החוץ ש' פרס:

למה לא? אני רוצה להגיע להבנה אתך, הרי אתה בעד אוטונומיה, שכחת, משה קצב. רק לפני חצי שנה היית בעד האוטונומיה, מה קרה לך? מה נכנס לך לראש?

משה קצב (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

אני מסכים, אני מסכים אתך. מישהו מציע לך — — —

היו"ר ש' וייס:

השר רמון, אנא.

שר החוץ ש' פרס:

מישהו מציע לך כאן מדינה פלשתינית?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת משה קצב.

שר החוץ ש' פרס:

מישהו מציע לך מדינה פלשתינית?

דב שילנסקי (הליכוד):

זאת אותה אוטונומיה של קמפ-דייוויד?

שר החוץ ש' פרס:

לי אין ספק – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

האם זאת אותה אוטונומיה של קמפ-דייוויד?

קריאה:

לא, לא.

שר החוץ ש' פרס:

בבקשה?

קריאה:

לא, לא.

קריאות:

שר החוץ ש' פרס:

לא, היא יותר טובה; יותר טובה. מה אני יכול לעשות? כן. מותר לשפר, לא? האוטונומיה שאני מציע יותר טובה ממה שהוצע בקמפ-דייוויד.

קריאות:

שר החוץ ש' פרס:

מה לעשות? קורה בחיים. מכל מלמדי השכלתי.

אני רוצה להגיד לכם, חברי הליכוד, עשו חשבון-נפש. אתם עושים שגיאה היסטורית. התחייבתם לאוטונומיה, ואיך אמר חבר הכנסת ביבי נתניהו? – אתם משלים את הבוחר. אתם עושים הונאה. אתם לא מקיימים את מה שהבטחתם.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אל תטיף לנו מוסר.

שר החוץ ש' פרס:

אשר לנו, אנחנו מאוחדים ומשוכנעים, ואני רוצה לומר כך. אפשר להתווכח עם ארגון זה או ארגון אחר, אנחנו לא מנהלים משא-ומתן עם ארגונים. אנחנו מנהלים משא-ומתן עם עם, עם פלשתיני כפי שהוכר בקמפ-דייוויד, THE PEOPLE PALESTINIAN, ניסוח של קמפ-דייוויד. אנחנו רוצים לעשות מזרח תיכון של שלום, של כבוד ושל ביטחון.

אברהם הירשזון (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

בענייני ביטחון, היות שראש הממשלה איננו, אני רוצה לומר, שלא היה אדם שכל כך התעקש על כל תג ותג בענייני ביטחון – ואנחנו אחראים לביטחון חוץ ולביטחון פנים. אנחנו אחראים לביטחון של מדינת ישראל ולביטחון של כל ישראלי בשטחים כולם – — —

יוסף בא-גד (מולדת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אי-אפשר לקרוא קריאת ביניים כאשר אינך יושב במקומך.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת בא-גד – ברח הגשר. חכה.

אני רוצה לומר, שזאת הצעה – — —

היו"ר ש' וייס:

זה גשר וטרלו; ותר לו. בסדר.

שר החוץ ש' פרס:

זאת הצעה אמיתית, ואני רוצה לומר, שלא ניסינו לא להשלות את היהודים – — —

קריאות:

— — —

שר החוץ ש' פרס:

— — ולא להשלות את הפלשתינים. אנחנו רוצים לחיות אתם בשלום. הם בני אדם כמונו. אנחנו לא רוצים לשלוט בהם, לזלזל בהם, לבזות אותם, הם לא יצור של ארבע רגליים, הם לא סגורים בבקבוקים, הם לא חיות, הם אנשים כמונו, זאת תורת ישראל, ונחיה אתם בשלום.

אני קורא לחברי בליכוד לעשות שוקלים מחדש. קודם כול תקראו על מה מדובר. אל תנחשו. עשיתם כאן הימור נורא. אתם מתווכחים עם ניחוש ולא עם נייר. עוד לא ראיתם אותו — — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

איזה ערך יש לנייר?

שר החוץ ש' פרס:

לנייר יש ערך שמאחוריו ניצב העם היהודי — —

קריאות:

— — —

שר החוץ ש' פרס:

— — מדינת ישראל, וצבא-הגנה לישראל.

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

מה הצעתך?

שר החוץ ש' פרס:

אני לא יכול, בשלב זה, לפרט את התוכנית במלואה, שכן ממשלת ישראל טרם אישרה אותה. הממשלה תתכנס היום בשעה 19:00, והיא תדון. תקוותי שהיא תאשר, ונביא בשורה לדור הצעיר בישראל, שאחרי מאה שנות טרור אין חזרה על עוד מאה שנות טרור, אלא יש פתיחה של – –

קריאה:

– – –

היו"ר ש' וייס:

אל תפריע.

שר החוץ ש' פרס:

– – מאה שנות הידברות ושכנות; כל עם תחת דגלו, כל עם עם ספר תפילתו, כל העמים בשיתוף פעולה כלכלי, למען עתיד האזור כולו.

אני מציע להעביר את ההצעה – – –

היו"ר ש' וייס:

כולה.

שר החוץ ש' פרס:

— — — כולה, לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

קריאות:

— — —

משה קצב (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, יש לנו הצעות אחרות, ומייד נעבור להנמקה קצרה. אני רוצה להודות מאוד לשר החוץ על שני תפקידים שהוא מילא כאן, גם כשר החוץ, גם בחלק מהזמן כיושב-ראש ישיבה, ואת שני הדברים הוא עשה טוב מאוד.

חבר הכנסת חגי מירום מציע לוותר. חבר הכנסת יהושע מצא, במסגרת דקה מן המיקרופון, מבקש להסיר את ההצעה של חבר הכנסת שגיא. דקה, חבר הכנסת מצא. נא להתקין לו את המיקרופון.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

שמנו לו מקטין קול. זה בסדר. בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, במסגרת דקה אני צריך למדוד את עצמי עם נייר כך שאין בעיה.

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להסיר את הצעת רבין-מרצ-העבודה למסור את עזה ויריחו למפקדות ערפאת כראש גשר של המדינה הפלשתינית לעבר ירושלים.

אכן, כדברים בימים האחרונים, הסרתם מעל פניכם את המסכות – –

היו"ר ש' וייס:

לא להפריע.

יהושע מצא (הליכוד):

– – מסכת הרמייה שלבשתם בתקופת הבחירות. לבשתם מסכה בצבע כחול. את פרס, הוזה ההזיות, הסרתם בתקופת הבחירות. הוא לא נראה בשטח – – –

קריאה:

– – –

יהושע מצא (הליכוד):

רבין, ברמייה, הודיע לעם כי לא תהיה נסיגה, לא תהיה הכרה באש"ף. הולכתם שולל את הדמוקרטיה. זאת לא יכולה להגן עליכם יותר.

הסרת המסכות מעל פניכם מסירה מכם כל לגיטימיות להמשיך ולשלוט. נותרה לכם רק דרך אחת, לפזר את הממשלה ולהכריז על מערכת בחירות דמוקרטית, כדי שהעם יוכל להתייחס לאמירות שיש בכוונתן להקים מדינה פלשתינית, ולא לתקופה שבה קיבלתם אמון של מסכות על פניכם.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת לנדאו מבקש להסיר את ההצעה של חבר הכנסת אורון מסדר-היום. דקה, מן המיקרופון.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, האזנתי בתשומת לב לדברים שאמר סגן ראש הממשלה – – –

היו"ר ש' וייס:

רק רגע.

עוזי לנדאו (הליכוד):

השר רמון העלה בשורה – – –

קריאה:

מי אמר?

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הקשבתי בתשומת לב – – –

היו"ר ש' וייס:

סליחה, תתחיל מחדש.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הקשבתי בתשומת לב לדברים שאמר שר החוץ, ונוכח האופטימיות שלו אינני יכול אלא לנסות ולרענן את זיכרוננו ואת זיכרון כולנו מדברים שכתב, ואני קורא מן המקור: CHAMBR LAIN LATER WROTE – וזה אחרי פגישתו עם היטלר בברכטסגאדן, והוא כתב כך:

אדוני שר החוץ, יחסך לערפאת ולאש"ף, האם איננו דומה ליחסו של צ'מברליין להיטלר? שכחת, אם כך פני הדברים, אולי לסיים בדברי הבשורה שלך כאן, בנייר ההסכמות שלך עם אש"ף ולומר במלים – – –

קריאות:

– – –

היו"ר ש' וייס:

אבל זה מסתיים בעוד עשר שניות. סבלנות.

עוזי לנדאו (הליכוד):

PEACE IN OUR TIME. אדוני היושב-ראש, במצעד ההישגים של מר פרס – – –

היו"ר ש' וייס:

יש לך חמש שניות.

עוזי לנדאו (הליכוד):

חמש שניות מספיקות להזכיר לכולם, שלא הקשבנו להצעתך והפצצנו את הכור, ומשום כך לא היה לפני שלוש שנים נשק גרעיני בידי סדאם חוסיין.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

מן הכשרון הזה צריך להיזהר גם עכשיו. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

לכן אתה מציע להסיר את ההצעה של חבר הכנסת אורון.

חבר הכנסת גונן שגב רוצה להציע להסיר את ההצעה של חבר הכנסת דוד לוי. בבקשה. דקה.

גונן שגב (צומת):

ביקשתי להסיר את הצעתו של חבר הכנסת לוי באופן טכני, כמובן – – –

היו"ר ש' וייס:

לא צריך לומר את זה, כי אז אני לא אאפשר.

גונן שגב (צומת):

לא תאפשר? בסדר. אני לא אתפלא.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

גונן שגב (צומת):

הנאום היה טוב, באמת. הקשבתי לדבריו של שמעון פרס, שר החוץ. נודע לנו היום שוב, כן, שעזה בעצם – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גולדשמידט, אתה פעיל מאוד היום. יומרץ חבר הכנסת אלי גולדשמידט, מספיק. זהו. בבקשה.

גונן שגב (צומת):

רצועת-עזה, כבוד שר החוץ, מונה 760,000, בערך, פלשתינים. אין שם מיעוט של "חמאס" אלא רוב של "חמאס". רצועת-עזה, גם מבחינת השטח וגם מבחינה האוכלוסייה שם, תהפוך למדינת טרור מספר אחת בעולם הערבי כולו, בלב מדינת ישראל.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פלד, אל תפריע. חבר הכנסת פלד, סיעת צומת מציעה הצעה. בבקשה. דבר.

גונן שגב (צומת):

אני חושב שהצעד שעשיתם הוא אחד הצעדים הקשים ביותר, לא רק בגלל מהותו אלא בעיקר בגלל הסודיות אשר רגילה או שאתם רגילים לה במשך כל השנים. אין לכם כל מנדט לבצע פעולה כזאת לפני שבדקים עם העם. לא קיבלתם מנדט להקים מדינה פלשתינית, ואתם מקימים מדינה פלשתינית, עם כל התירוצים שלא נתת, שר החוץ, מעל הדוכן.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת שגב ביקש להוריד מסדר-היום הצעה של דוד לוי, בנאום קצר שחזק את דבריו של חבר הכנסת דוד לוי.

אנחנו עוברים להצבעה. יש לפנינו הצעה של שר החוץ: להעביר את כל הסוגיות הללו לוועדת החוץ והביטחון. חבר הכנסת נתניהו, אתה מסכים?

בנימין נתניהו (הליכוד):

כן.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אורון, מסכים?

חיים אורון (מרצ):

כן.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דוד לוי?

דוד לוי (הליכוד):

כן.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שגיא?

גדעון שגיא (העבודה):

כן.

היו"ר ש' וייס:

תראו כיצד בנושא כל כך שנוי במחלוקת תהיה עכשיו אחדות דעות מדהימה בכנסת.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מציע — — —

היו"ר ש' וייס:

ההצבעה החלה, אין עוד מקום להצעות.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הנושאים לוועדה – 73

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושאים בסדר-היום – 2

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הנושאים לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

73 חברי כנסת, באחדות יוצאת דופן, הביאו את הנושא לוועדת החוץ והביטחון; שני מתנגדים, אחד נמנע. הנושא יטופל בוועדת החוץ והביטחון.

הפסקה של דקה, ועוברים לנושא הבא בסדר-היום.

ההבנות של רבין עם ה"חיזבאללה"

היו"ר י' עזרן:

הנושא הבא: ההבנות של רבין עם ה"חיזבאללה". ינמק – חבר הכנסת רחבעם זאבי; ישיב – סגן שר הביטחון.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, שמחת ההסכם עם אש"ף דחקה הצדה את השתוללות ה"חיזבאללה" באזור הביטחון בדרום-לבנון. כנהוג במקומותינו, נשוב לעסוק בזה רק כאשר תהיה לנו תזכורת של דמים משם. אני מבקש לא לחכות לתזכורת הזאת ולעסוק בזה עתה.

הקמתם של אזור הביטחון וצבא דרום-לבנון היתה בזמנה החלטה נכונה ותמכנו בה. היציאה למבצע דין-וחשבון היתה החלטה נכונה ותמכנו בה. אבל מה שהיה נכון בזמנו איננו בהכרח נכון גם היום, כאשר הנסיבות השתנו. בצד"ל שולבו צעירים מתושבי האזור ובהם שיעים רבים, כי האינטרס שלהם היה מניעת השתלטות פלשתינית על דרום-לבנון. מאז הורחקו משם הפלשתינים, והמיליציות בלבנון פורקו ממשקן, כולן פרט ל"חיזבאללה", אין עוד אינטרס לשיעים לשרת בצבא-חסות כמו צד"ל, שמעמיד בפניהם בעיות של מלחמה כנגד אחיהם. אם הם עדיין משרתים בצד"ל, הרי זה נובע מצורך כלכלי או בשליחות ריגול של ה"חיזבאללה". במוקדם או במאוחר יעבור צד"ל מן העולם, וצה"ל יישאר שם בעצמו, ולו רק בשל כך אסור להרחיב את אזור הביטחון וצריך לחשוב על השלב הבא.

מבצע דין-וחשבון, שהמודוס אופרנדי שלו היה יוצא דופן בהפעלה מסיבית של אש ארטילרית ובהפצצות מהאוויר, בלי סיכון חיילינו מחד גיסא ופגיעה רבה במאות אלפי אזרחים לבנונים מאידך גיסא, היה יכול להניב פירות והישגים הרבה מעבר ל"הבנות" שהשיג רבין עם ה"חיזבאללה" באמצעות מתווכחים. בתום המבצע הזה, שהזדרזו לסיימו אפילו שלא היו לחצים מדיניים, והעולם הביט בו בשוויון נפש חרף גירוש האוכלוסייה ההמוני, שכחו קברניטי המדינה את העיקרון של "ניצול ההצלחה" והסתפקו ב"הבנות" מפוקפקות.

במזרח התיכון מפירים אפילו הסכמים כתובים בין מדינות ולא רק הבנות בעל-פה. הבנות עם גורם שאיננו מדינה ואין לו כתובת הן הרבה הרבה פחות מהסכם, להבנות האלה אין ערבים, וישראל איננה יכולה לצאת למבצע כזה בכל יום שני וחמישי.

1,000 גיחות של מטוסי חיל האוויר ו-23,000 פגזים, שנחתו ביישובי השיעים שמצפון לאזור הביטחון, הביאו אותם להתקפות מהקיצוניות הפנאטית שלהם ולנכונות להסדר עם ישראל. אבל הממשלה שלנו היתה קצרת רואי וחסרת חזון כדי לנצל את ההצלחה, והיא הסתפקה בהבטחה של הפסקת ירי "קטיושות" לעבר יישובי הצפון. הפיגועים של ה"חיזבאללה" בצה"ל ובצד"ל באזור הביטחון לא נכללו בהבנות, והם ראו עצמם חופשים להמשיך ולפגוע בנו באזור הביטחון. כך הבין זאת ה"חיזבאללה", וכך הבינה זאת דמשק.

אזור הביטחון נועד למנוע פגיעות ורצח ביהודים במנרה ובכפר-יובל, אבל גם חיילי צה"ל שנפלים באזור הביטחון הם יהודים. גם להם יש אמא ואבא וחברה. עד היום נפלו 99 חיילי צה"ל באזור הביטחון ונפצעו שם מאות. כאשר אנשי ה"חיזבאללה" חידשו את הפיגועים באזור הביטחון – צה"ל כמעט שלא הגיב, במצוות הממשלה, וזאת כדי לא לקלקל את שמחת ההבנות. מבצע דין-וחשבון יכול היה להפסיק את הפיגועים גם באזור הביטחון, אלא שהממשלה צהלה מהישגה בהבנות המוגבלות ולא תבעה את החלתן גם על גזרה זאת.

המלחמה הישירה במניחי מטעני הצד ובטומני המוקשים היא קשה ביותר. אבל מי זה אמר שצריך להילחם בהם באופן ישיר? הרי במבצע דין-וחשבון נוכחנו שאפשר ללחוץ על ה"חיזבאללה" בדרכים עקיפות, שהן נוחות לנו וכואבות להם.

בכל ה"שמחה" הזאת יוצאת סוריה בלי פגע והיא אפילו צוברת כוח. סוריה אחראית במידה רבה למבצעי ה"חיזבאללה", היא חולשת על צירי האספקה שלהם והיא יכולה לרסנם. אבל לסוריה טוב שממשיכים לפגוע בישראל, להכות בישראל. והיהודים ממשיכים לבוא לשיחות שלום אתם. אסד ממשיך להצטייד בכלי נשק להשמדה המונית, החל מטילים ארוכי טווח ועד לנשק כימי, שמענם העתידי הוא ערי הפרזות של ישראל. ואילו אצלנו מחניפים לו בתארים של מנהיג רציני מאוד ואחראי

מאוד. לו היו הקברניטים שלנו מבינים קצת במנטליות של המזרח התיכון, הם היו מבינים שיש להפסיק מייד את השיחות עם הסורים, ואת זה הערבים היו מבינים.

בהערכת המצב שלנו צריך להביא בחשבון את האפשרות שהסורים מגלגלים תוכנית הונאה אסטרטגית, שלפיה יש להזין את ישראל בהערכה שפניהם לשלום. ייתכן שזה לא כך, אבל ייתכן שזה כן כך. ובהערכת מצב יש להתכונן לאפשרות הגרועה.

אם היתה ממשלה בירושלים, שהיתה נוהגת באחריות לביטחון ישראל ולא עוסקת בעיקר בהישרדותה, היא היתה מכה ב"חיזבאללה" עד שיקבל על עצמו שלא לפגוע באזור הביטחון, והם לא היו רחוקים מכך בסוף מבצע דין-וחשבון. ואם היתה ממשלה רצינית בירושלים, היא היתה בודקת את האפשרות להכניס טריז בין דמשק לביירות. היא היתה אומרת לממשלת לבנון, שנמצאת בתהליך של התחזקות ופריקת העול הסורי מעליה, שישראל תיאות לצאת מאזור הביטחון לאחר שיפורק הנשק מעל ה"חיזבאללה", כפי שנעשה לכל המיליציות האחרות בלבנון, ולאחר שצבא לבנון יתפוס את החלל שיווצר.

מהלך כזה היה מביא אתו את היתרונות הבאים: א. תימוכין לתהליך של הפחתת השליטה הסורית בלבנון; ב. נטרול הטענה השיעית על כיבוש זר בארצם, ובעצם ביטול צידוק הקיום של ה"חיזבאללה"; ג. חוסך לצה"ל התבוססות בביצה הלבנונית על כל המשתמע מכך; ד. חוסך לישראל את הצורך בקיום צד"ל מתפורר; ה. קובע כתובת של מדינה שכנה האחראית למניעת הטרור מגבולה; ו. מביא לישראל נקודות בזירה הבין-לאומית.

אולי לבנון לא תקבל זאת ולא יצא מזה דבר, אבל מה רע בלהציע זאת?

אין סכנה שממשלת רבין תציע זאת, כי היא נסחפה בתהליך שנקרא בטעות ובשקר תהליך השלום ואשר איננו אלא רמייה וכחש והוא שלב בחיסול המפעל הציוני ומדינת ישראל. פניו של אסד אינם לשלום, הוא רוצה את כל רמת-הגולן כשלב ראשון, ובשלב הבא את פלשתינ כולה, שלפי השקפתו היא סוריה הדרומית. נשיא של מדינה רעבה איננו משקיע את כספו בטילים ואיננו מבזבז את משאביו על נשק כימי וקונבנציונלי.

את זה מסרבים להבין בממשלה, שעסוקה כעת במכירה כללית של ארץ-ישראל לגרועים שבאויבינו. לפתע מתברר שכל הכחשות הממשלה על מגעים עם אש"ף היו שקריות. מתברר שרבין וערפאת הם תאומים פוליטיים. שניהם נאבקים על הישרדות, ואז רבין מציל את ערפאת וערפאת מציל את רבין.

רבין המומר והמפורס והמזויאד היה למושיעו של אש"ף הגוסס, ושל ערפאת השוקע. הוא מאפשר לו להקים את מפקדתו ביריחו, במרחק 20 דקות מקריית בן-גוריון בירושלים.

היו"ר י' עזרני:

יש כבר תקדים, הצילו פעם את ערפאת מביירות, לא?

רחבעם זאבי (מולדת):

הצילו אותו הרבה פעמים וימשיכו להציל אותו הרבה פעמים, כל עוד תהיה ממשלה שלא מבינה את ייעודה, להגן על עם ישראל בארץ-ישראל, ובשבילך אני מוסיף, וגם בשבילי, לפי תורת ישראל.

האם רבין ב-1993 הוא אותו רבין שאמר בשנת 1980, שפינוי הגדה המערבית מצדנו יגרום לאיום הגדול ביותר שיכול להיות בשבילנו? והוא הוסיף, שחווה במזרח התיכון איננו כמו חווה באירופה. רבין הגדיר את הנסיגה מ"ש כאיום הגדול ביותר בשבילנו. לאיזה רבין אנחנו צריכים להאמין?

"לא ננהל משא-ומתן עם שום גורם פלשתיני. עצם ההסכמה לנהל משא-ומתן כזה פירושה התייחסות מצד ישראל אל האפשרות של הקמת מדינה שלישית בין ישראל לירדן, ולכך מתנגדת ישראל בכל תוקף" – גם את זה אמר רבין. הוא גם אמר: "אינני נותן אגורה שחוקה תמורת תוכנית האוטונומיה".

מה קרה לרבין? מה קרה לו שישנה דעתו, שירמה את בוחרין, שילך בתלם של חד"ש, שיושיע את ערפאת, שייחקק בדברי הימים כמי שהחל בחיסול מדינת היהודים?

אל לה לממשלת רבין-זיאד לקבוע עובדות בלתי הפיכות. אנחנו תובעים ללכת אל העם ולשאול את פיו, האם גם הוא רוצה בהתאבדות מרצון לפי נוסחאות מרצ-חד"ש? אנחנו תובעים בחירות חדשות בטרם תינתנה הסכמות לנסיגות, בטרם פורענות שתבוא עלינו, בטרם תאבד מדינת היהודים. תודה, אדוני.

היו"ר י' עזרן:

תודה לחבר הכנסת רחבעם זאבי. אני מבקש מסגן שר הביטחון להתייחס לנושא. בבקשה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, בהצעתו של חבר הכנסת זאבי היו שני חלקים: חלק אחד שאומנם נוגע לנושא של הבנה בין ישראל לבין ה"חיזבאללה"; חלק שני נוגע למדיניות הכוללת, מדיניות השלום והביטחון.

אני אינני רוצה להתווכח לגבי מדיניות השלום והביטחון, כי על זה היה פה דיון רק לפני כמה דקות.

רחבעם זאבי (מולדת):

אם תרשה לי, אדוני סגן השר – לכן תבעתי מהיושב-ראש לכלול אותי בסט הקודם, כפי שגם הופץ בין חברי הכנסת. אבל בעקשנות לא מובנת הוא הפריד אותי.

סגן שר הביטחון מ' גור:

כן, שמעתי את הדו-שיח הזה.

בכל אשר נוגע ל"חיזבאללה", הרי גם חבר הכנסת זאבי מדבר על העתיד. אני לא הייתי חושב שיש טעם להיכנס לדיון מפורט של הערכת מצב, כיצד לפעול נגדם, כאן במליאה. המקום הנכון לדון בו בסוגיה הזאת בכובד ראש הוא ועדת החוץ והביטחון. לכן אני מציע להעביר את הנושא לוועדה, ושם נוכל להציג את ההשקפה שלנו במפורט גם באסטרטגיה וגם בטקטיקה, ואפשר יהיה להתווכח ולקבל החלטות.

כל מה שנוגע לצד המדיני הכולל, את זה נשאיר לוויכוחים אחרים. אבל, כמובן, אם חבר הכנסת זאבי ירצה להעלות גם את זה בוועדה, הרי הוועדה עוסקת גם בעניינים מדיניים.

לכן אני מציע להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון לדיון מפורט. ואם שם גם ידונו בשאלות שנדונו קודם עם שר החוץ, הרי השגנו שתי טובות.

היו"ר י' עזרני:

ובכן, אני פונה למציע, האם אדוני מקבל את ההצעה של כבוד סגן השר להעביר את הנושא לוועדה?

רחבעם זאבי (מולדת):

כן, אדוני.

היו"ר י' עזרני:

תודה. אם כך, אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד העברת הנושא לוועדת החוץ והביטחון? נא להצביע.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני מבקש להוסיף גם את קולי.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 4

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

ארבעה בעד, אין מתנגדים – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

ביקשתי להוסיף את קולי.

היו"ר י' עזרן:

אין מתנגדים. בצירוף קולו של חבר הכנסת שמאי, חמישה בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. אני קובע שהנושא יעבור לוועדת החוץ והביטחון.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ד' שילנסקי:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע כי הונחה היום על שולחן הכנסת:

לקריאה שנייה ולקריאה שלישית – הצעת חוק הפיקוח על עסקי ביטוח (תיקון מס' 2), התשנ"ג – 1993, שהחזירה ועדת הכספים. תודה.

נסיגת רבין ורמון מהתחייבויותיהם לציבור לביטול הזיקה בין קופת-חולים להסתדרות במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי

היו"ר ד' שילנסקי:

הסעיף הבא בסדר-היום: נסיגת רבין ורמון מהתחייבויותיהם לציבור לביטול הזיקה בין קופת-חולים להסתדרות במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי. ינמק את ההצעה חבר הכנסת יעקב שמאי.

חבר הכנסת שפי, אתה פה עכשיו במאסר, אתה לא יכול לצאת, כדי שלא יהיה אולם ריק; לפחות שחבר כנסת אחד יהיה באולם, נוסף על היושב-ראש והנואם.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אומנם נסיגת רבין ורמון מהתחייבויותיהם לציבור לביטול הזיקה בין קופת-חולים להסתדרות במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי היא הנושא שאני צריך להעלות, ואני גם אעלה אותו, אבל אני רק רוצה לומר: לצערנו, שמענו כאן את הדיון, בעקבות ההסכם עם אש"ף. סיעת העבודה בכנסת נסוגה מעמדה עקרונית שאין משא-ומתן עם אש"ף. מנהלים היום משא-ומתן עם אש"ף, ואני מקווה שהמשא-ומתן הזה, אדוני היושב-ראש, ייפול לפני שהוא יספיק להיחתם, ואני מקווה גם שהכנסת לא תאפשר לו להתבצע.

אדוני היושב-ראש, אם על נסיבות אנחנו מדברים, הרי אנחנו זוכרים את כניסתו של שר הבריאות החדש-ישן – הוא כבר מכהן בתפקיד זה למעלה משנה – כאשר הוא אמר שיש נושא שהוא חייב להעביר אותו, וזו הפרדה בין קופת-חולים להסתדרות הכללית וביטול הזיקה ביניהן. שר הבריאות הבטיח לנו זאת. היו לנו גם שיחות, והוא ארגן פגישות במסגרת הסיעות כדי לשכנע שאכן תהיה הפרדה מוחלטת בין לבין, מה עוד ששר הבריאות ידע שקופת-חולים נמצאת במצוקה קשה, וכתוצאה מהמצוקה הקשה הזו, המבוטחים של קופת-חולים, המבוטחים של ההסתדרות הכללית, המשלמים את מיטב כספם, הם בעצם הנפגעים העיקריים מכך שקופת-חולים חולה. כתוצאה מכך האמנו לשר הבריאות, פשוט האמנו לו, ואפשרנו לנו להעביר גם את חוק ביטוח בריאות ממלכתי בקריאה ראשונה. הוא קיבל גם את הגיבוי שלי, גם את הגיבוי של הליכוד, מכיוון שאנחנו גם חושבים כמוך, אדוני שר הבריאות, שצריך ומחויבים לבצע את ההפרדה בין לבין, בין קופת-חולים לבין ההסתדרות הכללית.

אתה אומנם אמרת שאתה תתפטר אם יהיו שינויים. אדוני שר הבריאות, אם התכוונת לכל מה שאמרת, הרי אתה יודע שהיום הדברים נעשים קצת אחרת, ואתה יודע שההסתדרות מפעילה עליכם לחצים, אבל אני שואל שאלה פשוטה: מה קורה להצעה המקורית שלך? האם אתה עדיין עומד מאחורי ההבטחה העיקרית שלך, שאכן תהיה הפרדה, שלא תהיה זיקה בין קופת-חולים לבין ההסתדרות?

אני מבין שאתה גם הבנת, אדוני שר הבריאות, שההפרדה הזו היא מחויבת מכיוון שהיא לב לבו ונשמתו של חוק ביטוח בריאות ממלכתי. הציבור בישראל, אדוני שר הבריאות, מחכה בכיליון עיניים להפרדת הבריאות מהפוליטיקה. הוא מצפה מכם, ממך, אדוני שר הבריאות, וממפלגתך, כפי שהבטחתם, לפרוע את השטר. אבל, אדוני היושב-ראש, מתברר שממשלת רבין מעדיפה שוב את האינטרס של המנגנון המפלגתי על פני האינטרס של הציבור.

אנחנו רואים את הדברים, שמענו את הקולות, ראינו את המפגשים ושמענו את ההתחייבויות. היום כבר קיימת התחייבות – לפחות מהתקשורת למדנו על כך שההסתדרות הכללית הצליחה לכופף אתכם, וההסתדרות תובעת מכם, ואכן גם התחייבתם לה לשמור על הזיקה, גם כאשר אתה, אדוני שר הבריאות, יודע מה המשמעות של הזיקה. המשמעות של הזיקה בין קופת-חולים לבין ההסתדרות היא, שקופת-חולים תקבל פחות מאות מיליוני שקלים מדי שנה בשנה, ואילו המנגנון הפוליטי של ההסתדרות ימשיך לקבל את הכסף הזה, והתוצאה היא: אדוני שר הבריאות, אתה יודע שיצטרכו לבוא ולשחרר לפתחך כדי לבקש כספים בעתיד, כדי לחזק את קופת-חולים עוד פעם מתוך אותה טענה. רבין נכנע לתכתיב של המנגנון ההסתדרותי והמפלגתי. עוד הבטחה מההבטחות של ממשלת רבין מופרת בגסות. איפה השינוי של סדרי העדיפויות שעליו דיברתם, ובין היתר, כפי שאמרתי, גם הצלחתם והעברתם את חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

מה שאתם עושים לציבור זו "עבודה בעיניים". אתם הורסים לעם הזה את הבריאות. מדוע אתם עושים זאת? אלו שאלות שאתם צריכים לשאול את עצמכם. כמה עוד אפשר לעבוד על הציבור וכמה עוד אפשר לקחת את בריאות העם?

אדוני שר הבריאות וגם אדוני ראש הממשלה, הרי אתם יודעים שללא הפרדת הבריאות מהפוליטיקה אין תוכן מעשי לחוק ביטוח בריאות ממלכתי. כך אתם מבטלים רעיון מרכזי, ששירותי הבריאות לא יהיו תחת מנגנון פוליטי-מפלגתי ולא תחת מנגנון שישאב את המשאבים הכלכליים העיקריים של קופת-החולים הכללית בעיקר.

אדוני שר הבריאות, הרי אתה בעצמך דיברת לא אחת על עידוד המעבר בין הקופות ועל התחרות בין הקופות. מה יקרה היום לתחרות הזו? אם תישמר הזיקה בין קופת-חולים לבין ההסתדרות, איפה תישאר התחרות הזו? מתי אפשר יהיה לשפר את שירותי הבריאות של קופת-החולים הכללית? איך אפשר יהיה לעודד מעבר מקופה לקופה אם וכאשר עובד, חבר, אזרח ירצו לעבור משירות בריאות אחד לאחר?

כך אין ביטחון, אדוני שר הבריאות, שכספי קופת-חולים לא יוזרמו הלאה לכל מיני הוצאות שאינן בתחום מערכת הבריאות.

אתם, אדוני שר הבריאות, רוצים להוציא את כל הרוח מהמפרשים ולהטביע את חוק בריאות ממלכתי. עשה משהו כדי למנוע את ההטבעה הזו, אדוני שר הבריאות. זו שעת מבחן לך, אדוני שר הבריאות, ולממשלה. היום אתם עדיין יכולים למנוע את הזיקה ועדיין אתם יכולים להכתיב, גם במסגרת הוועדה שבה נמצא החוק, ואתה יכול, אדוני שר הבריאות, לבוא ולומר בניקיון כפיים, כפי שאתם יודעים להכתיב ולומר: זה מה שאנחנו רוצים, את זה לא רק אנחנו רוצים, אלא גם נעשה. כך תיראו אמינים, לפחות בנושא אחד, ולא כמו בשאר הנושאים, שבהם אתם נסוגים נסיגה אחר נסיגה מאמירות ומדברים שעליהם אתם מדברים.

נואף מסאלחה (העבודה):

אני אקח אותך לביקור בסוריה בשנה הבאה. אני מבטיח לך. אתה כועס?

יעקב שמאי (הליכוד):

אני רוצה לומר לך, ידידי, שכני, סגן שר הבריאות, מה לסוריה ולשירותי הבריאות הרעועים שקיימים היום?

נואף מסאלחה (העבודה):

אתה אמרת – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

מה לסוריה בלי רמת-הגולן ולישראל? על מה אתה מדבר? הלוא אתה רוצה שזה יהיה בלי רמת-הגולן. מה זה משנה לך? הרי לך זה לא משנה.

נואף מסאלחה (העבודה):

משנה, משנה. אני כמוך חרד לביטחון המדינה.

יעקב שמאי (הליכוד):

הלוא אתה יודע כמה דמים נשפכו ברמת-הגולן הזו, שכבר מדברים על החזרתה. אז בוא לא נתווכח על זה כעת, בוודאי לא בקטע הזה.

שר הבריאות ח' רמון:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

לא הפעלתי את השעון. אני מודה ומתוודה שלא הפעלתי את השעון. זה כבר לקראת סוף היום, אבל אני מעריך – – –

שר הבריאות ח' רמון:

אילו היה חבר הכנסת יעקב שמאי מדבר על בריאות, לא הייתי מעיר – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מניח שהוא עוד לא מדבר עשר דקות.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני אחסוך לך, אדוני היושב-ראש, אני לא אדבר יותר מאשר עוד רבע שעה.

שר הבריאות ח' רמון:

אין לי שום בעיה.

היו"ר ד' שילנסקי:

פה כולם מסכימים.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני שר הבריאות, מה שמונח היום על כפות המאזניים זוהי בעצם רפורמה אמיתית במערכת הבריאות מול המשך השיטה הבולשביקית שהביאה להרס, לקריסה של מערכת הבריאות במדינת ישראל. אני עדיין מאמין שאתה, אדוני שר הבריאות, יכול למנוע, אלא אם אתה תוותר ו/או כבר התקפלת.

לך אני אומר, אדוני שר הבריאות, העם שהריע לך במאבקך על חוק ביטוח בריאות יברח לך אם תיכנע לתכתיב המפלגה והמנגנון. הם לא יאמינו לך לא רק בנושא הזה, הם לא יאמינו לך בשום דבר, כי זו התחייבות שנתת עוד לפני שמונית לשר. לכן, אדוני שר הבריאות, מה שאני יכול להציע לך, תשמור על המינימום האלמנטרי של התחייבות ומוסר לגבי התחייבות של מאבק עד הסוף. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה רואה, חבר הכנסת שמאי התחשב בזה שהוא יודע שאתה צריך לרוץ לישיבה למעלה עם ראש הממשלה. אף-על-פי שהוא חולק על דעתך הוא התחשב בך.

רשות הדיבור לשר הבריאות.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מאוד שמח על ההצעה הזאת, כי הפרסומים שהיו, אין להם שום קשר למה שדובר ולמה שטרם סוכם אפילו. אני חושב שחבר הכנסת שמאי, שמצד אחד אני מודה לו שהעלה את ההצעה הזאת, מצד שני אני חושב שבמקום לבנות איזו תיאוריה שאין לה בסיס ואין לה רגליים, מוטב שהיה בא ושואל האם קרה כך וכך. אני יודע שהודעת לשכת ראש הממשלה הכחישה את הודעת דובר ההסתדרות בעניין הזה, ואני מצטער עליה.

יעקב שמאי (הליכוד):

את ההכחשה לא שמענו.

שר הבריאות ח' רמון:

מי שרצה שמע. היתה הכחשה, היא פורסמה גם בעיתונות. אתה ראש סיעה בהסתדרות, אני משוכנע שאתה קורא "דבר"; דווקא בעיתון "דבר" היה כתוב: חילוקי דעות לגבי תוצאות הפגישה.

יעקב שמאי (הליכוד):

זה פורסם כנראה ביום שלא הגיע אלי העיתון.

שר הבריאות ח' רמון:

יכול להיות. אני רוצה לומר כמה דברים ברורים וחד-משמעיים בנושא הזה. שום אגורה – אני מדגיש: שום אגורה – אשר תיגבה במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי לא תגיע לשום גורם אחר פרט לגורמים שנתנים שירותי בריאות, קופות-החולים; שום אגורה.

יעקב שמאי (הליכוד):

באמצעות החוק לא יוכלו לגבות את המס הארגוני?

שר הבריאות ח' רמון:

אם יהיה מס ארגון, יהיה חוק מנותק לחלוטין מחוק ביטוח בריאות ממלכתי. הוא יובא בנפרד, אתה תצביע עליו בנפרד, ולא הא בהא תליא בעניין הזה. הם יובאו כשני חוקים לכנסת, אולי ביחד, אולי לחוד, אבל שני חוקים נפרדים שיוצבעו באופן נפרד. אני רוצה להדגיש את הנקודה הזאת.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני שמח לשמוע את זה, אדוני השר.

שר הבריאות ח' רמון:

כי זה הדבר המרכזי והמכריע. אני רוצה לומר לך ואני חוזר ואומר לך, הגבייה לא תיעשה על-ידי קופות-החולים, היא תיעשה על-ידי המוסד לביטוח לאומי. זה מופיע בהצעת החוק, הודענו את זה להסתדרות באותה ישיבה, חד-משמעית. אמרנו, מימון ההסתדרות ייעשה באמצעות חוק מס ארגון, כמו שקיים היום; לא ייעשה באמצעות חוק ביטוח בריאות ממלכתי, בשום פנים ואופן. שום אגורה, אני חוזר על כך פעם אחר פעם, שום אגורה אשר תגיע למערכת הבריאות במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי לא תופנה לשום גורם אחר. כל מי שמעלה את הרעיון הזה, עושה זאת לא על דעתי, לא על דעת הממשלה, והוא גם, לדעתי, מציע הצעה שלא רק שאיננה נכונה מבחינת מערכת הבריאות, היא גם איננה מוסרית. אדם משלם עבור בריאותו, הכסף יגיע לבריאות.

הנקודה השנייה, וזוהי נקודת הזיקה שקשורה לאלמנט נוסף, מאוד מרכזי, בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, היא נושא חופש הבחירה. בחוק, כפי שהצענו אותו, אי-אפשר להתנות בחופש הבחירה. נכון. אני רוצה לספר לך סיפור, חבר הכנסת שמאי. כשאני נכנסתי למשרד הבריאות ושאלתי מה היה בדיונים, אני רוצה להגיד ששאלתי אנשי מקצוע, מה היה בדיונים בין שר הבריאות הקודם, שכידוע לך הוא חבר מפלגתך, חבר הכנסת אולמרט, אז שר הבריאות, לבין מזכ"ל ההסתדרות, בנושא הזיקה. באו ואמרו, שהשר אולמרט – אמרו זאת אנשי מקצוע – אמר שהוא מוכן שקופת-חולים תוכל להתנות, לא בכסף, חס וחלילה, שום אגורה, ולא יצטרכו להוסיף שום אגורה, אבל היא תוכל לומר: מי שרוצה להיות חבר בקופת-החולים המסוימת יצטרך להיות גם בין הבעלים, שזה ארגון עובדים. שיהיה ברור, ללא תשלום, אסור להתנות בכסף – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

איך זה יכול להיות? אתה משפטן, איך אתה מסביר מצד אחד כסף של המדינה, מצד שני – – –

שר הבריאות ח' רמון:

תן לי להסביר. אני לא רוצה להיכנס לדוגמאות. אני בא ואומר, קופת-חולים, שהיא גוף עצמאי, באה ואומרת: אני רוצה כך; לא מוצא חן בעיניך, זה לא המצב הנוכחי, יש לך עוד שלוש קופות שאתה יכול ללכת אליהן, והן חייבות לקבל אותך. כלומר, אם ההתניה הזאת לא מקובלת עליך, אל תלך לשם. אני חושב ששום קופה לא תעשה את זה. היום מדברים על הזיקה, ואגיד את זה בכנות, כי דרך הזיקה רוצים לקבל כסף. כשיהיה ברור וחד-משמעי שהזיקה איננה נותנת שום יתרון של כסף, להיפך, היא מברירה אנשים מקופת-חולים מסוימת, אף אחד לא יעשה זאת. זה בדיוק כמו שההסתדרות היתה אומרת, שמי שרוצה לקנות בקו-אופ צריך להיות חבר הסתדרות. ברור שהדבר היה מביא להרס הקו-אופ, ברור שזה לא היה קורה. להסתדרות לא יהיה עניין לעשות דבר כזה.

אבל הייתי בבעיה, אני מודה. שר קודם, עוד מהליכוד, אמר זאת. באתי ושאלתי את ראשי המשרד, מדוע ההצעה הזאת לא התקבלה, ואמרו: ההסתדרות התנגדה. למה התנגדה? כי היא תבעה דבר שאני לא מסכים לו ואני לא אסכים לו, ואני חוזר על כל מה שאמרתי עד היום במשך השנה האחרונה, שמי שהוא חבר הסתדרות, אוטומטית הוא בקופת-חולים – לא יקום ולא יהיה. כל איש בישראל יצטרך לבחור קופה, לא איגוד מקצועי, שבה הוא יקבל את השירותים. אדם אשר רוצה להיות חבר הסתדרות יצטרך גם לבחור בקופה. ההסתדרות, מה שהיא תעשה זה עניינה.

יעקב שמאי (הליכוד):

זאת אומרת, אתה אומר היום, אנחנו נהיה גובי הכספים של קופת-חולים – מחר ההסתדרות תתנה התניות מי יהיה חבר בהסתדרות?

שר הבריאות ח' רמון:

לא ההסתדרות אלא הקופה. הקופה. הגוף שנקרא קופת-חולים. היום אין בכלל חברות בקופת-חולים.

יעקב שמאי (הליכוד):

מה עניין שמיטה אצל הר סיני? מה עניין זיקה לקופת-חולים?

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת שמאי, אני מספר את הסיפור כפי שהוא. ההסתדרות התנגדה עד היום לעניין הזה. אני לא יודע מה עמדתה כיום. אני לא מבין את עמדתה, אני לא יודע את עמדתה, לא קיבלתי תשובה על עמדה מוסמכת. אבל אני אמרתי מהיום הראשון, אם כך זה היה – פשרה. פשרה חסרת משמעות.

אין בה כסף, היא לא תבוא לידי ביטוי. ההסתדרות, במשך כל השנה שאני בתפקיד, התנגדה ודחתה את הפשרה ואמרה, אנחנו לא מוכנים לזה כי אין לה ערך. אלה הדברים של ההסתדרות.

יעקב שמאי (הליכוד):

אין לה ערך, אז מה המשמעות?

שר הבריאות ח' רמון:

אני אומר מה שההסתדרות אמרה. אני חוזר ואומר מה ההסתדרות אמרה. הרי עכשיו כולם אומרים: חל איזה שינוי. זה נאמר על-ידי בוועדה המרכזת, זה נאמר על-ידי בשיחות עם הליכוד בקטע הזה, ואמרתי להם: זה מה שיהיה, לא יותר מזה, לא פחות מזה. מקסימום. ידעו על זה, אמרו את זה. כולם הבינו שזה חסר משמעות. כולם מבינים ששום קופה לא תנצל את האופציה הזאת, כי זה הרס, ושום בעלים של קופה לא ינצלו את האופציה הזאת. ברגע שיהיה ברור, וזה הניסוח שלנו, שמי שחבר בקופת-חולים אי-אפשר לקחת ממנו אגורה לצרכים אחרים, ואי-אפשר להתנות בכסף, וזה היה הניסוח שלנו, וכשהבאנו את הניסוח הזה לממשלה קיבלנו בבוקר פקס מההסתדרות, שהם מתנגדים לכך בכל תוקף.

אם ההסתדרות תקבל עמדה שהתנגדה לה כל הזמן, אני אשמח. אבל ההסתדרות, אני יכול לתאר מה ההסתדרות אמרה על ההצעה הזאת כל השנה האחרונה, פעם אחר פעם. היא אמרה: אין לזה ערך. היא הופיעה בוועדת שרים לחקיקה. אמרנו להם: אתם יודעים שיש הצעה מהסוג הזה. אמרה: אין לזה ערך, אם אין מה שהם קראו "הזיקה הכפולה", שחבר הסתדרות באופן אוטומטי חבר בקופת-חולים. לזה אנחנו מתנגדים בכל תוקף.

יעקב שמאי (הליכוד):

להיפך, מי שחבר בקופת-חולים הוא אוטומטית חבר בהסתדרות.

שר הבריאות ח' רמון:

לא. זה דבר אחר. כי יש בחירה של הקופה. הוא בוחר קופה. אותי מעניין שאדם בוחר קופה. כשר הבריאות אני רוצה לאפשר לאדם לבחור קופה ולנוע בין הקופות באופן חופשי. את זאת החוק מאפשר.

יעקב שמאי (הליכוד):

הזיקה אינה מאפשרת זאת.

שר הבריאות ח' רמון:

אם מאוד לא מוצא חן בעיניך שיהיה קשר מחוץ לזה, ברמה האידיאולוגית ולא ברמה הכספית, יש לך שלוש קופות. לא הסכמנו ולא נסכים לכך שמישהו יהיה, כתוצאה מאיזה עניין, חבר בהסתדרות, אפילו מתוקף הסכם קיבוצי שלא היה וולונטרי, וכתוצאה מכך יהיה חבר באופן אוטומטי בקופת-חולים. את זאת דרשה ההסתדרות, על כך עמדה, זה מה שמופיע בהצעת החוק של חבר הכנסת אלי דיין.

יעקב שמאי (הליכוד):

אלי דיין עדיין צריך ללמוד כיצד נכנסים להסתדרות הכללית.

שר הבריאות ח' רמון:

מה זה חשוב. מה שמופיע הוא שאין בחירה. חבר הכנסת שמאי, אני רוצה שיהיה ברור, שאם אדם רוצה להיות חבר בקואופרטיב "אגד", הוא חייב להיות חבר הסתדרות. אומרים שאם אתה חייב להיות חבר הסתדרות, תהיה גם חבר בקופת-חולים מסוימת. בשום פנים ואופן לא, אנחנו מפסיקים את הקשר הזה ואיננו מסכימים לו. דבר שני, אנחנו קובעים חברות בקופת-חולים, דבר שאיננו קיים היום. אנו מאפשרים בחירה באחת מארבע הקופות, כאשר חובה על הקופות לקבל את כל אחד מהחברים.

הדבר הכי אמיתי והכי משמעותי, שגם אתה דיברת עליו, ואמרת שאתה הכי מודאג ממנו, שמאות מיליונים יוזרמו למטרות שאינן קשורות בבריאות. זה יהיה בלתי אפשרי, לא יקום ולא יהיה, לא יכול להיות. על-פי החוק, מי שיעביר מאיזו קופה אגורה אחת לצרכים שאינם צורכי בריאות, יסתכן במשפט פלילי.

אינני מבין מה קרה, ואינני יודע עד לרגע זה מה עמדת ההסתדרות, האם היא קיבלה את ההצעה שדחתה במשך שנה – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

אני רוצה לשאול שאלה תיאורטית: מה קורה אם הנהלת קופת-חולים תציע מחר להעביר שקל אחד מכספי הקופה?

שר הבריאות ח' רמון:

זוהי החלטה לא חוקית, ואין הם יכולים לעשות זאת. חבר הכנסת שמאי, אתה חבר בוועדה המיוחדת, אני אומר לך שאי-אפשר, אך אם אתה חושב אחרת, אתמוך בכל סעיף שתכניס ויאמר כי אי-אפשר. אני אומר לך, שאי-אפשר, גם על-פי החוק היום. כתוב שכל האמצעים יועברו אך ורק למטרות בריאות, והקופה איננה יכולה להעביר אף אגורה לאף אחד. היא חייבת להשקיע את כל הכספים רק בקופה, לטובת מבטחי הקופה. היא איננה יכולה להעביר אף אגורה לגוף מסחרי, לגוף עסקי או לעמותה. זה מה שכתוב היום בחוק. אם אתה מודאג שמא זה לא כתוב במפורש, אני קורא לך לדאוג לכך שזה יהיה עוד יותר בלתי אפשרי, ואתמוך בכל קשר על קשר בעניין הזה.

תודה, חבר הכנסת שמאי, שלצעקה שהתעוררה אין ידיים ואין רגליים, והיא חסרת משמעות. אנחנו נאבקים למען רפורמה אמיתית במערכת הבריאות. הרפורמה קשה ולא פשוטה. מופיעים בוועדה אנשים שלצדערי מגלים את עמדתם ואומרים: 50 שנה לא היה חוק, למה אתה ממחר כל כך? עוד 50 שנה לא יהיה חוק – אנשים שלא רוצים חוק אלא להמשיך ולנהל פוליטיקה במערכת הבריאות. את ההתחייבות לסלק את הפוליטיקה ממערכת הבריאות קיימנו עד כה. עברנו את הקריאה הראשונה, אף שאיש לא האמין שנביא את החוק מעבר לכך. אתה יודע באילו מאבקים היה הדבר כרוך.

העברנו את הצעת החוק בקריאה ראשונה, ואני מאמין שעד סוף השנה החוק יעבור בקריאה שנייה ושלישית, ואכן בסופו של תהליך קשה, כואב ולא פשוט נסלק את הפוליטיקה ממערכת הבריאות.

אין לי בעיה להעביר את ההצעה הזו לסדר-היום לוועדה המשותפת לענייני חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כי היא דנה בנושא בלאו הכי. אני מקווה שגם חבר הכנסת שמאי יסכים לכך.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת שמאי, אתה מסכים שהצעתך תועבר לוועדה?

יעקב שמאי (הליכוד):

מסכים.

היו"ר ד' שילנסקי:

מבחינה פורמלית אנו חייבים להצביע. מי בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה המיוחדת המשותפת לנושא חוק ביטוח בריאות?

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 5

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה המשותפת

לעניין חוק ביטוח בריאות ממלכתי נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חמישה בעד, אין נגד, אין נמנעים. אני קובע שהצעתו של חבר הכנסת יעקב שמאי תועבר לוועדה המשותפת המיוחדת לנושא חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

חברי הכנסת, בכך מיצינו את סדר-היום. הישיבה הבאה נקבעה אומנם לאחר החגים, אבל נראה לי שעוד לפני ראש-השנה תהיה לנו הזדמנות להיפגש.

יוסף בא-גד (מולדת):

אפשר לאחל כתיבה וחתימה טובה.

היו"ר ד' שילנסקי:

כתיבה וחתימה טובה טוב לאחל גם עכשיו, לכל חברי הכנסת, לכל עובדי הכנסת, לכל בית ישראל. שתהיה שנה טובה ומבורכת.

ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 16:26.